

హిందూ దేశ ప్రాతినిధ్యము

హిందూ దేశ ప్రాతినిధ్యము

సామ్రాజ్య యుద్ధవర్షయందు హిందూదేశ ప్రాతినిధ్యముండియు ప్రయోజనము లేకపోయినదని యిందుమూలమున నుద్ఘాటించుచున్నది. దేశీయ మహారాజావారి విషయమున నెట్టిప్రామాణికములు తెలియదుగాని సర్వత్రేంద్రప్రసన్న సింహాచార్యము లందఱు వర్తక సంఘముయొక్క యాస్తి డియా భాగమువారి విందున నిట్లు చెప్పిరి. తమలాభమునకై హిందూదేశపు యాభాగము నితరు లుపయోగపరచుచున్నందున ప్రభుత్వమున భాగస్వామి లాభవస్తువుల నాలోచింప కలయును. ఇట్టి యోచనము సామ్రాజ్యమునకు లాభకారిగ నుండునని సింహాచార్యుని.

సింహాచార్యుని వివరించిన యభిప్రాయము సామ్రాజ్య వర్షయందు విఫలముగ నున్నదనియు, వర్తమానపు టార్కిక నిధుల నేమిటమెరిగినవాడైనను, సభయందు నూచింపబడిన ఇంగ్లీషులు ప్రతిచెన్న మాత్రము హిందూ దేశమున విదేశీయులకు వోచివెట్టుటయని ప్రసంగించెను. ఈ మాత్రమున కందఱేకగ్రీకుముగ నంగీకరించినది తెలియవచ్చినది. ఇందువిషయమై హిందూదేశమున కొక్క వోటుమాత్ర మున్నదనియు ఆవోటు విచ్చునదికాదు మిలడియూమెత్రి దనియు గమనింపదగినది వోటునిచ్చుటయం ఏమహానీయుడు భారతీయుల సలహాచేయవచ్చును లేదా నూనవచ్చును.

దొరతనమువారు నియమించిన సభ్యు లెట్లును సంగీకరించి గనుకొందము. హిందూదేశపు ప్రజలు వీరి యభిప్రాయము సారముగ నేరవదువలయును? భారతీయులు మేల్కొంచి వైచక్యులైన తమ యగుత్వములు దెలుపుచు నాందోళన మొనరింపవలసి యున్నది. — మెనేజి.

ప్రాజ్య దేశీయుడును వృక్షశాస్త్రజ్ఞుడైన నగు యాసి బునుడేనియలుగారు మొక్కలు మున్నగువానికి నీర్లుపోయెట కొక కొత్త పద్ధతి గవివెట్టెను. చెట్లు మున్నగు వాటికి ఒక సారి నీర్లుపోసి, కొంతకాల మూరకుండి, మరల నీటినిపోయెట చాల నసంతృప్తికరమని యతడు బోధించుచు, నిరంతరము చెట్లు మొదలున నీరు కొద్దికొద్దిగ పడునట్టి యేర్పాటును పేరిగు గాస్త్రపరిషదమువారికడ పొందుపరచిరి.

దేశీయుడు ("నేటివు") అను పదమునకు నూతన మగు నర్థము ప్రాప్తించినది. సింహాచార్యుదొరతనమువారికివల ప్రచురించిన ఎక్సెజు నిబంధనలవలన నిది వ్యక్తమగు చున్నది. "యూరోపియను పటాలముగాని" నేటివు" పటాలము గాని వెల్లుచుండినపుడైనను, లేక శిబిరముల నెలకొల్పకొనిన దొర తనమువారి ఏజెంటు ఉత్తరువునైన పరిసరముల నుండు యుద్ధ విక్రయశాలలను మూసువలయునని ప్రకటించబడినది. దేశీయన జన్మించిన వాడు దేశీయుడని న్యా|| ఎన్నిగు గా రాపదమున కర్థముజేసిరి. కాబట్టి యూరోపుదేశమునబట్టి, సిపాయిలైన వారు యూరోపియను సిపాయిలు. దేశీయసిపాయి లింకెటనున్నారైవారు దేశీయసిపాయిలు కాదని ఎల్లరకును తెలియును, ఏలనగ సింహాచార్యులకు సిపాయిలు ప్రస్తుతమున లేరు, గనుక దేశీయ సిపాయిలనగ యుద్ధ్యులకు" ఇండియను సిపాయి"లని యర్థము. పుత్ర ఆంగ్లపై నిరులను, ఆంగ్లరాజ్య ఇతర వైనిరులనుండి మేరు పుచ్చుటయే దేశీయ శబ్దోపయోగము. ఏజెంటు యుత్తరువుల ప్రకారము, యుద్ధ్యులు నిలవిపోయిన గాని, వెల్లుచుండినపుడు గాని యుద్ధ్యులకుకాలలను మూసి వేయవలసినదని ప్రకటించిన నెంత యుత్తరువుగ నుండెడి దేశీయ సిపాయిల దేహచ్ఛాయ వివరించి వారి నేల యెత్తి పొడువవలయును? నిబంధనల ధోరణిని బట్టిచూడ యూరోపియను, యూరోపియను కాదు అను, జాతిభేదముల నెనర్చుట ముఖ్యోద్దేశ మైనట్లు గానవచ్చుచున్నది. నల్లవారు యూరోపున జన్మించినదని యూరోపియనులు గాజాలరుగాని ఎచ్చరట నుద్భవించినను, ఏమాత్రమేని యూరోపియను కుటుంబములతో సంబంధ ముండిన నట్టి యాతడు ప్రపంచమున ఏకటను యూరోపియ ననునని యధికారము చేయవచ్చును. తదితర లందఱును నేటివుక్రింద చేర్చబడుచుండిరి. కాని ఆధునికపు నిబంధనలు ప్ర|| (ఆక్స్ ఫర్డ్ డిక్షనరీ, మున్నగునవి) "దేశీయ" పదమునకు నాగరికత లేక ప్రాచీనదేశయందున్న యొకజాతిలోనివా డని యర్థము గనుక పైని ప్రాంగునవలె నిబంధనకు "యూరోపియను పటాలములు

గాని నాగరికతావహింస మగు పటాలములు గాని పాగు చుండుట లేక శిబిరములు నెలకొల్పకొని యాగుట సంభవించినపుడు, ఏజెంటు యుత్తరువునబట్టి యుద్ధ్యులను మూసువలెనని యర్థము. ఏజెంటు గారు దుకాణములు మూయించునట్లు చేయుటకు పూర్వము గవర్నరుగారిక యాజ్ఞ చేయవలసియున్నది. ఇంతటినుండి యిట్టియసందర్భపు వ్రాలు వ్రాయకుండు గవర్నరుగారు తమకింది యుద్ధ్యులను మందలింతురని తలచుచుంటిమి. నిరసాయనకు కలానియులు అను పదము వాగుకవిషయమై హోరాహోరగ పోరాటము జరిగియుండ, అసి నూ ఆఫ్రికా ఖండముల రెంటియందును నీ చాక్సున నుపయోగించ బడుచుండిన దేశీయపదమున కెంతగ పోరాడవలయును? దొరతనమువారు "దేశీయుడు" అనుపదమును తమప్రకటనములనుండి తొలగింప వలయును. ఈవిషయమై యనేక విన్నపములు జరిగినవి. ఎన్నడు విన్నపముల వినినొరతనమువారి సేవదమును తమప్రకటనములనుండి తప్పించుకోయని సింహాచార్యుని యొకడు వ్రాయుచున్నాడు — హిందూ

AMRUTANJAN

Best Indian Pain Balm

Price Annas 8 Per Bottle.

SOLD EVERYWHERE.

అ మృ తాం జ న ము.

అన్నికొప్పులకు సిద్ధపదము.

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల

బారదొలును. వాయుపుబొట్టలను

వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు

తయారుచేయుటకు ముంచియుండు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతి యింబునుండదగినది.

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు, బొంబాయి.

AMRUTANJAN DEPOT,

Bombay & Madras.

ప్రకటన.

1917 సంవత్సరం జూలై నెల 1 తేది లగాయతు వక సంవత్సరమునకు తిరుమల తిరు పతి వగయి గా దేవస్థానములకు కావలసిన అడుగున కనిన జరుస్తులకున్న పరిమళములకున్న మాసలాలతోడను ధరల జాబితాలతోడను సరఫరా చేయకొరువారు శీలుచేసి తెండర్లను పనుపు కోవలెను. జరుస్తులకున్న పరిమళములకున్న తెండరు అని కవరుపైన వ్రాసి రు 100-0-0 యలు నూరురూపాయలు డిపాజిట్టుతోడను ఈ 1917 జూన్ నెల తే 20 దికి లోకల అడుగున సంతకముచేయుచారికి అందే లాగు కనుపుకోవలెను.

జినుసులు

ఒక సంవత్సరమునకు కావలసిన పుజ్జాయంపు పరిమాణం

(1) మేలురకం నెల్లూరు బియ్యం రు 1-కి శేర్లు	వంతున	100000
(2) డిటో తెనాలి బియ్యం రు 1-కి శేర్లు	వంతున	110000
(3) మేలురకం నెయ్యి మణుగు 1-కి రు	వంతున	200
(4) డిటో మంచినూనె మణుగు 1-కి రు	వంతున	2100

2. పరిమళములు

(5) మేలురకం పచ్చకర్పూరం శేరు 1-కి రు	వంతున	200
(6) డిటో కుంకుమపువ్వు డిటో	వంతున	100
(7) డిటో కస్తూరి గగయెత్తు 1-కి రు	వంతున	175
(8) పురుగుచట్టం (మేలురకం) శేరు 1-కి రు	వంతున	420

(2) పై కనిన జినుసులుగాక యితర భోజన వస్తువులను సరఫరాచేయు హక్కును తిరు పతి దేవస్థానంకచ్చేరిలో 1917 సంవత్సరం జూన్ నెల 20 వ తేది యేం వేయబడును. యేల ములో సవాల చేయుకొరువారు సవాల చేయుటకు అర్హులగుటకుగాను రు 100-0-0 యలు నూరురూపాయలు డిపాజిట్టు (తేవణి) కట్టవలెను.

(3) యేతెండరును గాని పాటను గాని కారణము చెప్పకయే అంగీకారముచేయు హక్కును అడుగున సంతకముచేయు వారు పుచ్చుకొని యున్నారు. అంగీకరించబడిన తెండరు దార్లున్న యేలంపాటదార్లున్న కంట్రాక్టును క్రమముగా నెరవేర్చుటకు గాను వకసంవత్సరము నకు సప్లయచేయవలసిన పుజ్జాయంపు వస్తువులయొక్క క్రయ మొత్తముమీద రు 100 కి నూటికి రు 1 వకటి వంతున అయ్యే మొత్తమును మొదట కట్టిన డిపాజిట్టు (తేవణి) మొత్తమునకు చేరి కగా తెండరుకు లేక యేలంపాటను అంగీకారము చేసిన తేది మొదలు 10 పదికోజల లోపల జామీనుగా చెల్లించవలసినది. తెండరు అంగీకరించబడిన తేదికిని యేలం కాయపరచబడిన తేదికిని వెనుక 12 పండ్రెడు రోజులలోపల అంగీకరింపబడిన తెండరుదార్లున్న యేలంపాటదార్లును తమ స్వంత ఖర్చులతో క్రమమైన స్టాంపుమీద అగ్రిమెంటు దేవస్థానం ఆఫీసులో యేర్పాటుచేసి యుండు నమూనా ప్రకారం వ్రాశి యివ్వవలసినది. నమూనా షరతులు దేవస్థానం కచ్చేరిలో చూడవచ్చును పై కనిన షరతులలో దేనినైనను జరుపుటకు తప్పినయెడల నూతన తెండరును యేలమును తప్పిపోయిన వార్ల జవాబుదారి మీదనే జరిగించి కొత్త తెండరును అంగీకారము చేయుటలోనున్న యేలం కాయం చేయుటచేతనున్న ఏదైనా దేవస్థానమునకు నష్టము సంభవించినంతట తప్పిపోయిన తెండరుదార్ల వద్దనున్న తప్పిపోయిన ఆఖరు పాటదార్ల వల్లనున్న వసూల్ చేసుకోబడును. వారు కట్టియుండు డిపాజిట్టు మొత్తమును జామీన్ మొత్తమును దేవస్థానమునకు జరిమానాగా చేర్చబడును.

(4) అంగీకారము చేయబడని తెండరుదార్లయొక్కయు పాటదార్లయొక్కయు డిపాజిట్టు మొత్తమును వారు పంపుకున్న మాసలాలను తెండరు ఫయిసలాతి అయిన తోడనున్న యేలం కాయంచేసిన తోడనున్న వాఫసు యివ్వబడును.

దేవస్థానం ఆఫీసు తిరుపతి } శ్రీ మహాంతు ప్రయాగదాసుజీ విచారణకరలవారు 2-6-1917

వివాహాచిత్రపయోనిధారణము

మొనూరునందు జరిగిన పౌర సాంఘిక సమావేశమున చంద్రశేఖరయ్యగారు సలిపిన పాఠ్యమును గూర్చి కన్నడ భాషయందు దొరకిన యువనాథుని సంక్షిప్తము :-

శ్రీమంత్రి నింజోలగముల నువ్వనెంచుట భారతదేశముల కపూర్వ విషయము గాదు. గార్హి మైత్రేయి గాంధారి మున్నగు నార్యులు మహాసభలయందు పవ్య సింహిట్లు పురాణములవలన తెలియుచున్నది. ఆ ప్రాచీనాచారము ననుసరించియే నేనువ్వనెంచవలెనని శ్రీయః కామయ్యుని జ్ఞానసంపన్నులగు వేంకట కృష్ణయ్యగారు పట్టు దలతో నుడువుటచే నేనిచట నిలిచి యువనాథునిప గడగిరిని. ఇట్టి యవకాశః మొనరినందులకు నేను వారికి కృతజ్ఞుడై యున్నాను.

ప్రస్తుతము బాలరతును బాలికలను నిర్ణీతమైయున్న వివాహాచిత్రపయోనిధుని రద్దుపరచవలెను. ఇప్పుడు చాల చిన్నవయసునందే పెండ్లిచేయుచున్నాడు. ఇది కూడ దను విషయమున నువ్వనెంచ వాకాజ్ఞ యిడిగి.

ఇట్టి విషయమును గూర్చి యువనాథునిచున్న శాస్త్ర పరిశోధన మొనరించుట ముఖ్యకర్తవ్యము. కాని అట్టి పరిశోధనము నామమాత్రముగ నుండగూడదు. గాఢముగ నుండవలెను. ఏలనన ఈవిషయమున మనశాస్త్రములు మహాదధిపతి నగాధముగనున్నవి. సముద్రోపరిభాగమున మాత్రమే వెతకు వానికి నత్తగుల్లులు చేపలును మాత్రమే లభించును. అట్లుగాక నగాధమునకుపోయి వెతకగలవారికిరత్నములును ముత్యములును లభింపగలవు. అట్లులే శాస్త్రపరిశోధనమునందును బాగుగా తరచు నిచో వివాదములములును నిరుపయోగములు నగు విషయములు మాత్రమే దొరకును. నిష్పాక్షిక భావముతో బాగుగా తరచినచో అంతర్భాగమును భావమును గోచరచుగును. రజస్వలా త్సూర్యమునజరుగు వివాహము లనగ్ధములములనియు రజస్వలా త్సూర్యమున జరుగు వివాహములు శుభప్రదములనియు సిద్ధాంతికరించుటకు 2-3 దినములైన శాస్త్రచర్చ చేయవలసి యుండును. కాని నాకవకాశము చాల స్వల్పముగ నున్నది. నేడశాస్త్రములను తరచి ఈవిషయమున ఏ మహాదేశశాస్త్రీ గారు వ్రాసిన గ్రంథమును చదివినచో వివరములు పూర్తిగా తెలియగలవు. కాని మనము ప్రాధావివాహములను చేయుటకు స్వల్పములు ప్రతికూలములు కావనిమాత్రము నేను ఖండితముగ నుడువగలను.

విద్య సాంతమగువరకు యువకులకును వివాహము చేయగూడదని శాస్త్రములు స్పష్టపరచినవి. ఈసిద్ధాంత మనత్యమని నిరూపింప సాహసించువా రెవ్వరునులేరు. 'విద్య సాంతమైనవెనుక కొంత ప్రపంచజ్ఞానమును బడసి అనుభవజ్ఞుడై కుటుంబపోషణదత్తు లైనపుడు వారు వివాహము చేసికొనవలెను. శ్రీమంతుడైన నీనియమమే వర్తించుచున్నది. వివాహితులగుటకు ముందు శ్రీమం లోక యాత్రను తదవశ్యకతలను బాగుగ గ్రహింపవలెను.

నూత్యుబుద్ధిగల యువకులైనను 22-25 వత్సరములలో పున విద్యను ముగింపజాలరు. సామాన్యములకు 27 వత్సరములు గూడ పట్టును. అప్పుడు వారు వివాహము చేసికొన గోరినచో 12 వత్సరముల బాలికను పెండ్లిచేయుట సముచితముగ నుండదు. సమానసంపన్నులగు వివాహములు గల పడతుకలు స్వసంఘమున లభింపకుండుటచే అన్యసంఘములలోని పడతుకలకు పలువురు యువకులు వివాహముచేసి కొనుచుండుటను మనము తరుచుగ వినుచున్నాము. ఇది చాలసంతాపకరముగ విషయము కాదా?

బాలికలకు ప్రస్తుతమున్న వివాహాయము ననుసరించి సమగ్రముగ విద్యనెర్పట కభ్యంతరము కలిగియున్నది. చదువుట- వ్రాయట-గణితము-శిశుపోషణము- ఆత్మవారింట్లగల పెద్దల సేవ- కుటుంబాధిక పనులుమున్నగు పలువిషయములను శ్రీమంత్రి ముఖ్యముగ నేర్పవలసియున్నది. 8-12 సం॥లకు మధ్యవయసుననే పెండ్లిచేయుచుండగ నిట్టి విద్యను నేర్పట కవకాశమెట్లు కలుగగలదు? వివాహాంతరవిద్య యసంభవము. సామాన్యముగ నరైవారట్టి యవకాశమును కలిగించుటలేదు. కాన ప్రస్తుత వివాహాయముపరిమితి విద్యకు ప్రబల ప్రతికూలముగ నున్నది.

రెండవ యవధి వధూవరుల కనాలోగ్యస్థితి. వివాహము నీటి తుంపరయను పొల్లుమాటయను కాజాలదు. చాల బాధ్యతలతోను వాంఛితములతోను కూడిన

ముఖ్యకార్యము. శ్రీమంత్రి 12 మొదలు 16 మధ్యను పురుషులకు 14 మొదలు 20 వత్సరముల మధ్యను యుక్తవయసు కలుగునని వైద్యులు నిశ్చయించిరి. కాన నిట్లు సంపూర్ణ రూపము వచ్చులోపల వివాహముచేయుట అనగ్ధవాయకము. అసంపూర్ణమగు వయసునందు శ్రీమంత్రి పిల్లతల్లులగుట తటస్థిండుట ఆలోగ్యవి నాశకము. 12-14 వత్సరములబాలిక మాత్రముగట తటస్థింపచేసి శిశుపోషణ మామెకట్లు తెలియగలదు? అంగునలన శిశువును రోగపీడితులగుటయు శిశుచరణములును బాతుకల్పలమగుటయు తటస్థిండును. ప్రస్తుతమున నిర్ణీతవయసును చాటుకుండ వివాహము చేయవలెనని నిర్బంధ మేర్పడియుండుటచే వసువు తలిదండ్రులు బాగుగా విచారించుట కవకాశము లేక ఎవనికో యొకనికి తమపట్టి నిచ్చి వివాహముచేయవలెననవా గగుచున్నారు. అందువలన కొందరు శ్రీమంత్రి మనుగడయంతయు దుఃఖభాజనమగుచున్నది. ఈ నిర్బంధమును అవకాశముగ గ్రహించి వరుని బంధువర్గమువారు మితిమీరిన వరకుల్లము నానించుచున్నారు. చివర కొకపన్నునకే నీవరకుల్లము స్థిరపడినది. ప్రవేశపరీక్షనిచ్చిన వరునకు రు 2000 లు ప్రథమ శాస్త్రపరీక్ష నిచ్చివానికి రు 4000 లు పట్టపరీక్ష నిచ్చినవానికి రు 6000 లు ఇటు లింకను హెచ్చుగ నీవరకుల్లము గ్రహించబడుచున్నది. ఇది ప్రబలానగ్ధకము.

ధనవంతు లెంత హెచ్చుమొత్త మగు వరకుల్లమునైన నీయగలుగుదురు. బీదలగతి ఏమి? సాధారణముగ సామాన్యస్థితిగల సంసారులలో శ్రేష్ఠపుత్రిక పెండ్లితోడనే కొంపలును గోడులును విడుదల యగుచున్నవి. అమాత్రమగు సాత్తుగూడ లేనివారు అవివాహితులగు తమ పుత్రికలను జూచి వేడి నిట్టూర్పుల విడువవలెనని వారగుచున్నారు. ఆ పడతులలో నభిమానవంతులు మాకులలోనో మంటలలోనో బడి ప్రాణహత్య గావించుకొనుచున్నారు. ఇవి యన్నియు యధార్థముగ జరుగుచున్న విషయములే యని నేను వేరుగ నుడువబనిలేదు. సాహసికు లెవరైన వివాహమును నిలిపినచో నిరుగుహుగువారలు పిల్లతల్లిని క్షణక్షణమున వేధించెదరు. ఎంతటి మనోవైర్యము గలవారయిననుగూడ నీకుట్టుమాటలకు చలించిపోవుచున్నారు. ఈగతిని తప్పించుకొనుటకు కొందరు తమపిల్లలను చాలపవిత్రముననే 50-60 ఏడ్ల వరకుచ్చి పెండ్లిచేయుచున్నారు. ఇది ఎంతటి యాసురకృత్యమోనను వేరుగనుడువ బనిలేదు. ఇట్టిదురాచారము లొక్కప్రామాణ్యమును మాత్రమే పీడించుటలేదు. ఇది యే రోగి స్వీకృతమగు వాచారమని భ్రమపడి ఇతరవర్గములవారు గూడ పీడినే అనుసరించుచున్నారు. బాల్యవివాహములవలన కలుగు ననగ్ధకములలో కొన్నిటి నిట్లు వివరించితిని.

ప్రాధావివాహములవలన గలుగు లాభముల నిక వివరించెదను. వరకుల్లముల బాధతోలంగుట ముఖ్యమగు లాభము. తలిదండ్రులు తొందరపడి ఎవనికోయొకనికి తమనుతలను కట్టి పెట్టుబాధకూడ తొలగును. దీనివలన బాలవిరంతువులసంఖ్య చాలతగ్గలదు. ప్రస్తుత వివాహము కొట్టికొలిదిగా నున్నది. వివాహపునర్వినాసములు గూడ తగ్గుట కశకాశ మేర్పడును. అంగవికరననునకును మనోవికరనమునకును గూడ వవకాశమేర్పడును. శ్రీమంత్రి ప్రవర్తనల మరణములును శిశువులందు రోగదుష్టుల మరణములును చాల తగ్గగలవు. కాన సర్వవిధముల ప్రాధావివాహములు లాభకరములును శాస్త్రసమ్మతములును పౌఖ్య దాయకములునైయున్నవి. శ్రీమంత్రి 16 వత్సరలోపునకు పురుషులకుగూడ వందులకు తగిన వయసునకు లోపునకు వివాహములు చేయకుండుటయు శ్రీమంత్రివిద్య నేర్పి వారు పురుషుల కన్నివిధముల సహకారముగ నుండునట్లు చేయుటయు జరుగకుండెనచో మనదేశ మభివృద్ధి మొదలైనదనినను గాఢముగ విశ్వసించుచున్నాము. మిగుల విద్యాధికులగు యువకులను జవాను - చీనా - ఇంగ్లాండు మున్నగుదేశములకుపంపి నాతనవిషయ నేత్రల నొనరించినను శ్రీమంత్రిని నభివృద్ధి నొందింపకున్నచో దేశమునకు మేలు కలుగజాలదు. శ్రీమంత్రిని నభివృద్ధి నొందించుటకు ప్రాధావివాహముల మొనరించుట యత్యవసరము. ప్రాథమిక శ్రీమంత్రి వివాహముగట దుష్కరమని కొందరు వాదించెదరు. ఈవాదము సహేతుకముకాదు. అది సంభవమని తలంచినను గార్హివలె బ్రహ్మచారిణిమై యుండవలెనని ఆపాత్రుడగు భర్తలన యావజ్జీవమును బాధింపబడుట చుస్సహము.

సంఘమున శ్రీమంత్రియొక్కానమును బడయగలుగునట్లు వారిని విద్యావతుల నొనరించు విషయము మాతనముగాదు.

ప్రాచీన కాలమునందు శ్రీమంత్రి పురుషులకే నుత్తమ జ్ఞానసంపన్నులై యుండిరిని పురాణములను శాస్త్రములను, బాగుగా తరచిన మనము లెస్సగా గ్రహింపగలగుము. గతవేయవత్సరములలోపలనే యిట్టి యుత్తమస్థితి మాతో మన్నితి సమకూడినది గాని నాగరకతగల శ్రీమంత్రి మోతనము వారి ప్రభుత్వమున శ్రీమంత్రిని చక్కబరుదుటకు మనకు మరల సవకాశము చేయరనది. కాలచక్రచ్రయమువలన ప్రాతకొత్తయు కొత్త ప్రాతయు నై అవకాశస్థానమునకు లభించినది.

సోదరీవణులారా ప్రాధావివాహములకు పురుషుల కభ్యంతరము కలిగింతురనినను తలంపకు. యుక్తవయసు గాని బాలికలకు పరిణయము చేయకుండుటకు శ్రీమంత్రి మనము నియమమును బూడవలెను. దృఢద్రవ్యము గావలెను. మంచి దైవనకొత్త దగప్రతిమాయువకును మొదటప్రజలు ప్రతికూలు రగుటసహజము. కాలక్రమమున దానివలన కలుగులాభము విదితమగునంతట నెల్లరు నామోదించుటచే గాక ప్రారంభకుల నెంతయు ప్రశంసించెదరు. ఇందుల కెన్నియో నిదర్శనములు గలవు. మృతుడగు భర్తతో సజీవముగ భార్యకు దహించుకక నాచారమును ముప్పించుటకు రామమోహనరాయలు ప్రయత్నించెను. ఇది జరిగి కొద్దికాలమే యైనది. అప్పుడతనికి బంధుజనముగూడ ప్రతిహేళనై నాస్థికుడని నిరసించిరి. ఎట్లనో అతడు కృతకృత్యుడయ్యెను. ఆతడెంతటి మహాపాపకార మొనరించినదయిన నేను మనతరమువారు బాగుగ గ్రహించి చాల కృతజ్ఞులను చూపుచున్నాము. పిత్తవిహీనులగు దురదృష్టము కలిగిన పిల్లలకు తల్లిదండ్రులుగూడ లేకుండుదురవధి నీమహనీయుడు తప్పించెను. ఇటులనే సత్కార్యము లాభించినను గూడ ప్రారంభకులకు జీవితకాలమున ప్రశంసదగ్గభము. కాలముసత్కార్యపరము. యుక్తమైనకార్యము నెరచేరుట నిశ్చయము. కాన నిండానిననములను పొటింపక మనము కార్యాచరణమునకు గడంగవలెను.

నేడిచట సమావేశమైన వారందరకు లాభాలాభములను బాగుగా గుర్తించియుండురు గాన నీవిషయమున నాతో నేకీభవించురని విశ్వసించెదను.

తెలుగు వ్యాసమునకు బహుమతి
శాస్త్రగ్రంథ రచనను ప్రోత్సహించుటకు రామారాయణింగారు ఏర్పఱచిన బహుమానము సందర్భమున ఇదివఱలో విశ్వవిద్యాలయమునా రొక ప్రకటనను గావించిరి. దాని విషయమున వివరము లిప్పుడు కొన్ని ప్రకటింపబడినవి.

వ్యాసము - మానవదేహము వైనను మానసము వైనను పరిసర పరిస్థితులకు గలకేక్తి.

వ్రాయువిధము-విషయము సమగ్రముగా నుండి పూర్ణముగా శాస్త్రసంబంధము గలిగియుండవలెను. దేహమనోబుద్ధిములు పరిసర పరిస్థితులను బట్టి ఎట్టి పరిణామము నొందునో సంపూర్ణముగా వివరింపవలెను. పీడిత నిదర్శనములను సాధ్యమైనన్ని చూపించవలెను. స్వంతపరిశీలనమువలన గాని ఇతరుల పరిశీలనములను క్రోడీకరించిగాని వ్రాయవచ్చును.

శైలి- వ్యాసరాయుక్తమైన సుఅగ్ధశైలి యుండవలెను. ప్రత్యేక నామములను చేర్చుననుష్ఠము ప్రాకటించు వానికి సరియగు ఇంగ్లీషు చేరును వ్రాయవలెను. శాస్త్రజ్ఞానమును జనసామాన్యమునకు లభింపజేయుటయే యుద్ద్యమ ముఖ్యోద్దేశము గాన విషయమును సంపూర్ణముగా పెంచివ్రాయుట గుఖ్యము.

ఎంతవ్యాసము- దానినచ్చుచేసినచో 120 అడ్డవో నై జుపుటలకు తగ్గియుండవలెను, 150 పుటలకు నైబడకుండెను, ఉండవలెను. పుస్తకాంకిమున నేమైన వ.రాపుట లుండు నెడనవి యిందు జేరవు.

న్యాయవాదికృత్తి కృతిరేకముగ ప్రవర్తించుటచే బండారో 30 ఏడ్లముండి న్యాయవాదిగ పనిచేయుచున్న కాకా ఆలీగారిది ఆలహాబాదు ఉన్నత న్యాయస్థానమువారు (ఆలహాబాదు హైకోర్టు) 3 సంవత్సరములవరకు పట్టానురంజించిరి. ఈయన ఒకక్రిమినలు కేసులో యిద్దరు కక్షివారుల తరపున పంచేయునుండగ్గుమున పోలీసువారికొక బిల్లును గూడజేర్చిలు గారి కొకరికిగను నేరమునుగురించి తెలియజేసెదట. పోలీసువారు పీరిని ఫిర్యాదితరఫున సాక్ష్య మివ్వని కోర్కె అట్లు చేసినచో తరుపనికి అభ్యంతరము కలుగునని నీయకోర్కె 8 ఫిర్యాదితరఫున సాక్ష్యమిచ్చుటకు కొంతదంపిని మనకూర్చెదనని ఈయన తెలియజేసిరి. నిశ్చయముగ తన కక్షివారులకు (సాక్షిలకు) అన్యాయము కలుగకుండగ వారిని పీడించుటకై కాకింగారు అబద్ధసాక్ష్య మిచ్చెనని యభిప్రాయమువారి నై నువాహించిరితే న్యాయవాది పట్టము 3 సంవత్సరములకుతరద్దుజేసిరి.

ప్రస్తుత రాజకీయావలోకనము.

కోయంబత్తూరు ప్రజా సమితి పక్షమున గౌ. జి. గంగాచార్యగారు "ప్రస్తుత రాజకీయావలోకనము" అను శీర్షికపై నొక యువన్యాసము నిచ్చిరి. అందలి ముఖ్యవిషయముల నీక్రింద బొందుపరచుచున్నాము.

మనదేశముయొక్క ప్రస్తుతపు రాజకీయ పరిస్థితులు మిగుల తృప్తికరముగ నున్నవని యెవ్వరైనా చెప్ప సాహసించ జాలరు. కొలదికాలముననే యాస్థితిగతులు మార్పు నొంద వలెనని యెల్లరును ఏకగ్రీవముగ చెప్పుచున్నారు. మనదేశమున విద్యాభివృద్ధి గాని, న్యాయ పరిపాలనము గాని, మరికొన్ని విషయములుగాని సంక్షేపితకరముగ నున్నవని బ్రాహ్మణులైనను, బ్రాహ్మణేతరులైనను చెప్పగలరా? పరిపాలనమున గల లోపములను సంస్కరింపవలెనని దేశీయమహాసభ మున్నదివత్సరములనుండి ఘోషించుచున్నను ఏమియు కార్యము కానవచ్చుటలేదు. ఇట్టియొక్కట్లులు బ్రాహ్మణుల కెట్లులా? బ్రాహ్మణేతరులకుగూడ నట్లులేకష్టదాహకములుగ నుండును. కాన మనమందరమును సోదరభావముతో సంఘభావముతో మనకష్టములను అంతము నొందించుటకై యత్నింపవలెను.

లోకము భోజ్యము మున్నగు స్థానిక సంఘములలోను, శాసన సభలలోను మాత్రము మనము స్వరాజ్యవిధానముల నేర్చుకొనుటకు పిలుకలుగచున్నది. కాని మునిసిపాలిటీలు, మొదలగు బోర్డుల యభివృద్ధి అంతేతృప్తి కరముగ లేదు. మరియు, శాసనసభలో జరుగుచున్న పనిని గాంచినయెడల మనకింతలా? కామ్యసిద్ధి చేకూరునను నత్యుక్తము లేకున్నది. ఈసభ మంచి యుదారస్వభావముతో కార్య నిర్వహణము గావించవలెనని అనధికారసభ్యులందరూను అభిప్రాయ పడుచున్నారు.

మన రాజకీయాభివృద్ధికై మననాడుకులు 1916 వత్సరమునుండియు అనేకవిధముల పాటుపడుచున్నారు. వీరు లక్ష్మీ నగరమున సమావేశమై యావిషయమున కొన్ని యేర్పాటులను చేసిరి. ఈయేర్పాటులప్రకారము శాసనకార్యనిర్వాహకసభలు సంస్కరింపబడవలెను; స్థానిక స్వపరిపాలము ప్రసాదించబడవలెను. ఈ పద్ధతులను పార్టీల ప్రభువుగారును, సిండ్కెటాము ప్రభువుగారును కూడ అంగీకరించిరి. స్థానిక సామ్రాజ్యసభలలో ఎన్నికల స్వాతంత్ర్యము ప్రజల కెక్కుడు కావలెను. మహమ్మదీయుల కిట్టి స్వాతంత్ర్యము మనకంటె మెచ్చుగ నున్నది. వీరిలో విద్యావాహకము తక్కువగ నున్నను వారియొక్కలకు మిగుల విచేకముతో నడుపుచున్నారు. ఎన్నికాస్వాతంత్ర్య మెక్కుడైనచో బ్రాహ్మణేతరులు అసంతృప్తిగలిగి యుండుటకు కారణముండదు. బ్రాహ్మణులును బ్రాహ్మణేతరులును సమానముగనే కష్టముల పడుచున్నారు. కాన వీరి నివారణార్థము మన మిరువురును ఐకమత్యముతో పనిచేయవలెను. మన యొన్నిక స్వాతంత్ర్యము నభివృద్ధి నొందించుటయే గాక మనలకు రాజకీయవిషయమున నెక్కుడు గౌరవస్థాన మాక్రమింపజేయుట ప్రభుత్వమువారి విధి. అప్పుడే మన ఆర్థికగౌరవము కృద్ధికెందగలదు. ఈ యేర్పాటులను చేసినవారు స్వల్పసంఖ్యాకములయ్యును, ప్రాముఖ్యముగల ప్రత్యేకసంఘములను మరచిపోలేదు వారికితగు వసతు లేర్పాటుచేయబడినవి. శాసనసభలలో మున్నీక సభ్యుల సంఖ్య యెక్కువగాకలెను. నియమక సభ్యుడెప్పుడును ప్రభుత్వము వారిపక్షముననే యుండును, లేక తటస్థభావ మవలంబించును. కావున వీరు వ్రాసినవిధానప్రకారము స్వరాజ్యమునకై తగు ప్రయత్నములను చేయవలయుననియేగాని, అది తక్షణమే మనకుజేకూరవలెనని అభిప్రాయము వ్యక్తమగుటలేదు. తక్షణమే కార్యనిర్వాహక సభవారు శాసనసభవారి అధికారమునకు పూర్తిగ లోబడియుండవలెనని యెవ్వరును చెప్పరు. పెంట్లండు ప్రభువుగారు స్వరాజ్యాంధోళనమున కిది సమయము కాదని వ్రాకుచ్చిరి. వీరు దేశీయసభవారి రాజ్యపాలనాపద్ధతినిగూర్చి యేమియుచెప్పలేదు. వీరు 19 గురు సభ్యుల సంస్కరణములను మాత్రము పేర్కొని యున్నారు. లక్ష్మీ నగరమునంద్ద దేశీయ సభవారు చేసిన రాజ్యపాలనా విధానములను గూర్చిన ఆంధోళనమును అంగ్రద్రోక్త యత్నించుటయే గవర్నరుగారి అభిప్రాయమైన యెడల, వారి మాటలు వ్యర్థములగును నా అభిప్రాయము. అనవసరాంధోళన మనన మన మందరమును అహమ్మభావముతో తిలకింతుము. గవర్నరుగారిట్టి మాటలను పలుకుటకు గల అనవసరమేమియో తెలియ

హిందూదేశ సంఘోధరణము

(-0-)

శ్రీమతి కుమారి లజ్జవతిగారి యువన్యాసము

జలందరు నగరములో నున్న కన్యామహావిద్యాలయము నకు వైసుప్రిన్సిపలుగారు శ్రీమతి లజ్జవతిగారు గడచిన శుక్రవారమునాడు "హిందూదేశ సంఘోధరణము" అను విషయమును గూర్చి హిందీభాషలో నొక గంభీరవన్యాసము నిచ్చిరి. లాలాహాస్సురాజుగారు అధ్యక్షులుగ నుండిరి.

అధ్యక్షులు శ్రీమతి లజ్జవతిగారిని గూర్చి కొంచెము ముచ్చటించిరి. ఈమె సద్వ్యవసాహిత్య ముయు, ఉన్నత పరిక్షలందు తీర్ణురాలై కన్యామహావిద్యాలయమున నుచితముగ స్వాగత్యుగబుద్ధితో వైసుప్రిన్సిపలుపదవి నంది మిగుల సామర్థ్యముగ తనపనిని నిర్వర్తింపుచున్నదనియు సభాధ్యక్షులు నడిచిరి.

తరువాత లజ్జవతిగారు లేచి మృదుమధురవాక్యాలతో నుపన్యసించిరి:-

హిందూదేశపు ఆర్థికసాంఘిక పరిస్థితులు తృప్తికరముగ లేనందున, దాని భావిస్థితి మిగుల గాఢాంధకారనిరుగ్నమై యున్నదని కొందరు చెప్పుచున్నారు. ఈ అభిప్రాయము కలవారికి మనదేశముయొక్క ప్రాచీన నాగరికమును గూర్చి యేమియు తెలియదని తోచెడిది. గౌతము, పతంజలి, రామ, కృష్ణ, నీతి, గార్గ్యులు మహామహాపురుషుల పుట్టినిల్లై, పాశ్చాత్యులందరూను అజ్ఞానాంధకారమున ప్రాకులాడు కాలముననే మిగుల నభివృద్ధి గాంచిన నాగరికతకు నిలయుచుగ హిందూదేశముయొక్క భావిస్థితి అంధకారరయముగ నుండునా? ఈవిధమున వన్నెకెక్కిన తన పూర్వుల నామాన్వారణ మాత్రమున సగర్వముగ సంతోష పూరితపూర్వముగాని మానవుడు భువినిపుట్టబోను.

కాని మన పూర్వుల ఘనకార్యములను స్మరించుకొనుచు కాలమున వ్యర్థముచేయుట సమంజసముకాదు. మనము వారి కనుసరించివర్తింపుచు వారి సంతతివారమును విషయమును మజాక మిగుల కీర్తితరముగ వర్తింపవలెను. భరతవర్షముయొక్క భావికలస్వరూపము అధికవీప్రీతికంటె కనులకు మిరుమిట్లు గొలుపుచున్నది. కాన యెల్లరును దేశముయొక్క సాంఘిక, విద్యావిషయక, ఆర్థిక, రాజకీయ పరిస్థితులను బాగుచేసి, దేశాభివృద్ధికి మార్గదర్శకులగు నట్లు యత్నింపవలెను.

సంఘములోని లోపములు మాత్రమే మనస్సడచే దేశాభివృద్ధి చేకూరగలదు. కావున మన దేశమున ప్రబలముగ నున్న సంఘ దురాచారములను నిర్మూలించి నెల్లరును గంకణము కట్టికొనవలెను. పంజాబు దేశముక విద్య వివిధగ వ్యాపించిరి సంఘము దోషరహితమై మిగుల నభివృద్ధి గాంచుచున్నది.

ఇట్టి సంఘ దురాచారములలో మొదటిది ఘోషాపద్ధతి. స్త్రీలు బయటకుబోవుట మిగుల పాపకరమని తలంపబడుచున్నది. ఈ పద్ధాపద్ధతి కొంతకాలము క్రిందట అవసరమని తోచినది. కాని యిప్పుడట్టి స్థితిగతులు మార్పు నొందినవి అందుచే నిట్టిపద్ధతి యిప్పుడనర్థదాహకముగ పరిణమింపుచున్నది. ఘోషాపద్ధతికి కారణమేమి? ఇందులకు రెండు కారణములు: మనుష్యులకు ఆత్మనిశ్వాసము లేకపోవచ్చును. లేక వారికి స్త్రీలయందు నమ్మకము లేకపోవచ్చును. ఇందు మొదటికారణమే నిజమగునెడల పురుషులే బయటకు పోవంకుట మంచిది. ఇక రెండవకారణము యథార్థము కానేరదు. తమ మానరక్షణమునకయి అగ్నిగుండమున మూక ప్రాణమును గోల్పోయిన హిందుసతీతిలకములను విశ్వసింపకపోవుట న్యాయమైనది. చెన్నరాష్ట్రవాసుల సౌమ్యత ఆంగ్లదేశము లోని రాజ్య తంత్రజ్ఞులకు గూడ తెలియును. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమంతయు సంగ్రామమున పని చేయు దీక్షతో నున్నను ఆంగ్లప్రజల కీదేశజనుల కష్టములను నివేదించవలయునని యెల్లవారును తలచుచున్నారు. మనలో కొంచెము భేద భావములున్నను, వానిని కొండంతలుగ జేసి, అందుచే మనము స్వరాజ్యమున కనర్హులమని చెప్పటం సమంజసముకాదు. మనకు పేరునకుగాక యథార్థమగు స్వపరిపాలనము కావలెను. మనలో పరస్పరభేదములను మాత్రమే పవనము. రాజకీయ విషయములలో సందర్భముల ననుసరించి అతుకాలముగ, వివాదములు లేక కార్యపరిష్కారమును గావించవలెను. పరిపాలనమున మనము ముఖ్యముగ పాల్గొనవలెను. అందుచే నెల్లరును స్నేహభావములతో పనిచేయుచుగూడ యని నమ్ముచున్నాను.

ముకాదు. కావున హిందూదేశము ముందు ఔన్నత్యమునొందవలయునెడల ఘోషాపద్ధతి ఇండియాదేశమునందే తొలగిపోవునట్లు ఎల్లరును యత్నింపవలెను.

బాల్య వివాహములు మనసంఘమునకు కళంకకారకములుగ నున్నవి. ఈ ఆచారమునకు కారణము స్త్రీలో, పురుషులో నిర్ణయింప జాలకున్నాను. ఒక సంవత్సర మైనను వయసు లేని బాలవిశంతువులకు చూడ మిగుల సంతాపకరముగ నున్నది. హిందూదేశమున, నిలువనీడలేక, విద్యాగంధవిహీనలై, అజ్ఞానాంధకార నిమగ్నులగు విశంతువులు గలరని విదేశీయులు మనలను జూచి యెట్టిదురభిప్రాయమును పడుదురో మీకే తెలియును. ఇంతయంది బాలవిశంతువులు కన్నీళ్లను గార్చుచుండ నీ హిందూదేశములో నెల్లు నిలువనేరవు ?

ఇక నిమ్మ బాతుల స్థితిగతులనుగూర్చి కొంచెము యోచింపవలెను. ఈ జాతులవారినిద తమ వైబడిన బట్టలు తడిపి స్నానముచేయువారింకను మనదేశమున నున్నారు. ఇట్టి అన్యాయము దేశమున ప్రబలుచున్నంతకాలము, దేశ నభివృద్ధి నొందుట కలలోనివార్త. ఈమహామహాపురుషుల వారసవారసులు. శ్రీ రామభక్తులు. హిందూమతస్థులు. అందుచే వీరు నిమ్మ బాతులయెడ మాత్రు నిర్లక్ష్యము, నిర్దాక్షిణ్యము మిగుల శోచనీయుముగ నున్నవి అపకృత భ్రమగనన్న ఫలమునకు పోరాదు. కాని తక్కువజాతివాని మిగుల గర్వముగ జూచుట న్యాయముగాదు. నిమ్మ బాతులే సంఘమునకు పట్టుకొమ్మ. వీరి అభివృద్ధిచేతనే దేశముకూడ ఔన్నత్యస్థానము నాక్రమింపగలదు.

స్త్రీలదుస్సీతినిగూర్చి యిందుక చెప్పవలసియున్నది. దేశములో సగముభాగ మజ్జానాధికారమున నున్నతరి, ఆ దేశముయొక్క పురోవృద్ధి యెప్పటికిని చేకూరనేరదు. ఎట్టి నాగరికులైనను, ఎంత విద్యావంతులైనను తమయింట ఆడుపిల్ల పుట్టినతోడనే విచారమునొందక మానరు. ఇట్టిస్థితిలో దేశాన్నత్యము నుసాధ్యము కాజాలదు. ఇక ఆడుపిల్లల విషయమై యోచింతుము. వీరు అత్తగారింటికి పోవువారే యని తల్లిదండ్రులు చులకనగాచూతురు. వీరు ఇంటిలో ఆంట్లుదోముట మున్నగు నీచ కార్యములను చేయవలెను. ఇంటిలో కూలివానిని పెట్టి యీ పనిని చేయించుకొన తక్కితరపుడు, ప్రతిస్త్రీయును ఇట్టి కార్యమును సగర్వముగ చేయవచ్చును. కాని, ఆడుదిగ పుట్టిన దను కారణమున నట్టి నీచవృత్తులందు నియోగింపబడుట మిగుల శోచనీయును.

మనదేశమున బాలికలు అన్నికాత్మ్రులులలోను విద్యాభ్యాసము చేయవలయును. కాని యిప్పుడు బాలికలు కొంచెము మిడిమిడి జ్ఞానమును సంపాదించినతోడనే వారికి వివాహప్రతుత్సములు జరుపబడును. అందులకు పెద్ద వశులక్రము లీనుబడును. కాని యీవశులక్రములను నిచ్చు ధనమున, బాలికల విద్యాభివృద్ధికై వెచ్చించిన దేశమునకెంతయు శ్రీయోదాయకముగ నుండును.

వివాహితలైన యువతుల స్థితియు తృప్తికరముగా లేదు. విద్యావిహీనముగు నబల విద్యాసంపన్నున కిచ్చి పాణిగ్రహణము చేయబడుచున్నది. వీరిలో సాధారణముగ భార్యాభర్తల అశయములు పరస్పర విరుద్ధములుగ నుండును. అందుచే వీరి సంసార జీవనము సుఖదాయకముగా నుండుటలేదు. కాన నిట్టిదంపతులకు సత్సంతానము గలుగనేరదు. ఇట్టి స్త్రీలు దేశ సేవ జేయుటకును, ఉదారాశయములతో పనిచేయుటకును తమ పిల్లలను ప్రోత్సహింపజాలరు. ప్రాచీనకాలపు మౌందనస్త్రీలు ఋషులు, మహామోహులు, దీనికారుల నగు సుపుత్రుల వదన కీర్తి గాంచి రను విషయమును మనము మరువరాదు.

మన దేశములోని విశంతువులనుగ్ధితి ప్రపంచమున నిక యేభాగమునను గానరాదు. మౌందన విశంతువులు తమ చుట్ట ప్రక్కముల చూచుటకుపోరాదు. ఉదయమున లేచినతోడనే వీరి మోమునుచూచుట దుశ్శ్రేణుముగ పరిగణింపబడుచున్నది. విశంతువులు శుభకార్యములలో పాల్గొనరాదు. వీరినిట్లు నిరాకరింపక తగినవిద్య నొసగి యుపాధ్యాయులుగ చేసినయెడల సంఘమునకు మహోపకారము కలుగును.

వీరిందరి స్థితులు భాగుపడిననే హిందూదేశోధరణము సుసాధ్యమగును.

పంజెములకు పేరుగాంచిన జే. సి. గాల్పటకుగారు పెంపుడు చిలుకపులివాత బడుటచే 12 గోజులనుండి నికలాంగులుగ నుండిరి. కొంచె మిప్పుడు ఆరోగ్యస్థితిలో నుంటున్నారని తెలియుచున్నది.

జాబులు

I

స్కూలు ఆంధ్రమహాసభ

అయ్యా,

ఆంధ్రమహాసభ రెండవది సాయంత్రమున ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రతిమూలము లక్ష్మీ నర్సారెడ్డి పురమండలము యొక్క సభ గావించినపుడు, కొందరు రాష్ట్రమును గురించి ప్రతిపూలముగ నుపన్యసించిన తర్వాత అగ్రాసనాధిపతిగా రయిన చెంగయ్యగారు ఆంధ్రరాష్ట్రము అందరికి అవసరమేనా అని అడిగినట్లును, ఆతీర్మానమును వెనక ఉపపాదించిరి, ఎవరు ఆపాదించిరి ప్రక్షింప కొంతవారప్రతివాదములు జరిగినట్లును ఒకవిలేఖకుడు వ్రాసినట్లు రిలేటి ఆంధ్ర పత్రికలో ప్రచురింపబడియున్నది. సభాప్రారంభముననే, రాష్ట్రవాదులు యీసభలో ఉపన్యసించకూడదనియు, నిశ్శబ్దముగా నుండవలెననియు, అట్లుపన్యసించినయెడల యిబ్బంది కలుగుననియు, అగ్రాసనాధిపతిగారు చెప్పియుండిరి. కాబట్టి రాష్ట్రవాదులకు సభలో వుపన్యసించుటకు హక్కులేదు; నిశ్శబ్దముగా నుండక, రాష్ట్రవాదులు వాదము చేయుటయే గాక పత్రికకు అసత్యము వ్రాయుట అసమంజసముగా నున్నది. తత్సభకు వచ్చిన నెల్లూరు ప్రతినిధి లందరిని రాష్ట్ర మనవసరమేనా అని అగ్రాసనాధిపతిగారు అడిగినపుడు అవుననిరి. మరియు ఆంధ్రమహాసభ పండిలిలో రాష్ట్రవాద ముపై 14 మంది ప్రతిపూలుగాను, మండేమతరం అను ధ్యాయులతో దిక్కులు మారు మ్రోగగా సభాసభ్యులచే నంగీకరింపబడినదనియు వైవిలేఖకుడు వ్రాసినట్లు ప్రచురింపబడియున్నది. ప్రతినిధులుగాని, ఆహ్వాన సభ్యులుగాని మొత్తము 404 మంది రాష్ట్ర ప్రతివాదులుగా వున్నారు. 404 మందిలో, నెల్లూరు జిల్లాలోని ధనవంతమైన రెడ్లు అధికముగ నున్నారు. ఈ 404 మంది 2-వ దినమున ప్రత్యేకముగ సభచేసి రాష్ట్రమునకు ప్రతిపూలముగా నున్నారని గవర్న మెంటువారి ఒక తీర్మానమును పంపుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. కనుక పండిలిలోనికి రాష్ట్రవాద ముపై 14 మంది రాష్ట్ర ప్రతివాదులు వచ్చియుండిరి. మిగిలిన రాష్ట్ర ప్రతివాదులు సభకు గాకను. వచ్చిన 14 మంది ప్రతిపూలముగా నున్నట్లు తెలిపిరి. కాబట్టి నెల్లూరులో 14 మంది మాత్రమే ప్రతిపూలుగని చెప్పటకు నీలులేదు. 404 మంది ప్రతివాదులుగా నున్నట్లు నిశ్చయమగుచున్నది.

నెల్లూరు

ఆర్. వి. సుబ్బారెడ్డి.

(సభ రాష్ట్ర ప్రతిపూలుగ నేర్పరింపబడినపుడు అగ్రాసనాధిపతులు ఆతీర్మానమునకు అనుకూలు రెవరు ప్రతిపూలు చెరు అని సభాసభ్యుల నడుగవలసిన అవసరమే కన్పట్టదు. అగ్రాసనాధిపతి లక్ష్మీనర్సాకు ఒకరిద్దరు నెల్లూరు ప్రతినిధులే ప్రతిపూలర కనకాశము లేనపుడు సభ్యులను బుచ్చుకొన నవసరమే లేదనిరి. తీర్మానము వెనక ఉపపాదించిరి. నవ రామోదించిరి ఆనుపక్షిలు రెండవతీర్మానమును గూర్చి గాని మొదటితీర్మానమును గూర్చిగాదు.

రెండవ తీర్మానముయొక్క ఉద్దేశము రాష్ట్రము కలదను మొదటి తీర్మానమును గవర్న మెంటు వారికిని, ఆంధ్ర సభాధిపతులకును పంపవలయు ననుట. ఈ తీర్మానమును సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు పపాదించెద రనిరి; గాని నా నుపపాదించక పూర్వమే అగ్రాసనాధి పతులు లేచి రెండవ తీర్మాన మంగీకరింపబడిన దనిరి. తీర్మానముపపాదించబడి, ఆపాదించుటక పూర్వమే, సభలో నింగ్లీషు రానివారి కది తెలుగులో చెప్పబడక పూర్వమే ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినదని చెప్పబడినపుడు ఆలోచనముజూపుటవైసభలో ఎవరి కయిన హక్కుకలదు. సభా నిర్వహణ విధానమునందలి లోపములను జూపుట ఉపన్యసించుటకాదని రెడ్డిగారెఱుంగవలసియున్నారు. రెడ్డిగారు మా విలేఖకుడు వ్రాసిన అసత్యమును జూపుటలేదున్నారు. అగ్రాసనాధిపతులు మొదటి తీర్మానమును సభాంగీకారమున పెట్టిరిపో. ప్రతిపూలు రెవరని అనుగ వలసిన వననమేలేదు. మూడవదినము సభకు వచ్చినవారిలోనే ప్రతిపూలు 14 మంది కాని, రెడ్డిగారు వ్రాసినట్లు రానివారిలో కాదు. ఆం॥ పు॥ సం.)

II

అయ్యా,

ఈ జూలై నెల 5-వ తేదీ గల ఆంధ్రపత్రికకుందలి ప్రధానవ్యాసమునందును మరికొన్ని స్థలములయందును గడచిన ఆంధ్రమహాసభయందు ఆంధ్రరాష్ట్రమును గురించి

ఉపపాదించబడిన తీర్మానమునకు నేనుపపాదించిన సవరణను గురించి చెప్పబడిన విషయములను గూర్చి కొంత యాత్రేపణ చెప్పట యవసరమని తోచుచున్నది.

ఇవరకు జరిగిన యాంధ్రమహాసభలయందు చేయబడిన తీర్మానములలో చెప్పబడిన ప్రకారం 11 తెలుగు మండలములను మాత్రము ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ జేయుట నాకు సమ్మతముగాదు. ఇప్పుడును గాదు. ఈ విషయము సభలో నేనుపపాదించిన సవరణ ఆంగీకారము కాలేదని తెలిసిన పిదప అసలు తీర్మానమును గురించి నేను తెలిపజేసిన విరోధాభిప్రాయములను స్పష్టపరచుటకు, రాష్ట్రవాదము నాక్షేపించినవారికి మరియొక సభయందు నేను జేర యుండుటకును నేనిచ్చియెన్ని కరును విరోధమేమియు లేదని గూడ స్పష్టము.

తమ పత్రికయందలి వ్యాసములలో నాచే నుపపాదించబడిన సవరణ సంపూర్ణముగ జెప్పబడలేదు. చెన్నపురి మండలమును జేర్చుటయు చెన్న పట్టణమును రాజధానిగ జేయుటయు గాక ఇట్లు మార్చబడిన రాష్ట్రము విషయములలోనుండు సాధక బాధకములను ఆలోచించుటకు నొక యుపసంఘము నేర్పరచవలయుననియు గూడ నేను చేయబూనుకొన్న సవరణలో చెప్పబడెను.

ఈ సవరణ నుపపాదించుటకు కారణ మేమి యనగడచిన సభ జరుగుచుండగా రెండవ దినమునందు గొ॥ నరసింహేశ్వరశర్మ గారు నాతోను మరి కొందరు రాష్ట్రవాదము నొప్పుకొనని మరికొందరు మిత్రులతోను చెప్పటలో రాష్ట్రవాదులలోని ప్రముఖుల నేనులు మద్రాసు మండలమును జేర్చుకొనుటకు ఒప్పుకొనెద రనియు మద్రాసును రాజధానిగ చేయు విషయములలో గూడ చాల భాగము ఒప్పువల కదనయు అయితే ఈ విషయమును గురించి వివరములను చర్చించుటకు నొక యుపసభ నేర్పరుటకు యవసరమనియు ఈ సవరణలు సమ్మతములైన నీ తీర్మానమును గురించి క్లిష్టాభిప్రాయములు లేకుండునట్లు నిశ్చయించుట కవకాశముండుననియు చెప్పిరి. ఇందుకు నేనును నా మిత్రులు గొ॥ కృష్ణరావు పంతులు గారును మరికొందరు ప్రతినిధులును చచ్చుచో లేకుండ తీర్మానించుకొను నుద్దేశముండినయెడల ఈ యేర్పాటు మారు గూడ సమ్మతమే నని చెప్పితిమి.

అయినను సభయందు ఆము తీర్మానము ఉపపాదించబడినపుడు మద్రాసు మండలమును జేర్చు ప్రస్తావము గాని ఉపసభ ప్రస్తావముగాని ఎంతమాత్రముచేయబడలేదు. మద్రాసును ఆంధ్రమండలములందు జేర్చుకొని మద్రాసును రాజధానిగ జేసికొననయెడల రాష్ట్రవాదమునందలి యాత్రేపణలకు కొంత వరకు సమాధానము కనుగొనుచున్నది వాస్తవతః క్లిష్టాభిప్రాయము. ప్రస్తుతపు స్థితినిబట్టి మద్రాసు మండలమును జేర్చుకొను విషయములో రాష్ట్రవాదుల యభిప్రాయము లెట్లున్నది తెలిసికొనుటకును మద్రాసు మండలము ఆంధ్రరాష్ట్రములో జేరినయెడల ఈ రాష్ట్రమునవ్యయ రాగల విలక్షణమైన మాపము ననుసరించిన చచ్చకు కొంత యవకాశము కలుగజేయుటకును ఈవిషయము సవరణ మాపముగ నుపపాదించబడెను.

ఎన్నికలకలన ఈ సవరణకు ఒప్పుకొనువారు అతిస్వల్ప సంఖ్య గలవారుగ నేర్పడిరి. మద్రాసు మండలమును జేర్చుకొను నుద్దేశముతో చేసబడిన మరికొన్ని సవరణలగుడ నిట్లే అజయము సుందినవి. యథాపూర్వస్వభావముతో రాష్ట్రతీర్మానమును గురించి యెన్ని కలుతీసికొనినపుడు వైన జెప్పబడిన విధముగ నేనును ఇంక 13 స్థలము పని లేదని యభిప్రాయమును తెలిపితిమి.

వైద్యకలన రాష్ట్రవాదమునకు బలము పొచ్చివదిగాని తగ్గినదిగాని లేదు.

వై. చెంగయ్య

గొ॥ శర్మగారితో జరిగిన ప్రచంగమువలన నేమి, శ్రీచెంగయ్య పంతులు నుపపాదించిన సవరణమువలన నేమి గొ॥ కృష్ణరావు పంతులు గారికిని, శ్రీ చెంగయ్యపంతులు గారికిని ఆంధ్రరాష్ట్రానిర్మాణము వెడల ఆక్షేపణములు లేవనియు, రాజధానిగరము మాత్రము వారికి మద్రాసు అయి యుండవలయుననియు స్పష్టపరచుచున్నది. రాష్ట్రము అసలు వద్దకు టకును ఎల్లలను నిర్ణయించుటకయి అంతురిందు స్వల్పవివాదాంతములకును భావజేదము కలదు. (ఆం॥ పు॥ సం॥)

స్థానిక వార్తలు

(o)

సరకుల నెరుపుగొని తొక్కుపెట్టుట:— పరశువాకము కాపురస్తురాలగు సోమక్కయను గొట్టిది పెల్లెకి వెళ్ళుచుండెనని చెప్పి ఆరసప్పముదల్యాళురు అనునతని యింట కొన్ని నగలను పుచ్చుకొని యొక మార్వాడి వద్దకునియొద్ద రెండుమాసములక్రిందట తొక్కుపెట్టెను. అనంతరమున నీమె కానరాలేదు. ఫిర్యాదుచేయబడెను. పోలీసువా రీమెను కంజి వరములో పట్టుకొనిరి. ఎన్నుకొని పోలీసుకోర్టునా రీ కేసును 9 వ తేదీ విచారించిరి. ఈ నెల 12వ తేదీని తీర్పుచెప్పబడును.

లవకుళ:— సిన్నటిసాయంకాలము సరస్వతీ వినోదినీ సభవారు విక్టోరియా పబ్లికుహాలులో లవకుళ నాటకమును ప్రదర్శించిరి. నాటక మందిరమంతయు ప్రేక్షకులతో కిటకిటలాడుచుండెను. యవనిక లలితనోహరముగ నుండెను. శ్రీరామ పట్టాభిషేకరంగమున, ఆరణ్యప్రదేశ సీమయు అతి రమ్యములుగ నుండెను. పాత్రధారులు తమతమ పాత్రల నతి వినోహరముగ ప్రదర్శించిరి. లవకుళ పాత్రలను ధరించిన 10, 11 ఏండ్ల బాలురు తమ ముద్దుమాటలతోను, పరిహాసముచేయు నాటలతోను, యుద్ధసమయమునందలి గాంభీర్యముతోను, మగ్గుర మగు గానవైపుల్యముతోను సభ్యుల మనఃసుల నుత్సాహపూరితములుగ నొనర్చిరి. వీరి ప్రదర్శనములే నాటకమునకు వన్నెదెచ్చెను. శీతారామ పాత్రధారులును తమ పాత్ర ప్రదర్శనమున నేవిషయమునను దీర్ఘోత్సాహ, లక్ష్యబుని పాత్రమునం దేమో ఇట్టిదియనజాలని లోపముకనబడెను. కాని ఇది లెక్కింపవలసినంత లోపముకాదు. మొత్తముగూడ నాటకము వృద్ధ్యముగా ప్రదర్శింపబడెను. జేసురంగ మన్నానిరెడ్డిగారు లవపాత్ర ధారికి బహుమానముగ నొక బంగారు గొలుసు నొసంగిరి.

యుద్ధ ఋణుల త్రములు

యుద్ధ ఋణులందఱును పోస్టాఫీసు నగరపత్రములకు కొనినవారు, తరువాత హిందూదేశమునుండి వెడలిపోయినయెడల ఆంధ్రదేశమునందు ఆపత్రములకు సామ్మిచ్చెందుటకు హిందూదేశ ప్రభుత్వమువా రేర్పాటుచేసిరి. అట్టి పత్రములు కొని 5 సంవత్సరములు గడచిన నే సామ్మి ఈయవారు ఈ పోస్టాఫీసు నుపయోగింప గోరువారు తాము పత్రముల నొసంగి పోస్టాఫీసుకు వ్రాసికొన వలెను.

పోలకుగారి లేఖ.

“ఇప్పుడు గాన గంధిగారివ్యయ కలిసియచు వ్రాసిన లేఖలో గంధిగారు నుడివిన విషయములను కలపెట్టెనే లేదు. అగ్రాసనాధిపతిని నిట్టిలేఖను పంపిన పత్రిక వ్రాయుటకు గల ఆకర్షకతవైన వివరంబలేదు. ఇప్పుడు గారును అతని యుక్తి గులును యంత్రకాలవారు జైలులను బాధించుచుండుటను గూర్చి గంధిగారు ఇర్దియగారికి వ్రాసిన లేఖలకు అందులకు ఇర్దియగారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము లేవైనప్పుడు వానిని ప్రకటించిన ప్రజలకు చాల బాధకులుగ నలగును. ఇర్దియగారి ఆ ప్రాంతమునుండి సాగవంతుడు సమంజసుని క్షేలంబువారుగూడ నచట చాలమందిలేకపోలేరు. కాని ఆవికాములు మరకు తెలియవు. ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రజలకు చిత్రమువైనయూహలు కలుగుచుండును.”

రాజీనాయక గ్రంథకర్తచే తెలిగించబడిన

పురుషార్థ ప్రకాశము.

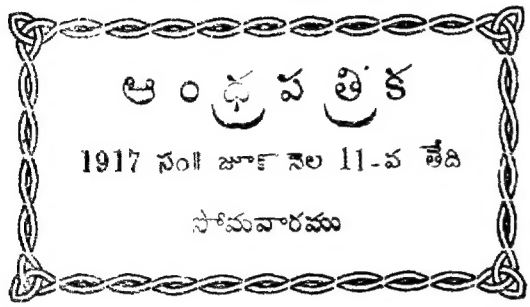
ఇంగ్లండుయొక్క తాత్కాలిక స్థితినిబట్టి దేశమందంతట నుత్తరవిధానం బగు త్రాపద్ధతి వ్యాపి. పరదేశను నుద్దేశము ననుసన్నునడికొని పెప్పర్ ఆను కాత్త్రాక్షర ఎస్టేట్ యెక్సా అను గ్రంథము నెల్లూరచించెనే అట్లే ప్రస్తుతకాలపు హిందూ దేశపు స్థితినిబట్టి వనదేశమందెల్లవల నుత్తరంబగు త్రాపద్ధతి వ్యాపింపవలెనను నభిలాషతోడ నుత్తరంబు విశ్వానందు రీ గ్రంథమును రచించియున్నారు. దీర్ఘయం దభియానముగల ప్రతి యాంధ్రశ్రీ: ప్రతి యాంధ్రపురుషుడు ఈ ఈగ్రంథమును దప్పక చదివితీరవలయును. ప్రయత్న పాత్రకాలల యుపాధ్యాయులు కిది మిక్కిలి యుపయోగకరము. మరియు సంఘసంగ్రహయం దభిలాషగలవారు క్షుణ్ణి చిత్రమడియే యన నొప్పు. 450 పుటల పుస్తకము జూలై 15 వ తేదీ లోగా వ్రాయువారికి భిక్షులుగాక య. 1 రు.కు, తిరువారే వ్రాయువారికి రు. 1-4-0 కును పంపబడును వలయునా రిట్లు వ్రాయవలయును. (1899)

ఆర్. యమ్. వి. జానకిరావు.

C/o వ్యాపతి కృష్ణారావుగారు, హైకోర్టుకట్టలు, ఇన్స్టిట్యూట్, గూజురాపేట, విజయవాడ.

విషయానుక్రమణిక.

సామ్రాజ్య యుద్ధపథ	2
వివాహాదిత వయోనిర్ధారణము	3
ప్రస్తుత రాజకీయావలోకనము, హిందూదేశ సంఘాధరణము	4
స్థానిక వార్తలు, ముఖ్యసమాచారములు	5
ప్రధానవ్యాసము	
బేహారు వాటికేశ్వరులు	6
వార్తలు - వ్యాఖ్యలు	7
విరోధానుభవసంగ్రామము	
విశేషతంత్రీవార్తలు	8-9-10
ఇంగ్లీషు తంత్రీవార్తలు	11-12
ఆంధ్రదేశవార్తలు, తిరువూరు పశుప్రదర్శనము	13
ఆంధ్రభాగ్యతమహిళా విశ్వవిద్యాలయము	14

బేహారు వాటికేశ్వరులు

బేహారు రాష్ట్రములోని రయితులకును యూరోపియను వాటికేశ్వరులకునుగల పరస్పరసంబంధములను విచారించుటకయి లెట్టి నెంటు గవర్నరు గారికి ఉపసంఘము నేర్పాటు చేయబోవునున్నారని మాచదువరు లీపత్రికలో జదివి యెఱుంగుదు. శ్రీగాంధీగారు తమ విచారణలను పూర్తిచేసి, తమ స్వాభిప్రాయములను లోకమునకు వెల్లడింపక పూర్వము బేహారు ప్రభుత్వమువారింత తొందర పడుట కనేక కారణము లుండవలయును. ఈ మధ్య యూరోపియను స్టాంపులలోనొక్కరగు ఇర్వింగారు ప్రభుత్వమువారు గాంధీగారిని ఘోరము జిల్లానుండి త్వరితగతిన వెళ్లవలసివచ్చినట్లు తామే ఆ పనిని జేయవలసినదని బెదిరిచియుండిరి. ఈ తల్లివారు తిరుగబడిన యెడల చాల గోల యగునని తలచి సర్వవిషయములనుగూడ విచారణమునకు పూనుకొనవలసివచ్చెను. అనేక సంవత్సరములనుండియు స్టాంపుల బాధలకు తాళింపక “కుయోమోస్ట్రో” యని మొత్తకొనచున్న దీవల దుఃఖములను విని గాంధీగారు రచ్చపోకి వెళ్లినతరువాత దొరతనమువారు కంప్లైతములనుబట్టి చూడగా నారు తమచేతికింద నున్న ప్రజల దుఃఖముల నెట్లుపెట్టించిడియు విదితమగుచున్నది. స్టాంపుల దురాగతకృత్యములను వీలయినంతవఱకు కప్పిపుచ్చుటకయి చేసిన ప్రయత్న మిది యని యాశీగా నమ్మవలసి వచ్చుచున్నది.

మొట్టమొదట గాంధీగారు బేహారు రాష్ట్రమునకు విచారణకయి వెళ్లినప్పుడు వాటికేశ్వరులు ఈయననుజూచి వదిహించిరి. వదిహాసములను పాటించక, బెదిరింపులకు భయపడక ధీరుని నైత్యమువనిని నిర్వహించుకొను చుండగా, తమ కుళ్లంతయు బయటపడునని జిడిసి, మండలదండన విధాయకునిచే గాంధీగారికి ఆజిల్లానువదిలె పెట్టుట కయి ప్రయత్నమును పుచ్చునట్లు జేసిరి. ఈ శ్రీముఖమును జూచియెనను ఈ దేశభక్తుడు అణురూత్రమునకు తొగిగడయ్యె. కారాగారమునకును పంపింపగాని ఈ పేదరయితులను నే వదిలిపెట్టి పోనని ఆయనదండనాధికారియెదుటప్రతిపబట్టెను. రాజు కుమార్తెగారివ్యవహారముగోళకృత్యమునకులు

గజేసికొని. గాంధీగారిని కారాగారమునకు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ప వియన్నచో దేశమంతటను నంటుకొని చల్లార్చుటకు వీలుపడని కార్మిచ్చును తమ దూరదర్శకత్వముచేత రాజప్రతినిధిగా రంటుకొనకుండజేసిరి. అందుకయి సెముఫోర్డ్ ప్రభుత్వ దేశీయుల కృతజ్ఞతలకు బాత్రుడయ్యెను. నిండువేసంగిలో, భగభగముని మండుచున్న ఎండలో, కాళ్లకు చెప్పులయిన లేక నానా బాధలు పడుచు గాంధీగారికి గ్రామమునుండి ఇంకొక గ్రామమునకు వెళ్లుచు, ప్రజల కష్ట నిష్ఠురములను గనుగొనుచుండిరి. ఈయన కిట్లు స్వేచ్ఛ యొసంగబడుట వాటికేశ్వరులకు గిట్టకదికాదు. తమ మిత్రులగు ప్రభుత్వోద్యోగులచే గాంధీగారిని తరిమివేయించుటకు చేతగాకపోయిన తరువాత వారు క్రొత్త పన్నగడలను వన్నిరి. ‘వయోసిరు’ వంటి ఆంగ్లయాజమాన్యపత్రికలలో గాంధీగారి మీద నిష్ఠులను చెరిగించిరి. కాని యిదియు లాభకారి కాదయ్యె. ఒక నీలిమందుయంత్రాలయమునకు ముందున్న కొన్నియిండ్లు తగులబెట్టబడినవి. అవి తగులబడుటకు కారణము గాంధీగారిరాకయే యని ఆంగ్లోహైందవపత్రికలును, అస్సోసియేటెడ్ ప్రెస్సువారును లోకమునకు చాటిరి. కాని గాంధీగారి రాకకును, యంత్రాలయపుటొడ్డు కాలుటకును సంబంధము లేదని బాటియా మేజిస్ట్రేటు గారివద్దనుండి గాంధీగారికి యుత్తరమును బుచ్చుకొని పత్రికలలో బ్రకటించిరి. ఈ పన్నగడయు నీ విధముగా నిష్ప్రయోజనమున తరువాత స్టాంపులకు గాంధీగారిదేశములోనుండుటవలన రయితులకు ధైర్యము కలిగి అల్లులు చేయుచున్నారని కొన్ని వదంతులను బుట్టించిరి. నిజముగా నల్లరులే జరిగియున్నచో నొక్క రయితు మీదనయినచు జాప్యమునకయి చర్య జరుపబడియుండదా? రయితులే బలాత్కారముగా బ్రవర్తించియున్నచో వారిని విడిపింపజేయుకుండ నదలుపట్టిది వాటికేశ్వరమహాశయులా! రయితులు జాప్యములను చేయుచున్నారని పుట్టిన వదంతులు వట్టి అబద్ధములని చెప్పకతప్పదు.

ఈ యాటలన్నియు సాగకపోవుటవలన తొగిగవర్నమెంటు వారిమీద వెళ్లి ఈ స్టాంపులకు వడినారు. ఒక యుపసంఘము నేర్పాటుచి విచారణలు చేయవలసినదని వారు కోరుచున్నారు. ఈ యుపసంఘము వారు నిర్దోషులని ప్రకటించుననుటకు వారికి చాల ఆశలు కలవు. ఇట్టి సంఘమునందొకరిద్దరు ప్రభుత్వోద్యోగులును, స్టాంపుల ప్రతినిధు లొకరిద్దరును, ఈ ముగ్గురు నలుగురు ఎటుల పలుకుకొనిన నటుల నిబోధ ప్రాయమును. తరువాత రయితుల పక్షమున నొక భారతీయుడు, మరియొక అధికార భారతీయుడు నుండిన నుండవచ్చును. ముగ్గురు నలుగురు దొరలముందర ఈ యొకరిద్దరు ప్రాయము విమర్శనములో పట్టెత్తము లేదని ప్రభుత్వోద్యోగులును, యూరోపియను పత్రికలును, యూరోపియను జనులను పలికి వాటికేశ్వరులను కాపాడుదురు. ఒకటి రెండు రయితుల యిబ్బందులు తొలగిన తొలగవచ్చును గాని గాంధీగారు మట్టుకు శాంతభూయిష్టమయియున్న రాష్ట్రముగో కొఱవి తెచ్చిపెట్టెనని మాత్ర మాయన నాశిపోయుదురు. అందువలన నీ కమిటీ యనిన మా కెంత మాత్రమిష్టముగా గన్పట్టుటలేదు. కాని గాంధీగారు సయిత మట్టి కమిటీ కంగీకరించినందువలన మంచి కారణములు వారికి లేకపోలేదని తలచి ప్రస్తుత మధాంగికార మిచ్చుచున్నాము. గాంధీగారు విచారణము రహస్యముగా జరుగవలయునని చెప్పినారట. స్టాంపులకు బహిరంగవిచారణ

మును గోరెరట. గాంధీగారు రహస్యవిచారణము నేల గోరిలో దురూహ్యముగా నున్నది. రయితులు స్టాంపులు గల సభలో సాక్ష్యము చెప్పుటకయి భయపడు నెడల, గాంధీగారు సభలో నుండుటను మానుకొని తాము రయితుల పక్షమున సాక్ష్యమును కమిటీవారి యెదుట నుంచువనిని పెట్టుకొనిన యెడల యుక్తముగ నుండగలదు. ఈ కమిటీవారు ప్రచురించు విమర్శనములో హెచ్చుతగ్గులును, నన్యాయములును నున్నచో గాంధీగారు తమ స్వంత నిబోధను సయితము ప్రచురించెదరు గాక యని నిరీక్షించుచున్నాము.

నీలిమందు రయితులు వాటికేశ్వరుల వలన పడుచున్న బాధ లెట్టివో విచారించుటకయి ఈ యుపసంఘ మేర్పాటు చేయబడినను, ఇతర హైందవభూస్వాములకును, రైతులకునుగల యన్యోన్య సంబంధములను సయితము వీరు విచారించెదరని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇతర హైందవ భూస్వాములు నీలిమందుతోటలు గల యజమానులయినయెడలను, వారి క్రిందను కష్టపడుచున్నది నీలిమందు రయితులయినయెడలను, తప్పక ఈ విచారణలు హైందవ భూస్వాములకును వర్తించునట్లు చేయవలసినదనియే మా తలంపు. కాని నీలిమందును వండింపని భూస్వాములకు మాత్రము ఈ విచారణ లవ్యయింపవని తలంచుచున్నాము.

లాయడుజార్జిగారి యుపసాహసము

లాయడుజార్జిగారు హిందూదేశమును గూర్చి యిట్లు నడిగిరి. “కెక్కినది హిందూదేశవిషయము. ఈ యుద్ధము జర్మనుల కధికమగు వాశాధంగము కలిపించినది హిందూదేశము. (ఉత్సాహము) జర్మనుల కెన్నియో ఆశాధంగములు కలిగినవి గాని హిందూదేశమువలన కలిగిన ఆశాధంగ మత్వధి కష్టపడిగ నున్నది. హిందూదేశమున నరాజకమును, రాజద్యేషమును, ప్రతికూలభావమును, అసంతృప్తియును కలుగుననియు భగవదగోళముల నడపించుటయందు బ్రిటిషువారు తమ శేషబలన్నిటిని వినియోగింపకలసి వచ్చుననియు భావించుచున్నది. కాని చివర కేమియగును? హిందూదేశమును ఆతులనో ఉత్సాహముతో రాజభక్తి భరితులై సామ్రాజ్యమునకు తోడ్పడుటకు జర్మనులు హుతగలిగిరి. (ఉత్సాహము) ఇట్లు రాజభక్తి భరితులై తోడ్పడినట్లుకొలది భారతీయులు తాముసాలితుల మనుకొన నట్లుగాక సమాసస్వాతంత్ర్యముగల భాగస్వాముల మనుకొన నట్లు మనమువారి హుతలెని కొరుటకు వారి కధికారము కలదని నేను తలంచెదను. ఇట్టిప్రశ్నలను పరిష్కరించుటకు ధీరత్వముపేమకు రాజనీతిజ్ఞత యవసరము- పిరికితనము-సాహసములేకుండుట-వెను మున్నగునవి శాంతి కాలమునకు యుద్ధ కాలమునకు గూడ సనద్ధకములేయైనను యుద్ధ కాలమున చాల సనద్ధకములు- (ఉత్సాహము) ప్రపంచమున విభ్రాంత మొనరించ గలిగిన సాహసముతో బ్రిటిషువారు యుద్ధ కార్యములను నిర్వహింపగలిగిరి. కాన శాంతి సమర్థులను గూడ నట్టి ఘనసాహసముతోడనే వారు పరిష్కరింపవలెను” రైతురువాస్తా సంఘము వారు ప్రధాన ముక్తి లాయడు జార్జిగారి యుపసాహసము నందలి వివిధభాగములకు మన కందచేసిరిగాని మన దేశమునకు ముఖ్యముగ సంబంధించిన ఈ భాగమును మాత్రము మన కందనీయలేదు. ఇది బుద్ధిపూర్వకమా? ప్రమాదమా? దీనినెట్లు ప్రమాదమన గలుగుదుము. ఒక వ్యాసమును పంపును నందు ప్రత్యేకముగ నీభాగమును మాత్రము నిలిపి వేయుట బుద్ధిపూర్వకమే గాని ప్రమాద మెట్టిటిని కాబాలగు. ఇది ప్రాముఖ్యతావిహీనమని పంపదెందుమా ఎందులకును కొరగాని చావులు పుట్టుకలు రాకలు పోకలు పుక్కిటి పురాణములు మున్నగు నెన్నియో వార్తలు నిత్యమును పత్రికా కార్యాలయములందు వెనువావలె గురియించుచుండు పీరికంటికి ఆఖిలాంగ్ల సామ్రాజ్య భారవహణ భూర్య హుతగు ప్రధానామాత్యకేఖుని ప్రశంసా వాక్యములు ఆశానూచకము లగు పల్కులు ఉదార భావద్యోతకములగు గంభీర పదబాలము- ప్రాముఖ్య విరహితముగను ఆప్తుతముగను కనబడె ననిన కామిలారోగము సారోపింపక

తప్పుడు, కాన నిది విస్తృతముగాను ప్రమాదముగాను బుద్ధి పూర్వకము, సంకల్పపూర్వక మగు సహకారము ఇదియే ఈ రకము పాత్రాన్ని తయారు చేసేటప్పుడు ప్రసారము ఇట్టివారే నిరంకుశాధికారవర్గమునకు మూలబలము. వీరిపట్ల భారతీయులు కనగలేని యుండవలెను. ఇట్టి యుద్ధాధికారులచే భారతలోకమునకు వర్ణవర్ణమొసరించిన మంత్రాభిషేకభారతీయుల కృతజ్ఞతకెంతయు పాత్రులు. సహజోద్భవభరతుడగు నీధీరాజ్య కార్యధ్వజంధరుడు సమయము చేకూరినపుడు భారతదేశ భాగవాల్మీకియను చిరకీర్తిని బడయునట్లు మెలంగుగాత యని కోరుచున్నాము. అట్టి మనోదాగ్ధ్యమును సర్వేశ్వర దేవతాభిషేక ధనకోసంగుగాత.

లట్లకొరగారు.

వీరు కృష్ణా పర్వమట్టాలో 81 సంవత్సరముల నుండియు సూర్యుని కింద గుంజునీయరులుగానున్నారు. వీరిని త్వరలో ఈజిప్టులో మర్మియేయలనినదని మొన్న పేపర్లలో జరిగిన 28వ గుంటూరు మండలసభలో తీర్మానింపబడినది. ఎవరో ఒక యుద్ధోగ్ధుని బదలాయించవలసినదని ఈ 28 సంవత్సరముల నుండియు ఈ సభ తీర్మానించినట్లు కానరాదు. ఈ సంవత్సరము ఈ లట్లకొరగారిని బదలాయించనిది ప్రజలకు వారివలన కలుగుచున్న తొందరలుకాని, దుఃఖములు గాని తొలగవని గ్రహించి, తీర్మానముగావించవలసి నంతదూరము ఈ సభ యెందుకు వెళ్లవలసినదని ప్రశ్నించుకొనినప్పుడు లట్లకొరగారు నిజముగా చాల తొందరలను కలిగించుచున్నారని ఒప్పుకొనక తప్పదు. అతిసాధువులని ప్రఖ్యాతిగాంచిన ప్రజలు సభలోనికి వచ్చి ఈయనకు బదలాయించుకొని 'మృతకాంతి'యందను, మితునిదురప్రభు' అని చెప్పట ప్రభుత్వమువారు సులభముగా త్రోసివేయవలసిన సంగతి కాదు. ఈ లట్లకొరగారిని గూర్చి ప్రజలు కాక ఫరెన్లోను, బహుళు పెట్టిన ఘోషను వ్రాసినాడంగితిమేని అనేకపుటలను నింపవచ్చును. కాని అట్లు చేయుట చర్చితచర్చణముగను, అనేక వార్తాపత్రికలలోను, అనేక మహాజనులలోను, ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులు పర్యటనము చేయుచున్నప్పుడును ఈ ఘోష చాలబడయే యున్నది. గతించిన కరదలలో ఒక్క గుంటూరు జిల్లా విచారణసంఘమువారిచేతిపై ప్రకాశములేల తల నష్టముకలిగియుండగా పంటల కేసువస్తువులకు లభించిన శ్రీలక్ష్మి గారు వ్రాయుటయు, భుజములలోతునీరుపారుచున్న చోట్ల మోకాళ్లనడుపున నీరులేదని ఈయన వ్రాయుటయు బట్టి చూడగా వీరిట్టి దృష్టాంతంలో బోధపడుచున్నది. ప్రజల్గురు పాలనమువూడ నెట్టి అధికారమును నున్నచో ఈ లట్లకొరగారి ఆటలు ఈవిధముగా సాగియుండవు. అధికారాల 'మర్యాద' కొరకయి ప్రజలెంత ఘోషిల్లుచున్నను ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగజేసి కొనకుండుట అధికారవర్గపు బాచారములలో నొక్కటియగుట చేతనే జరుగు అనియులయున్నాడు. రేపల్లెసభలో సొకవత్త ఈతీర్మానము పరిపాదించుచు గవర్నరు మెంటువారినిట్లు కోరుటవలన లట్లకొరగారిని కార్యముగా మన జిల్లాలో నుంచునట్లు చేయుచున్నామని పలికెను. కాని ఇన్ని సంవత్సరములనుండియు మనము ఈకష్టమును భరించిభరించి ఇక భరింపలేకంత దూరము వచ్చుట వలన నే ఈతీర్మానము నుపసాదించవలసినంత అవసరము పట్టినదని నిరాశతో బలికెను. ఇరువదియారు సంవత్సరముల చారిత్రములో నిట్టి తీర్మానమును జేయుని యొకమహాసభ యిప్పు డిట్లు చేయుట వలన లక్షలకొలది జనులలో నకాంతి ప్రబలుచున్నదని ప్రభుత్వమువారి యెడల వలసి యున్నాడు. అట్లయితే, తిరిగివెంట రాజనీతియని ప్రశ్నించుచున్నాము. ఈదొరగారిని మరియొక చోటికి బదలాయించినప్పుడు అక్కడి ప్రజలకు మౌత్ర మిబ్బంది కాదాయని కొందరడుగవచ్చును. ఈజిల్లాలో దుస్సహనీయమయినప్పుడు వారినికొకచోటికి పంపక వేరొక యుపాయ మేది కలదో తెలియకున్నది. ఈదొరగారికి జీతమును పృథ్వి జేసి, రయితులతో విశేషము సంబంధములేని పనిని పెట్టుండు ప్రభువర్గము వెట్టివో ఆయన నోరులేని లక్షలకొలది ప్రజల ఆవ్యరదములకు పాత్రులు కాగలరు. ప్రజల కారణము యందువలన నే లట్లకొరగారు తప్పుడు పాదరా యని ప్రజలు చేయి దేవుళ్ల కనదినమును మొక్కుచున్నాడు. వీరిలో పుట్టి న్యాయించుచున్న ఆకాంతిని ఆపకుండుట రాజనీతియని తిరిగి అనుచున్నాము.

భట్ల! ను బ్రహ్మచారియ్యరు!!

పెట్టుండు ప్రభువు ఉండక పండలములో స్వరాజ్యాంధోళము నావివేయుటకయి చేసిన భయంకరమయిన నూచన లకు నో. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగా రిచ్చిన ప్రత్యక్షము ఈ సంచికలో జరువవగును. శ్రీ ఆయ్యరుగారు దక్షిణ హిందూదేశమునకు వితానుమారులు. ఆఖిల భరతన్నమునందు దానాభాయి వాణిజ్యగారిని ఈ దక్షిణ రాజధానిలో శ్రీ ఆయ్యరుగారు పూజింప బడుచున్నారు. వారు హైకోర్టులో యుఖ్య న్యాయాధిపతి పదవి న.లంకరించిరి. చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము వారిచే సన్మానింప బడిరి. ప్రభుత్వమువారిచే నైట్లుగానై ఒసంగబడి సత్కరింప బడిరి. దేశీయ మహాసభచే నాయకులలో మొక్కరుగా గణింపబడుచున్నారు. శేష హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనము వచ్చినను వారి కేయన్యోగమును నందు లభింపజోదు. అంతవయోవృద్ధులయి యున్నారు. రాను, కృష్ణ, మరీ భగవన్నామ స్మరణము జేసికొనుచు, భగవంతుని యాజ్ఞకై ఎదురుచూచుచుండవలసిన యీసులో శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారు హోమురాలు ప్రజలకు వచ్చి తిరువలయునియు, దానికయి న్యాయముగా నాంధోళముచే ముట్టలో తప్పకేదనియు, ప్రభుత్వమువారికే శ్రీ స్వరాజ్యాంధోళము శాస్త్రునిర్వహణని ఆపివేసినను, తాము హిందూదేశపు హోమురాలు సమితియొక్క అధ్యక్షులను మామకనక, ప్రభుత్వమువారి కేతు విధించినను దాని ననుభవించెదమని యు జెప్పియున్నారు. భట్ల! సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు! భట్ల!! మీ దేశభక్తిని, మీ సాహసమును కొనియాడుచున్నాము. మీవయస్సునందు మీరు కడగండ్లపాలు పడవలసి యున్నదని ఈశ్వరుడు విధించి యున్నచో నట్లుపడుట దేశమున కత్యంతలాభదాయక మగునని వృక్షముగా వక్కాణించుచున్నాము. స్వపరిపాలనము దేశమునకు లభించినను మీ శ్రమలవలన నతిప్రయుగ రాగలను. పెట్టుండు ప్రభువు ఈ సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారి శేఖయొక్క అంతరాధ్యమును గమనింపవలయు నని నివేదించుచున్నాము. కాలము చచ్చినప్పుడపంచానము జవ్వనంత్రి వైద్యసాహస బలాదులతో గర్జించుచున్నది. అందలి స్వారస్యమును ప్రజలును, ప్రభువులును గుర్తించెదరు గాక.

లెస్లి నే యు గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము.

రంగూను, జూన్ 8:—నిన్నటి సాయంత్రము తమ పరిశోధనలను బట్టి లెస్లి నే యుగవర్నరుగారు సేగేయంగు వద్ద 40 వ నంబరు బర్మా కార్మికదళ సభ్యుల కొక యుపన్యాసము నొసగిరి. అందు కొలదికాలములో నా రాష్ట్ర మొక కార్మికదళమును నిర్ధయజేసినందులకు వారమితానంద మొందిరి. దళమునకు వలయు సభ్యులందఱును నిద్రమైరి. ఇంక నైనికాధికారాలు వారల యుద్ధమునకుబోవ నియోగించుటయే తరువాయిగా నున్నది. యుద్ధమున విశేష కారణారము నిర్వహింపగోరిన బర్మావారి కొరికను నెరవేర్చుట గవర్నరుగారు తమచేత నైసంతోషమును జేసిరి. వారిపుడొక "మెయిన్" సమాహమును నిర్ధయచిరి. ఇంక "కాపర్" "మెయిన్" సమాహముల నిర్ధయచేయుచున్నారు. ఇరవీయ నైనికాధికారుల నియోగమున జరిగెను. మంచి నైనిక పోలీసుదళముగూడ నిర్ధయ చేయబడినది. బర్మావైద్యములం దమితాభిమానముతో పని చేసిన జరుగు రెయిన్ గారు ఈపోలీసువారిని విశేషముగ పొగడిరి. హిందూదేశపు దొరతనమువారు గోరెన యుద్ధయుద్ధమునకు తగిన సహాయ మొనర్ప నీరాష్ట్రమునందును బ్రయత్నములను జేయవలయును. లేకున్న రాష్ట్రగౌరవమునకు హాని సంభవింపగలను. బర్మా యుద్ధదళమువారికి రుకను యుద్ధము జేయు గోరవలె: పోయినప్పుడికిని గోడ్లలనువేయుట, కట్టవముల గట్టుట, సామానుల మోయుట మొదలగు పనులమూలమున రోజురోజునుండలి సమునితులకు సహాయము మొనర్పి వారినిజయమునకు విశేషముగ ప్రోత్సహింపగలరు. ఇవలలోనే సేగేయంగు నివాసులలో ననేకులు యుద్ధరంగమున నిర్జీవహాయము జేయగడంగుట మిగుల సంతోషకరము. వారికను పరాకాష్టతో నగంభ్యాకులగ నట్టిసహాయము గొనర్చి ప్రపంచయతితును నెప్పుడు నన్ను జరుగని మహా యుద్ధమును వేగముగ న్యాయవలంబుల పక్షమున సమాప్తికొందుటకు సహాయ మొనర్చవలగు గాక అని వారు కోరిరి.

స్వేచ్ఛాబుధము.

న్యాయాయుక్త, జూన్ 9:—50) లక్షల విలువగల లిబర్టీ బుణపత్రములను మోర్నను కంపెనీవారు కొనిరి.

మఖ్య సమాచారములు

(1)

85 తేదియందయమున రంగూన్ రేవున ఛీనాపాగ యోడలో పట్టువడిన 68 నల్ల మందుండలు గాక గత రాత్రి కొత్తగ 61 ఉండల అపకృష్ట నల్లమందు పట్టుపడినది.

కాల్కత్తాకు ప్రభువుగారి నాకరు ఆగోగ్యస్థాయి యను వాడు గతవర్షము జనవరిమాసమున దొరతనమువారి కల్పితాభిధికారి యగు జేకరుగారి విలువగల సరకులను దొంగిలించినందులకు పోలీసువారిచే పట్టువడి ఎటులనో తప్పించుకొని పారి పోయినట్లు. అతను 8వ తేదీ యందయమున పట్టువడినది తెలియుచున్నది.

పరాసుదేశమును నాలువ రక్తముగురించి నాలువ రక్త సంఘమువారు పరాసుప్రభుత్వము వారికిట్లు తెలియజేసిరి:—తగిన శ్రద్ధవహించి ప్రభుత్వమువారు శిక్షలను చక్కబరచనిచో గొప్పవిపత్తులు వాటిల్లుననియు పారిశ్రామిక శాఖలన్నియు మూయబడుననియు తెలియజేసిరి. మామరుమూల సరకుల విక్రయం గణమున తోటివర్తకులకు నష్టము కలుగజేయు ఉద్దేశముతో పనిచేయువారిని నివారించుటకు దొరతనమువారు తగిన చర్యను జరిపెదరని తెలిసినది.

చెన్నపురి రాజధానిలోని కర్మాలయములు:— చెన్నపురి రాజధానిలో ప్యాక్టరీల శాసనము క్రింద గాని పాకాఫాతికము లగు కర్మాలయములందు జరుగుపనులను గూర్చి ప్రభుత్వమువారు రిపోర్టును ప్రకటించిరి. వీనిని బట్టి పాకాఫాతికములగు కర్మాలయములందు చెన్నపురి రాజధానియందంతటను (గంజాముమండలమును గూర్చి ఇంకను ప్రకటింపబడలేదు.) 19518 మందివారిలు ప్రతిదినమును పదిచేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇందు ఆంధ్రదేశమునందుగల (చెన్నపురి కాక) ప్రజాస్థాపితకర్మాలయములు 1768 మంది మాత్రము భరించుచున్నవి అనగా ఆంధ్రదేశవారిలు వైసంఖ్యలో మాటికి 91 మంది చేకర్మాగారమునందు పనిచేయుచున్నారు. ఆంధ్రులన్ని నా 9 మందిని మాత్రముపయోగించుచున్నారు. ఈయాధారము మూలమున దక్షిణహిందూదేశమున ఆంధ్రే రప్రదేశముల వారే ఎక్కువ అధిక సంపన్నులనియు, ఎక్కువ పంటికి జీనోపాధిక కల్పించుచున్నారనియు తెలియుచున్నది. ఆంధ్రదేశములందు కంటే ఎక్కువ ప్రజలుగల ఆంధ్రదేశమున వేదలకు గూడ మంచి జీనోపాధిక కల్పించుటకు కర్మాగారములను వృద్ధి చేయవలసి యున్నది. తిరువాన్ కూరు సంస్థానమున ములగుమును అనుచోట జరిపనులు మున్ను నవారిని చేయకర్మాలయమునందొక్కచోటనే 20౯0 మందిగలరని తెలుపబడినది.

నిన్ను జాత్యుద్ధరణసంఘము, మంగుళూరు:— ఈసంఘమును శ్రీయతే. రంగారావుగారు అతీసమర్థతతో నడపుచున్నారు. ఈసంఘపక్షమున నిన్ను జాతులకొఱకు పాతకాలమున వాసనలములును నేర్పుబడవడినది. ఆపాతకాలల యువయోగమునకై దొరతనమువారి సంవత్సరము 1, 179 రూప్యముల నొసంగి రని తెలుపుటకు సంకల్పించుచున్నారము. మహాపుణ్యస్థలమగు యాడిపిలో పంచముల గిమిత్తము నివాస గృహములు మొదలగునవి యేర్పాటుచేయుటకు మంగుళూరు నిన్ను జాత్యుద్ధరణ సంఘమువారు ఇప్పుడు పూనుకొనిరి. చెన్నపురి నివాసులగు డాక్టరు బి. రాఘవేంద్ర రావుగారు యాడిపిలో తరతుగల భూమిని తత్సంఘమువారి కుచితముగ విచ్చిరి. ఆప్రదేశముననే పంచముల నివాసమునకై యేర్పాటులు చేయబడును. కొంతకాలమునుండి మంగుళూరు నిన్ను జాత్యుద్ధరణ సంఘము జయప్రదముగ నడపబడుచున్నది. దానిమూలమున చాలమేలు కలుగుచున్నది. ఈశ్వరుడు దానిని దినదినాభివృద్ధి మొందింప గోరుచున్నాము. దాని కార్యనిర్వాహకులగు శ్రీయతే. రంగారావుగారు బ్రాహ్మసమాజికులు. అయ్యది మంగుళూరు బ్రాహ్మసమాజమున నడపబడుచున్నది. నిన్ను జాతుల యభివృద్ధికి పాటుపడుట తమ ముఖ్యకర్తవ్యమని యెఱిగి మంగుళూరులోను ఇతరచోట్ల గల బ్రాహ్మసమాజికులు వారి యున్నతికి తమ కేర్తవ్యమనారము కృషి సలుపుచున్నారు. బ్రాహ్మసమాజికు లి.కను ఈవిషయమున నెక్కువగ పాటుపడుదురు గాక!—ధర్మసాధని.

లండను, జూన్ 10:— పరాసువారిలు ప్రకటించుచున్నారు. నిన్నటిదినమున చెమిండి డియ్యరవ్వు మేము చేసిన ఫిరంగియుద్ధము ప్రశంసాపాత్రము. దానితో శత్రువు మరియొక మార్తైన నెదిరింప సాహసించలేదు.

విరోధామహాసంగ్రహము

అల్పస్వరవారు సంఘము నామోదించుట

మెస్సేజులో మిత్రమండలివారు 7000 మందిని పట్టుకొనుట.

స్వీడనులో జర్మను సూచనలు

ఆస్ట్రియా ప్రతినిధుల సంధిరాయభారము - ముస్సోలిని వేస్తుట.

ఇటలీ అంతర్గతము ఆస్ట్రియా యుద్ధభావము ముందుట.

(రైటరు ఏజన్సీ.)

ఇంగ్లండు

జనరలు వెస్లింగ్ గారి ప్రకటనము.

లండన్, జూన్ 9:—జనరలు వెస్లింగ్ గారి వారి ప్రధానకార్యాలయము నుండి నిబ్బంధితము అయిన ప్రకటన. ఈ నిబ్బంధి సంఖ్య 1888. వీరు వీరభక్తులను పోయి నపుడు వారందరు వెస్లింగ్ గారికి స్వార్థ మొసంగిరి. తత్ఫలమున వెస్లింగ్ గారిని నడిపిరి. బాల్టిక్ సాకాఫ్రయాణ మంతము ఖ్యమైనది కాదు. ఆమెరికా యుద్ధ నౌకలు వారివెంట సాయముగ నేతెంచినవి నాగరకము నిమిత్తము ఆమెరికా వారి యుద్ధ మందు ప్రవేశించుటచే మేము వారివ్యయములను బట్టుటకు మేమెంతయు శంత సింపించుచున్నాము. వడమటిరంగమందుగూడ ఆమెరికనులు మహా త్యాగము లొనర్చినవని నమ్ముచున్నాము. లండనునగరమున దెబ్బిప్రభువు, క్రెంచిప్రభువు మున్నగు ప్రముఖులు జనరలు వెస్లింగ్ గారికి అధికారముతో స్వార్థ మొసంగి ఉచితకార్యముల గావించిరి.

సార్వభౌముడు వెస్లింగ్ గారికి స్వార్థ మొసంగుట.

లండన్, జూన్ 9:—జనరలు వెస్లింగ్ గారికి సార్వభౌముడు స్వార్థ మొసంగి సత్కరించిరి.

బాల్టిక్ గారు తిరిగివచ్చుట

లండన్, జూన్ 9:—బాల్టిక్ గారు లండనులో ప్రవేశించిరి.

ఆమెరికాను కడు స్వాగించుట

లండన్, జూన్ 9:—బాల్టిక్ గారికి వారి యనుచరులగు ఆంగ్ల రాయబారులకు యుద్ధములో వేటిగారు, జనరలు వెస్లింగ్ గారు స్వార్థ మొసంగిరి. తమ ప్రయాణసందర్భమున ఎట్టి సంగతులు సంభవించలేదని బాల్టిక్ గారు తెలియజేసిరి. ఆమెరికావారి దేశాభిమానమును వారు తమ కొనుగిన స్వార్థమునకును ఆమెరికావారిని అభినందించి బాల్టిక్ గారు తడు స్వాగించిరి.

ఆహారాధికార ముత్రివర్గము

కస్తాను బాధితరస్తుగారు తమ ఉద్యోగము త్యజించుట. లండన్, జూన్ 10:—ఆహారాధికార ముత్రివర్గమున పార్లమెంటు కార్యదర్శిలో నొకాను కస్తాను బాధితరస్తుగారు తమ యుద్యోగమును చాలించుకొనిరి.

కెప్టెను బాలు గారు

ప్రస్తుత సంగ్రామమున వ్యక్తిజ్యంభజనశీలన వచ్చినపుడు కెప్టెను ఆల్బర్టు బాలుగారు మహాకౌశల్యవ్యాధిగ్రస్తములు సంప్రదించుచున్నారు. వారు రాయలు సైన్యమునకు పంపించుచున్నారు. ఇదివరలో “డిప్టింగ్విషడ్ సర్వీసు అడ్మినిస్ట్రేటర్” అత సంపాదించి యున్నారు. ఏప్రిల్ 25 మే 6-వ తేదీలలోగా, 11 శత్రువిమానముల స్వంసమొనర్చి, తక్కినవాని ననేకము ఆస్వాదములుగ జేసివైచి ఇరవది యూరు యుద్ధముల నసాధారణకౌశ్యమున గనబరచుటలన నతిని విక్టోరియా క్రాసుగూడ బహుమతి చేయబడినది. ఒక మానెలిను ఒక్కడే ఆరువిమానములతో పోరాడెను. రెండుమాసము 5 విమానములతో పోరాడెను. ఒకమాసము గురు శత్రుయంత్రములతో పోరునెల్లెను. ఒక్కొక్కమాసత ఒక్క యంత్రమున స్వంసము జేయుచుండెడివాడు. అనేక చూపు లతని శుభలక్షణములకు విశేషవస్తువులు గలిగెను. ఈవస్తువులతో మౌలి వచ్చుచుండగా నతడు మరొక విమానముతో పోరాడవలసి వచ్చుచుండెను. మొదటమూడు నెలలు 43 ఆకాశవిమానములను ఒకతెల్లూపను స్వంసము జేసెను.

విద్యంధుసమస్య

లండన్, జూన్ 9:—విద్యంధు సమస్యపాలక సంఘము వారికి కలిసి స్వపరిపాలకసమస్యను పూరించుటకు ఆన్సెటరు యూనియన్ నిట్టు సభవా రంజితచిరి.

పరిష్కార సాధనము.

లండన్, జూన్ 9:—సంగ్రామ నిర్వహణ మందు విద్యంధువా రందరు ఏకభావించి కర్తవ్యం బాచరించినవో అత్యంత లాభకరముగ నుండు నని దొరతనమువారు ప్రోత్సహించుటచే ఆన్సెటరు యూనియన్ నిట్టుసభవారు విద్యంధు సమస్య పాలక సంఘమువారిలో కార్యనిర్వహణమును బూతుకొనుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. సర్ ఎడ్వర్డు కార్నసుగారి యధ్యక్షత క్రింద విద్యంధు సమస్యపాలక సంఘప్రతినిధుల సభ సమావేశమయెను. ప్రతినిధులందరకును స్వల్పాహారవిందు గొల్పబడినది. తత్ఫలమున సర్ ఎడ్వర్డు కార్నసుగారి రిట్టు ఉపన్యసింపిరి:—సామ్రాజ్యము నిమిత్తము జీవనాధారముగ సంగ్రామ మొనర్చుచుంటిమి. ఇట్టి యెడల రాజకీయ విషయములను అంతవరముగ చర్చించదగదు. కర్తవ్యము సంగ్రామము దీర్ఘ కాలమువరకుజరిగినను కొంచెకాలములో ముగిసినను అర్థంబు ప్రజలు భయపడుచున్నారు. సామ్రాజ్యముందు తమతోటి పౌరులవలె సంగ్రామ విజయార్థము తమ ప్రాణముల నర్పించి పోరుటకు అల్పస్వరవారు కూడ కృత నిశ్చేతులుగ నున్నారు. రణముఖందు అల్పస్వర వైనికులుగా వింపిన మహాత్యాగముల నుద్దేశించుచు విద్యంధునందు త్తర భాగముందున్న వారయిన నేమి, దక్షిణభాగముందున్న వారైన నేమి కర్తవ్యము సంగ్రామముందు సగులున విద్యంధువారందరు దిగ్విముగ తమవిధుల ప్రకారము కోరి మహాపాతకమును గావించిరని నుడువుటకు నే నెంతయు నుపాసించుచున్నాడను. ఇన్విజమున అన్వితీయముగ పోరి తమ మాతృదేశమునకును, స్వదేశమునకును సేరువత్తివల గణించిరి.

నాకాదళముల పని

గురించి ప్రస్తావించు సంవత్సరమున అంతర్గతముల భయముచే తమకు ప్రతినిధులు మనస్సుకట్టు కడుంగడు మిక్కిలుముగ నున్నదని సర్ ఎడ్వర్డు కార్నసుగారు నడిపిరి. అంతర్గతమున సమస్య చాల ఉపద్రవముగను భయంకరముగ నున్నది. కాని మేధావులగు ఆంగ్లేయనావికులు అంతర్గతము దుండకములను నిర్మూలము జేయు సమర్థులని నమ్ముచుంటిరి. జర్మనుల నొకావ్యాపార మంతయు ఆదుకంటిసది. మనము మాత్రము మన నొకావ్యాపారమును జరుపుకొను చున్నాము. నొకావ్యాపారమువారు నిద్రపోవుటయే లేదు. శక్తివందన లేక నొకావ్యాపారము నిమిత్తము అంతర్గతములను రూప దేవులుట వీరు కడుశ్రద్ధతోను, మెలకువతోను మెలగుచున్నవారు ఇట్టి యాచారము వారికి పారంపర్యముగ వచ్చుచున్నది. ఇట్టి ధానములచే వారుతప్పక విజయముగాంచగలరు. నెల్సను కాలమునాటి వైర్యోత్సాహము, అనివార్య పౌరుషము, అఖంభిత శక్తియు. శక్తి సామర్థ్యములు ఈ నావికులకు గూడ గలవు. ఎప్పుడు జూచినను శత్రువున గురుకుటకే ఎదురుజూచు చుండురు. కర్తవ్యమున జరుగుచున్న నొకావ్యాపారముకంటె పూర్వ మెన్నడును వీ రిట్లు ఎక్కువ జేసి యుండలేదు.

జర్మనీలో నున్న బ్రిటిషు బందీలు.

లండన్, జూన్ 7:—జర్మనీలో నున్న బ్రిటిషు బంధీల సంఖ్య 42,831 అని తెలియజేయబడినది. శత్రుదేశముల యంగు విధిభాగములయందున్న బ్రిటిషు బంధీల మొత్తము సంఖ్యగాని ప్రత్యేకము జర్మనీలో నున్న వారిసంఖ్య గాదని జేసిగారు తెలిపిరి. ఇటీవల జర్మనులు బంధించిన బ్రిటిషు వైనికుల సంఖ్యనుగురించి అతిశయోక్తిగ తెలిపిరి. ఇది వాస్తవము గాదు.

నావికులు; వైనికులు

వారి భౌతిక సౌఖ్యము.

లండన్, జూన్ 8:—ప్రజల మండిరములో మేజరు హంటుగారు ఇట్లు ప్రశ్నించిరి. “సామ్రాజ్య సంరక్షణము నిమిత్తమే మన నావికులను వైనికులను పోరాడుచున్నారని వారికి నిరంతరము చెప్పబడుచున్నది. సామ్రాజ్యమునందనేక ప్రదేశములలో వైనికులను నావికులను సామ్రాజ్య సంరక్షణార్థము పోరాడుచున్నారు. కనుక సామ్రాజ్యపు దొరతనములవారు వారి భౌతిక యోగక్షేమముల నాయవలయు భారము వహింపవలెనని అనేక తీర్మానములు తీర్మానింపబడుచున్నవి. ఈ పూచీత్వ భారమును సామ్రాజ్యక దొరతనము వారు భరింప సంసిద్ధులుగ నుండిరని గూడ తీర్మానింపబడినది. అని మన వైనికులకును, నావికులకును జెప్పబడు చున్నదను మాట వాస్తవమైనదా?”

దొరతనమువారి తరపున సర్ జార్జి కేపుగా రిట్లు బదులు పలికిరి:—“ఈ సంగతి దొరతనమువారికి బాగగ తెలియుననియు, వారతిహాగరూకతతో నీయంతమును పరిశీలించుచున్నారనియు చెప్పటకంటె నీయంతమును గూర్చి యీ సమయమున నెక్కువ సమాచారము నేరీయు తెలుపజాలము.”

విక్టోరియా క్రాసు బహుమతులు

లండన్, జూన్ 10:—లండన్ గజెట్టులో నీక్రింది 8 ఆనందర్పపు బహుమానములు ప్రకటింపబడినవి. బిరుదావళి బొందినవారిలో కొందఱు:—

లెఫ్టెనెంటు కర్నలు ఇ.డి. లావెల్లు హెండర్సనుగారు; నార్త్ బ్రెస్టాల్ మైరు రెజిమెంటులో నుండెడివారు; ఇప్పుడు మరణించిరి. అనేక గాయముల బొందుచుండియు గూడ నిత డమిరసాహసమున శత్రువానిని చెల్లాచెదగ చేయ నుంకించుటలన నీ బిరుద మొసంగబడినది.

మేజరు ఎఫ్. డబ్లియు. లమ్మడెను. ఇతడు మెదట ఫిరంగి యుద్ధమున “డిప్టింగ్విషడ్ సర్వీసు అడ్మిన్”ను బొంది యుండెను. ఫిరంగియుద్ధము మహాభూరముగ నుండెంతి నితడు రణరంగమున నుజ్జిత ఆరు శత్రుతుపాతుల బట్టుకొనెను.

లెఫ్టెనెంటు డోనాల్డు మెకింటోషుగారు. వీరు సిఫ్తర్ హైలెండ్ డబ్బు పటాలమున నుండి చంపబడిరి. కాలము గుండుతో కొట్టివేసినప్పటికి గూడ లక్ష్యము చేయక నితడు శత్రువులవైబడి ఒకకందకమును స్వాధీనము చేసికొనెను. ఈతనిభక్తి సాహసము లనన్యసాధారణములు.

లెఫ్టెనెంటు ఎఫ్. హెచ్. మాచూరా. ఇతడు ఆస్ట్రియను సైన్యముగ కోరులో పనిచేయు చుండెను. శత్రువుల రెయలుబండి నెరిప్పి యుద్ధము చేయునపుడు తన సహచరుడగు అనైమానికుడొకడు బలవంతముగా క్రింది కిడ్నీవేయబడినది. అప్పుడత డెన్సియో దెబ్బలు లిసి, రక్తములు కారుకొనుచు గూడ శత్రువులతుపాతులను సరజేయక నతని సురక్షించెను.

లెఫ్టెనెంటు సి. పోపుగారు:—వీరు ఒకానొక ముఖ్య ప్రదేశమున గాపు వెట్టుబడిరి. ఎన్ని కష్టముల కొర్చియైన నా ప్రదేశమును సురక్షింపవలయునని వారి కుత్తర వీయబడినది. శత్రువు లసంఖ్యాకులుగ ముట్టడించిప్పటికి నత డబ్బునే తన పనిని నిర్వహించెను గాని కొంతసేపటి కతని మందు గుండు సామానంతయు వెచ్చుచుయ్యెను. అంత చేయునది లేక ఆతడొక సారిగ శత్రువులవై బడి తన సహచరులతో మడిసి సమర రంగమున బడి యుండెను.

మిత్రమండలివారి నొకాసమస్యలు.

లండన్, జూన్ 7:—తమ నాకాదళములతో జర్మనుల నొకాశ్రయములను బ్రిటిషువారు నాశముజేయు గోరినవో అనేక యిక్కట్లపాలగుదురని బెర్లినురు తగిల్లుట ప్రకటనలో కస్తాను పరిషియను ప్రకటించిరి. ఇంతవరకు బ్రిటిషు నాకాదళములవారు ఇట్టియుద్దేశములను కలిగియుండలేదు. ఇటీవల బెర్లినుం తీరమున జరిగిన నొకావిమాన యుద్ధముల ఫలితముల వలన ఈ క్రొత్తతలంపు బ్రిటిషువారికి కలిగినట్లు పొడగట్టుచున్నది.

రాజగారి అభినందనములు.

లండన్, జూన్ 10:—బాల్టిక్ ప్రకవత్తీగారు ఎఫ్. ఎం. సర్ డగ్లాసు హేగుగారి నభినందించు నీతంతి నంపిరి:—వైస్రము లన్నిటియొక్క ఆన్వోస్యసహకారత్యమునకును, పరిపూర్ణసంసిద్ధమునకును మన పూర్వక వందనములు అనేక ప్రసిద్ధ రంగముల కాలవాల మైన మెసినిసు రిడ్డి మరల మనచేతుల లలో బడినందులకు నేనెంతయు సంతసించుచున్నాను. రెండున్నర సంవత్సరములందు యసాధారణ పరాక్రమముతో శత్రువులు పట్టుకొనియున్న స్థలముల సంత యసాయాసముగ కొలదిగంటల కాలముననే వశీకరణము చేసికొని శత్రువుల తరపువైచింపులకు జనరలు ధర్మయ్యగారిని రెండవ వైస్రము వారిని మేమెంత సుగర్మముతో జూచునదియు జెప్ప నలవి కాదని పాటితోజెప్పుము.

ప్రాశస్త్యము

తీవ్రమగు శత్రువుల పోరు

లండన్, జూన్ 8:— ఫిరంగుల దండెత్తముగ కొన్ని మైళ్లదూరమున లాఫాన్సు కు తీరముఖముగను కాల్చి ప్రదేశ మందును రణరంగమున దండెత్తము రాత్రంతయు ఫిరంగులపోరు అతిదారుణముగ జరిగెనని పరామర్శలు చేతుభూయ్యము ప్రకటించిరి. శత్రువులు అపుడపుడు అతిదారుణముగ ప్రేలు చుండెను. శత్రువులు అనేకచోట్ల మానవ ముట్టడించిరి. కాని వానినన్నిటిని మాత్రమే బాల్లల వర్షముచే చంపితిమి.

కోల్పోయిన స్థలములను తిరిగి పట్టుకొనుటకు శత్రువులు చేసిన ప్రయత్నములు.

లండన్, జూన్ 9:— సెంటు యాన్సు మొదలుకొని, ఉత్తరభాగమున యాన్సు కామినిసు కాలువవరకును గల మా నేనను జర్మనులు పెద్దఫిరంగులతో నిన్నటిదినము 7 గంటలకు ప్రతియుద్ధముచేసిరి. మా శత్రువులును మన ఫిరంగులను శత్రువులను పరాజయమునొందించి పారదోలుటయందు మిగిల నుపకరించినవి. పెన్సిన్సుకు తూర్పుభాగమును కాలువకు త్తమున నున్న సీమిల్లు దెను వద్దను మిగుల ఘోరయుద్ధము జరిగినది. నిశానములను శత్రువులు పూర్తిగ పరాజయమైరి. మేము యుద్ధారంభమున జయించిన స్థలములు మా ఆక్రమణములోనే యున్నవి.

విమానముల అమిత సహాయము.

లండన్, జూన్ 8:—కడచిన రాత్రి సర్ డబ్ల్యు హేగు, గార్డెస్ వ్రాయుచున్నాడు:— ఈజిప్టు దక్షిణమున నున్న కొత్త వైద్యము బాగుగ నున్నది. ఆంగ్లేయ మూలను ఆఫ్రికనుకు ఈశాన్య భాగమునను, పెన్సిన్సుకు తూర్పుభాగ మునను జర్మనులను మా కాల్యాలమును గుఱువు పు ద క మును గూడ నష్టములు కలుగజేసి తరిమి వేసినవి. ఆఫ్రికను మేము 6, 400 మంది ఖైదీలను పట్టుకొంటిమి. అందులో 132 వైద్యులతోగల శత్రువులకు తుపాకులలో 20ని తీసికొంటిమి. ఈ యుద్ధములో మన విమానములు శత్రువుల విమానములైనను, వైద్యముల విమానములను బాంబులను వేసి, మన కపరిమిత సహాయ మొనర్చినవి. జర్మనుల విమానముల నెనిమి దింటిని నేలగుచ్చి, ఇక నెనిమిదింటిని పాడు చేసితిమి. మన విమానములలో 14 కానరయ్యుట లేదు.

వైమానికుడు చేయు మహత్కారము.

లండన్, జూన్ 8:—ప్రస్తుతము బ్రిటిషువారి జయము నకు ఆనేకులు మానముల కొలది చేయుపనియే కారణము గోతులు త్రవ్వబడుచును, రైలుమార్గముచేయుట యందును, ఇక ననేకవిధముల చాలయంది పాటుపడినారు. మన వైమానికులు ముట్టడిలో మొట్టమొదట మిగుల వైద్యముతో పని చేసిరి. వీరు 24 శత్రు విమానములను ధ్వంసముచేసి, 23 టిని తరిమివేసి, జూన్ నెలలో మొదటి ఆరు దినములను ఘోర తీవ్రముగ పనిచేసిరి. ఈయుద్ధములో మనవిమానములు 10 మాత్ర మే నష్టమైనవి.

బ్రిటిషువారు తమ క్రొత్తస్థలములను బలపరచుకొనుట.

లండన్, జూన్ 8:—రూటరు విలేఖకు డిల్లీ వ్రాయు చున్నాడు:— పెన్సిన్సుయద్ధములో రాత్రికొంచెముపకాంతి కలిగినది. జర్మనులు చేసిన ప్రతియుద్ధములో పరాజయము నొందినప్పటినుండియు తాము కోల్పోయిన ముఖ్యస్థలములను తిరిగిపట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించుట మానుకొనిరి. 6000 మందికి ఎక్కువగా ఖైదీలను పట్టుకొంటిమి ఇంకను అనేకములగు తుపాకులను, కందక ఫిరంగులను మాచేతులలో బడినవి. ఇట్టి పరాజయమును పొందినతరువాత కూడ జర్మనులు మా వైకల్యవైద్యమును చేసెనరా యను సందేహము సహజముగనే కలుగును. ఈలోపుగ మా తుపాకులను కాపాడుకొని మే మున్నస్థలమును శత్రువులేకయుగ చేయుటకై యత్నించితిమి. లండన్, గోతులు మున్నగు వానిని బ్రెవ్వి, జర్మను కందకములను రూపుపాపి న్యూజీలాండువారు మిగుల పాటుపడి పనిచేసిరి. ఎంతవినన యుద్ధములో మనవారు జయమునొందుచునే యున్నారను మాటలు వినవచ్చెను. ఈ యుద్ధమునకు చేయబడిన ఏర్పాట్లను మిగుల తృప్తికరముగ నున్నది. ఇందలి విజయమునకు యుద్ధాంగుల భిక్ష శక్తియు, వైద్యుల బలపరాక్రమమును కారణములు.

మేజరు విలియం రెడ్ఫోర్డు ఎ.సి గారు

క్షతగాత్రులై మృతినొందుట.

లండన్, జూన్ 9:— మేజరు విలియం రెడ్ఫోర్డు. ఎం.సి. గారు క్షతగాత్రులై మృతినొందిరి.

వరిషు పటాలములన్నియు కుండుట.

లండన్, జూన్ 9:—వరిషు పటాలము లన్నియు రెడ్ఫోర్డుగారి మరణమునకు గను వగచిరి. రెడ్ఫోర్డుగారు గాయము పొందినపుడు వీరు మెట్టెన్నగర్వ అతిపాదముగ తమ వైనికులతో కలిసి పోరుచుండిరి. అల్పమైన ఆయుధమువారు వీరిని గణపలమునుండి గొంపోయిరి.

అంతర్గాములు ఎక్కువ మునుగుట.

హ్యారెస్, జూన్ 8:— రాబ్యంగంపడయందు అంతర్గాము సమస్యను గురించి ప్రస్తావించు సందర్భమున పోర్చుగల్ అట్టిరీతిగా మళ్ళీ 1500 కాళ్ళు పురుష మొనరించినవనియు, పాస్టిజు యను పొగయో డొకటి మాత్రము మునిగినదనియు వాకామంత్రునిగారు నడిపిరి. ఈ ఒక్క పొగయో వైనము మునుగకనే యుండుననియు, ఏడకట్టాడు, స్వతంత్రించి ప్రత్యేకించిన మాగ్నము బట్టి బోవుట చే యిట్టియనాంతరము ఘటిస్తాననియు కూడ తెలిపిరి. మునిగిన అంతర్గాముల సంఖ్య చాలవరకు పెరిగిందనుచున్నది. వీరికంతయు ముఖ్యకాణము మిత్రమందలివారి కావునలేదు!

గొప్పదాడులు.

లండన్, జూన్ 8:—ఒకబ్రిటిషు వర్తమాన మీవిధముగ ప్రకటింపుచున్నది:— రాత్రి, తాము మొదలుకొని లాబాసి చరకును మేము జయప్రదముగ పనిచేసితిమి. సావెజ్జునదికి దక్షిణమున రెండుమైళ్లవరకును గల జర్మను స్థానములను మావైనికులు ఆక్రమించిరి. శత్రువులలో ననేకులను వధించి, 70 మంది ఖైదీలను, కొన్ని మరఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. మా వైద్యములో మరణించిన వారిసంఖ్య బహుస్వల్పము. సావెజ్జునదికి ఉత్తరభాగమునను, లాసుకు ఈశాన్యమునను, లాబాసికి వైద్యులములను ఈన్న జర్మనుల కందకములను మే ముక్రమించి, వారిలో ననేకులను వధించితిమి. ఇందులో 24 మందిని ఖైదీలుగ పట్టుకొంటిమి. బుల్లికోన్ పడమరనున్న సివాండ్వెర్గగారి పంక్తివై దాడివెడలి కొందరిని చంపి మరి కొందరిని ఖైదీలనుగ పట్టుకొంటిమి.

వైద్యము ముఖ్యభాగములు నిర్మాణాలప బడుట

లండన్, జూన్ 8:— రూటరు విలేఖకు డిల్లీ వ్రాయు చున్నాడు:— నిన్న జరిగిన యుద్ధమువలన, యిదివరకు రెండు సంవత్సరముల ఎనిమిది మానములకుండి నిశ్చలములుగ నుండిన పరిస్థితులు మార్పు నొందినవి. పెన్సిన్సు దిష్టిని పట్టుకొనుట వలన ఈ ప్రదేశములో ముఖ్యస్థానములన్నియు నిర్మాణాలప బడినవి చెప్పవచ్చును. అందుచే యుద్ధ పరిస్థితులలో మార్పు గలిగినది. కలే పట్టణమునకు జర్మనులు దాడి వెడలుదురను విషయమై యింకను ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి. అది సంభవమైన యెడల, ఈ ప్రాంతము ముఖ్యస్థానమునకు గొప్పచిక్కు వాటింతు. కాని, యిట్టి యిక్కట్లు వాటింపకునని నిన్నటి దినమున ప్రకటించినది. వైమిరిట్టిని పట్టుకొను సమయమున స్థానములను గెలువకు యెర్పాటులు చేయబడినవి. ఇప్పుడు పెన్సిన్సు దిష్టిని పట్టుకొనుటలో ముందుగ ఆభ్యాస ప్రదర్శనము నందునలే వ్రాసే కారం గ ముల యేర్పాట్లు చేసి వైనికులకు పోషించిరి. కాన యుద్ధమును కొన్ని వారములు పూర్వమే వైనికులెల్లరును తమతమ పనులను తప్పి కరముగ నిర్వహించి గలిగియుండిరి నిన్నను ప్రేమిత మందుగను లను నిర్మించుట కొక సంవత్సరము పట్టినది. ఏ ప్రలు నెల, 9 లేక 10 జరిగిన యుద్ధముకంటె, నిన్న జరిగిన, సమరము చిన్నది. ఈ దినమున యుద్ధానికి అంతగా మారలేదు. కాల్వల యుద్ధము తక్కువగానే యున్నది. కానిశత్రువుల యుద్ధము మిగుల ఘోరముగ నున్నది ఆఫ్రికనులను లింకో కందకము నాక్రమించిరి. బాటిలుపుడ్లను తూర్పుభాగమును మేము ముట్టడించితిమి. ముట్టడి ఘోరముగ నున్నది. ఇందుమించుగ 7000 మందిని ఖైదీలుగ తీసికొంటిమి.

ఈయుద్ధములో ఐర్లాండుదేశీయులు చేసిన పని.

లండన్, జూన్ 8:—పెన్సిన్సు యుద్ధములో డబ్లిను మున్సిపల్ వారు 1000 మంది శత్రువులను, అట్టిన వారు 1000 మందిని ఖైదీలుగ పట్టినారు. దేశీయవారు లను అత్యంతవారును కలసి విజుచేటు అనుపట్టణమును పట్టుకొనిరి. అది రూటరు విలేఖకును వ్రాయుచున్నాడు.

జర్మనులు తమవస్తువులను బహుకొనుట.

ఒకజర్మను అధికారిచేతను మిట్టలు చెప్పుచున్నది:— విజుచేటు అను పట్టణములో మా వస్తువులు బాణికి చొరబడిత. జనాపజయము నిష్పయించుటకు వీలులేదు. యుద్ధము తీవ్రముగ నున్నది.

నిరంతరశత్రుత్వము ఘోరము.

లండన్, జూన్ 10:— నిరంతరశత్రుత్వము ఘోరములేవు నిన్నటి సామంతాలపు యుద్ధము నెమ్మదిగ నడచిపోయెను. నిన్న రాత్రి జర్మనుల నేకసాములు ప్రతియుద్ధముచేయ ప్రయత్నించిరి. కాని మాఫిరంగులము పరాతిరణమునకు జేసిన యుద్ధహేతుము కలన నవి విఫలము లయ్యెను. ఉదయగును సరికి మేము నేక తుపాకులను క్రొత్తరంగమున ప్రవేశపెట్టితిమి. పెన్సిన్సువద్ద పోషించిన యంత్రము యాసంపన్నమున గూడ నుబోధితము. మనఫిరంగి యుద్ధమున కెంతటి శత్రువులమును తాళజాలరు. మాబలమే కాకయింకను అధికబలమున్నది.

జ్ఞాపకార్థమున నెప్పుడీ.

లండన్, జూన్ 9:— ఫిరంగులు 55 డబ్ల్యు. హేగు గారు నూచించిన ప్రతియుద్ధముల గురించి నేటి మధ్యాహ్నము వచ్చిన జాగ్రు నాయువాట్లు ఎన్నియు తెలుపకుట కొడకకు నాశ్చర్యకరముగ నున్నది. శత్రువులు ఎట్టి ప్రదేశమును గూడ నాక్రమించుకొనుటకు అసమర్థులుగ జేసితిమి. మాత్రము వాయువాట్లు తెలుపుచున్నవి.

జర్మనుల ప్రతియుద్ధము.

లండన్, జూన్ 10:— మెట్టెన్ను కొండవద్ద మేము క్రొత్తగ వశము జేసికొన్న స్థానములను స్వాధీనపరచు కొనుటకు జర్మనులు ప్రతియుద్ధము లొనర్చిరి. ఈ ప్రతియుద్ధములందు జర్మనులకు అమితవస్తువులు కలిగినవని తెలిసినది. మా మరఫిరంగు లాట్టిల దవాన్ బాల్లలచే శత్రువులను మొదట నిర్మాలుము గావించితిమి. 7వ లేక మొదలు నేటివరకీ శత్రువుల నష్టములు మాచేజక్కిన శత్రుసంఖ్యకంటె 5 రెట్లు హెచ్చుగ నున్నవి. గురువారము నాటియుద్ధమును మాదవలవేరయన పటాలముల అపారవస్త్రము పాలాయెను. ఇట్లప్పుడు విజవకెన్నకు కనివిని ఎటుంగము. ఎవరో మిగిలినవారు మాత్రము అతిస్వల్పసంఖ్యాకులుగ నుండిరి. మాచంద్రునలు, శత్రువు బాల్లలు గావించిన బీభత్సమును గురించి మాచే జక్కిన శత్రువులు బహుశోకురు న్నారు. ఈ సంగతులన్నిటిని బట్టిచూడ బ్రిటిషు వైద్యములు జర్మనుల ఎచ్చోటైనను, ఎక్కాలనుండైనను తమయిష్టము పనికిలేవక జయమునకు ముగునునని నమ్మకముతో పోరానామ క్షయము కలిగియున్నారని తెలుపుటకు సాక్ష్యముగ నున్నది.

జర్మను పురస్కారయత్న విఫలము.

లండన్, జూన్ 10:— నేటి సామంతాలము పరామర్శ వాంఛుల ప్రకటించిరి:— సెంటు క్యెంటునున మున్తమున గడచిన రాత్రంతయు మా ఫిరంగిదళములు చాల చలనముతో పని చేసినవి చెమి డెవీయు రణరంగమున దక్షిణమున ఫిరంగులు నుండి తూర్పున కెచ్చె వరకును గల ప్రదేశములో ననేకచోట్ల జర్మనులు మరల ప్రయత్నములను చేసిరి. కర్నూరున కీశాన్యమున నాలుగు పర్యాయములకు, ప్రేయకుమారంపడ మత్తమున రెండుపర్యాయములను మా ఫిరంగిదళము శత్రుప్రయత్నముల విచ్ఛేదించినవి. శత్రువులకు విశేషనష్టము కలిగెను.

లండన్, జూన్ 10:— బ్రిటిషు వారికాధికారు లిటుల ప్రకటించుచున్నారు. సెంటు క్యెంటును వైద్యమువద్ద నున్న వైమానికదళమువై మా వారికావిమానములు చాంబు న్నయు గడిచిపడెనాయ నుగీతమున నుండుటచే గురలి వచ్చెను.

మందుగనులను ప్రయోగించువారిచే యుద్ధమున జయముకలిగినది.

లండన్, జూన్ 9:—రూటరు విలేఖకు డిల్లీ వ్రాయు చున్నాడు:— వైమా, పెన్సిన్సు యుద్ధమువలన, ఆరాసున మత్తముననున్న స్థలిగతులు పూర్తిగా మార్పు నొందినవి. ఈ ఆధ్వర్యులకు రెండు స్థలములు యెట్లప్పుడు మాచేతులలో నే యుండునని చెప్పవచ్చును. జనరలు సిట్జు వా ను ఆర్మీయు యొక్క ఆధిపత్యముక్రింద నున్న నాలుగు వ శత్రువు వైద్యమును పూర్తిగా నోడించితిమి. ఈ స్థలి వద్ద మిగుల త్వరతో జనాపజయములు నిష్కయమైనవి. యుద్ధము చాలకాలము జరగలేదు. తుపాకులకు గాల్చుట గును, మందుగనులను ప్రేక్షకువారు ఇందలి విజయమునకు కారకులు. మాలో నొక డ్రైవరు చావకుండానే మనోభ మ్మిడినది. వైద్యుల కపాకుల నష్టము కలిగినది. వారిలో అనేకులు ఖైదీలైరి. వారి తుపాకులు పోయినవి. వీరిలో కొన్ని పాత పట్టుబడినవి.

ఫిరంగి పోరాటము

లండను, జూన్ 10:— సెంట్రల్ కౌన్సిలున కాగ్రేషన్ మున, బ్రెయిన్ లాన్సెట్ యొక్క వ్యాఖ్యను నున్న ప్రజా శ్రమను చిన్న ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. శత్రువులవాడి మంద లింపబడెను. తక్కినవోట్ల సంతయు సెంట్రలిగానుండెను. అని పరాను అధికారులు ప్రకటించుచున్నారు.

బ్రిటిషువారు తమ సామములను బలపరచుకొనుట.

లండను, జూన్ 9:— నేటిరాత్రి సర్ డగ్లసు హేగు గారిట్లు వ్రాసివారు:— ఈ దినమున ఇండియన్ దక్షిణమున యుద్ధము ప్రారంభమగు లేదు. ఇరుప్రక్కలను కొంచెము శత్రుత్వ యుద్ధము ముగియ జరిగినది. మేము క్రొత్తగా నాక్రమించిన స్థలమునకు కుడిప్రక్క కొంచెము ముందుకుపోతిమి. గురువారము ఉదయమునండి యిప్పటి వరకు 7000 మందికి సెక్యూరను ఇంటిలను బట్టుకొంటిమి. అనేకములగు తుపాకులను మరఫరంగులను అభూతముల వేయబడినవి. గ్రీకు లాండు కొండకు గమిపముననున్న స్కార్పు వద్ద మనస్థితి అభివృద్ధి నున్నది. మనకమాములు శత్రువుల రైలుస్టేషనులపై బాంబు లను వేసి, ముందుగుండ సామాగ్రిల రయిలుబండ్లను కాల్చివేసి నది. రైలువారువరకును మంటలను, ధ్వనులను కానవచ్చుచు నుండెను. మాడు జగ్గును విమానములను నిర్మూలించి, ఇక నాల్గింటిని తగిమివేసితిమి. మావానిలో ఆవిమానములు కాన వచ్చుటలేదు. ఇందులో రెండు శత్రువులతో డిక్షాని ఘోర యుద్ధమును సల్పినది.

నిరుత్సాహముతో జర్మనులు చేయు యుద్ధములు.

పారిసు, జూన్ 9:— మెస్సీనీసువద్ద బ్రిటిషు వారికి గలిగిన జయము జర్మనువారిని కలవరపరచినది. అందుచే జర్మనువారు నాల్గు మంచిపట్లములను బ్రిటిషువారి సెడిరించు వానికి సాహాయ్యము చేయుటకు పంపిరి. ఈ ఉద్ద్యమమును గాంచి బ్రిటిషువారు తమ శత్రుత్వమును ప్రయోగించిరి. వీని తో విమానములకుడ పనిచేసినది. జర్మనులకు మంచి శిక్ష ఘ్నులు లేకపోవుటచే, రెండుసార్లు మమ్మును నిరుత్సాహముతో సెడిరించిరి. కాని కార్యము లేకపోయెను.

వైమానికుల వర్ణనాతీత మగుపని

మనవైమానికులు చేయుకార్యములు వర్ణనాతీతముగ నున్నవని యొకవిలేజ్ కుడు వ్రాయుచున్నాడు. జర్మను యుద్ధాధికారుల బండియొకటి పోవుట నొక అంజువైమానికుడు చూచియొక లూయిసుపోకినికాల్చుచు నాలుగు అడుగులుక్రిందకు దిగెను. అంతటి యాబండి తప్పించుకొనుటవై మాగ్గును సుతప్పిపోవుచుండ నొకచోట బండితక్రిందైనగుటచే అంగులనున్న అయిదు గురు క్రిందపడిపోయిరి.

జర్మనులు యుద్ధమునకు సంసిద్ధులగుట.

లండన్, జూన్ 8:— బ్రిటిషువారి సెదుర్పుటకు జర్మనులు సంసిద్ధులగు చున్నారనియు, ఫిరంగిలబండ్లను లాగుగుర్రములకు ముఖపట్టములను తయారు చేయుచున్నారనియు యుద్ధరంగములోని విలేఖకుడొకడు వ్రాయుచున్నాడు. బ్రిటిషువారిలో చనిపోయినవారి సంఖ్యయు, వీరు పట్టుకొనిన థైలీలసంఖ్యయు సమానముగ నున్నదని డెయిలీ మెయిలు పత్రికయొక్క విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

రాజ్యాక్రమణ వలదను పద్ధతి.

పారిసు, జూన్ 8:— హంగరీలో నున్న రుమేనియ నులకు స్వేచ్ఛకు కలిగించి విముక్తిని కలుగ జేయుటకు తాము నిశ్చయించుకొనినదియు, యిట్టి సందర్భమున రషియావారు రాజ్యాక్రమణవలదను పద్ధతి చాల సమంజసముగను ఉచితముగ నున్నదని రుమేనియా ప్రధానమంత్రిగారు నుడివిరి. మిత్రమండలివారుతమ సంకల్పములను మన్నించి సౌకర్యములకు కలుగ జేయుదురని రుమేనియనులు నమ్ముచున్నారని గూడ ప్రధాన మంత్రిగారు ప్రకటించిరి.

యుద్ధము

బ్రిటిషు సాంఘికవాదులు రషియా కేతెంచుట

లండన్, జూన్ 8:— పెట్రోగ్రాడునకు బోవుటకు రాంసే మాన్డెన్లు జోలెటిగాను ప్యాసు పోవుటను గోరవనో వాని నీయకలెనని యుద్ధమంత్రివగ్గువారు బాగుగ యోచించి నిశ్చయించిరి కావునను సభలో రాబట్టు సెసిలు ప్రభువుగారు ప్రస్తావించిరి. కార్మిక జనులపక్షమున వారివాంఛలను తెలియ జేయుటకు బహుళ సంఖ్యాకులుగ ప్రతినిధులును స్వల్పసంఖ్యాకులగు ప్రతినిధులు గూడ విద్యాయకముగ పెట్రోగ్రాడునకు రావలయునని రషియా ప్రభుత్వమువారు కోరిరి. ముఖ్యముగ స్వంతంత్ర కార్మిక కక్షివారులు గూడ ఈ సమావేశమందు పాల్గొనవలయుననిగూడ రషియావారువ్యక్తపరచుచున్నారు. ఈవిషయమున యోగ్యులగు సర్ జార్జిబుకానెక్, హెండరు సర్ గార్లు యుద్ధ మంత్రివగ్గువారికి సలహా సేసంగిరి. రషియా ప్రభుత్వమువారి కోరికచొప్పున మనము ప్రవర్తించని చోలే ని పో ని వై ప మ్య ము లు కలుగుననియు మిత్రమండలివారిలో నొకరగు రషియామిత్రులకు నిరుత్సాహముకలుగుననియు, మానవస్వేచ్ఛా వృత్తినిమిత్రము పూర్తి యగు ఉత్సాహముతో పోరుచున్న రషియాను మిత్రులసరు నోడైతములన్నియు మంటగలియుననియు హెచ్చరించిరి. ప్యాసుపోర్టు నిర్బిదచో యని పెట్రోగ్రాడున కీయబడును. ప్యాసుపోర్టులను బడసినవారు స్టాకుహోములో జరుగు అంతర్జాతీయ సాంఘికవాదుల సమావేశకార్యముల యందెంత మాత్రము పాల్గొనగూడదు. స్టాకుహోములో గాని తదితర పోల్టలనున్న శత్రుజనముతో స్వయముగ గాని యితరులయూ బముగ గాని ఉత్తరప్రత్యుత్తర ము లు జరుప గూడదు. ఇట్టి నిబంధనలకు అంగీకరించిన సే ప్యాసుపోర్టు లీయబడును. ఎవరైన కార్మికప్రజల ప్రతినిధులు బహుళ సంఖ్యాకముగ కోరవనో వీరికి కూడ ప్యాసుపోర్టు లీయబడును.

ప్యాసుపోర్టులను బడసిన వారందరను లిఖిత రూపమున స్టాకుహోములో గాని మరతరచోట్ల గాని ఎట్టి సమావేశమందు ప్రవేశించవని నియమప్రకటన నీయకలెనని బ్రెజిలయిన్సు సేనానిగారు నూచించిరి. ఈ సందర్భమున వీరై సంతకము కట్టుదిట్టములు జేయబడునని రాబట్టు సెసిలు ప్రభువుగారు ప్రత్యుత్తర మొంగిరి. స్టాకుహోములో నున్న ప్రముఖులు బ్రాంజింగు మన్నగు వారికో గూడ మాట్లాడ గూడదాయని రాంసేమాన్డెన్లు గారు ప్రశ్నించిరి. యుద్ధమంత్రి వగ్గువారు నుడివినరీతి శత్రుప్రజలతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము జరుపగూడదనిగాని బ్రాంజింగు మన్నగువారికో సంప్రతించ గూడదని యభిప్రాయముగాద! రాబట్టు సెసిలు ప్రభువుగారు మరల తెలియజేసిరి. స్వీడనులో నున్న రాజనీతికోవిదులలో బ్రాంజింగు గారు వన్నె కెక్కిన మానసియులు. మిత్రమండలివారికి బ్రాంజింగు గారు ఎన్నడును శత్రువులుగారు (సంతోషము).

రాబోవు దేశీయ మహాజనసభ

లండన్, జూన్ 9:— పెట్రోగ్రాడులో కార్మికమైనిక ప్రతినిధుల ఆఖిల రషియా దేశీయమహాజనసభను జరుపుటకు యోర్పాటులు జరుగుచున్నవి. 1500 ప్రతినిధులు సభకు విచ్చేసెదరని యనుకొనుచున్నవారు. 25,000 సభ్యులకు తక్కువగాకుండ ప్రతినిధులు వారితరఫున పనిచేసినచో వారి మాట మన్నించబడును. ప్రభుత్వోద్యోగు లందఱకును ఆహ్వాన పత్రిక లంపబడినవి.

మదరాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు

మదరాసు కార్పొరేషన్ యొక్క జనరలు మీటింగు 19-6-1917 తేది, మంగళవారము నాడు సాయంత్రము 5-15 గంటలకు కార్పొరేషన్ ఆఫీసు భవనమునందు జరుగును.

అపు డీ దిగువ నమోదుచేయబడిన అంశములు చర్చకు వచ్చును.

- (1) అడ్డు ప్రశ్నలు
- (2) కార్పొరేషన్ వారి యాలోచన కని గుర్తించబడిన 18-5-1917 ; 1-6-1917 తేదీలు గల, ప్లాండ్రింగు కమిటీవారి ప్రాసిసింగులోని విషయములు; ఆలోచన కని నిలిపి యుంచబడిన 11-5-1917 తేది గల ప్లాండ్రింగు కమిటీవారి ప్రాసిసింగులోని 7-21 నంబర్ల విషయములు.
- (3) పరశువాకం, రాయపురములలో ముగ్గు కాలువలకయి త్రవ్వపనిచేయుటకు, టి సి, సుబ్రహ్మణ్య మేస్త్రీ, ఆర్. నారాయణమేస్త్రీ గార్ల కిచ్చిన బీచ్ వర్కు కంట్రాక్టుల మొత్తము రు 10,000 కు పైబడినందన, కార్పొరేషన్ వారి శాంక్షను నిమిత్తమయి స్పెషల్ ఇంజనీరు వ్రాసిన యుత్తరములు.
- (4) 15-5-1917 తేదిన జరిగిన కార్పొరేషన్ జనరలు మీటింగులో నిలుప బడియున్న మ-రా-రా-శ్రీ కె. సి. దేశికాచారియారు గారి రిజల్యూషన్.

పూనముల్లిరోడ్డు ప్రాంతములనుండు గవర్నమెంటు సున్నపు బట్టిలవలన కలుచున్న అసహ్యమును తొలగించలేరనుటకు కమిషనరులు చింతిలుచు, సాధ్యమగునంత త్వరలో, లేక అనసరమగు నెడల నిర్బంధకముగా దీని నాపుడల చేయించవలయుననియు, ఆ బట్టిలకు హద్రాసు సిటీ మ్యూనిసిపల్ ఆఫ్ఫీ 332 వ క్లెక్షను నడుసరించి జరుగుచున్న సంవత్సరమునకు, త్రైసెన్సు నివ్వకుండుటకును, కార్పొరేషన్ ప్రెసిడెంటు గారికి సిఫారసు చేయుచున్నాడు.

(5) కార్పొరేషన్ సిబ్బందిలో తగ్గింపు గురించిన ప్రశ్నను విచారించుటకు 10-3-1916 వ తేదిన మద్రాసు కార్పొరేషన్ వారివలన నియమించబడిన కమిటీవారి రిపోర్టు.

(6) 10-3-1917 తేది గల నెం 1437-1 ఎమ్మరు మిమెరాండంలో గవర్నమెంటువారివలన యెత్తబడిన విషయమును గూర్చి విచారించి రిపోర్టు చేయుటకు, కార్పొరేషన్ వారివలన 24-4-1917 వ తేదిన నియమించబడిన కమిటీవారి రిపోర్టు.

(7) స్పెషల్ ఇంజనీరుయొక్క ఆఫీసు, రిజన్ విల్లింగ్డన్లో యుంచవచ్చునా కూడదా యను విషయమును విచారించుటకు 15-5-1917 వ తేదిన కార్పొరేషన్ వల్ల నియమించబడిన కమిటీవారి రిపోర్టు.

(8) కార్పొరేషన్ వారికి కావలసియుండు రోడ్డు కంకరను కార్పొరేషన్ వారే సిద్ధముచేసి కొను విషయమును గూర్చి విచారించుటకు 20-3-1917 తేదిన కార్పొరేషన్ వారివలన నియమించబడిన కమిటీవారి రిపోర్టు.

మదరాసు కార్పొరేషన్ } జె. సి. మొలసీ, }
జనరలు డిపార్టుమెంటు } చెసిడెంటు.
9 జూన్ 1917 }

The Asian Commercial Assurance Co., Ltd, Bombay.

ది ఏషియన్ కమర్షల్ అసూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మూలధనము :— రు 50,00,000 నియమిత చందాలు వేయబడినది రు 4,74,025. చెల్లించినది రు 9,555.

సాము: గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలలోను, పోస్టు బ్రెడ్డు, మ్యూనిసిపల్ డిలెవర్లలోను పెట్టుబడి పెట్టుచును.

గతించిన పాలిసీలు: ఇతర కంపెనీలలోవలెనే, నియామక మేమియు లేకుండ, ప్రీమియముల తాలూకు బకాను నూటికి రు 6 వడ్డీతో నిచ్చివేసినచో తిరిగి అవలంబ సంచబడును.

పాలిసీలు: వీటికిగల, హక్కులు, సౌకర్యములు మ రెక్కడను ఉండవు.

పూర్ణమైన లాభభ్రమగ్గులకు ఎండవ మెంటు ఫీమా:— ఫీమాచేయించినవారు త్వరలో కాలము చేయుకడల కలుగుటకు నకు కలుగు సౌకర్యముకట్టి, ఫీమాదారు చాలకాలముదీనించునెడల అతని తీరిక కాలమునందె ధన సహాయముకలుగుట.

లాభము (బోనసు) ప్రతి రు 100 ల కొకసారి ఫీమా మొత్తమునకు చేర్చి, ఆఖరున ఫీమా మొత్తముతో నివ్వబడును.

లేదా, ప్రతి రు 1000 పిచ్చుట కొక్కముగ తీసికొనవచ్చును. లేక తరువాత చెల్లింపవలసిన ప్రీమియములలో తగ్గించుకొనుటకును కొరవచ్చును.

వివరములును ఏజెన్సీ నిబంధనలును వలయువారు, జె. కె. రాజారావు పంతులు సెక్రటరీ, మద్రాసు బ్రాంచి నెం 5, తంబుచెట్టివీధి, మద్రాస్.

J. K. Rajah Row Pantulu Secretary, Madras, Branch, 5, Thumbu Chetty Street Madras.

TELEGRAMS.

Successful Raids on the Enemy.

LONDON, June 10.

F. M. Sir Douglas Haig this afternoon reports: We have gained further ground at a number of points south of Ypres. We made successful raids last night south-east of Epehy, south of Armentieres and northeast of Ypres and repulsed hostile raiders east of Leverouier and southwest of Labasseu.

German Preparedness for Attacks.

LAHORE, June 10.

LONDON, June 10th. Correspondents at the front dwell on the German preparedness for the British attack such as earth-shaking preparatory explosion and perfection of details of preparation, down to the providing of gas masks for artillery horses.

Irishmen's Part in the Fighting.

LONDON, June 10.

Correspondents at headquarters state that the men of Dublin and Munster took a thousand prisoners in the battle of Messines and Ulstermen a similar number. The capture of Wytschaete village by Nationalists with Ulstermen next to them was one of the great episodes of the battle.

Germans Admit Loss

A German official communique says:—The enemy broke into our foremost position zone in the Wytschaete Salient. A fluctuating battle continues violently.

Great and Successful Raids.

Enemy Position Wrecked Many Prisoners Taken.

LONDON, June 10.

A British communique says:—We carried out operations with complete success last night further to the south on a wide front from southward of Lens to La Basseu. Our troops entered German positions south of the Souchez river on a front of over two miles and penetrated to a depth of over half-a-mile. We inflicted heavy casualties and took seventy prisoners and a number of machine-guns. Our casualties were light. We successfully entered the enemy's trenches north of the Souchez river, south-east of Lens, and south west of La Basseu, killing a large number of Germans, greatly damaging the enemy's defences and capturing forty four prisoners and several machine-guns. We raided a sector of the Hindenburg Line still held by the enemy west of Bullecourt. A number of the garrison were killed or captured.

British Improve Their Positions.

Aviator's Lucky Hit.

LONDON, June 10.

F. M. Sir Douglas Haig to-night says: The day has been quiet on the battle front south of Ypres except for mutual artillery firing. We made slight progress on the right flank of our new positions. Over seven thousand prisoners have been taken since Thursday morning. A great number of guns, machine guns and trench mortars are buried in the debris. We have improved our position on the Scarpe in the neighbourhood of Greenland Hill. Our aeroplanes bombing the enemy railway stations detonated by a bomb a large accumulation of rolling stock containing ammunition. Fires and explosions continued until dawn. We brought down three German aeroplanes and drove down four others out of control. Six others are missing, two as a result of a collision during a fight over the enemy's lines.

Half-Hearted German Attacks.

PARIS.—The British victory of Messines dumfounded the enemy who brought up four reserve divisions to assist six divisions of his best troops, who were facing the British. This movement was immediately observed and the British artillery opened fire, German heavy guns replied at a very long range but the astonishing precision of the British guns helped by air men neutralised the German fire. Lacking proper artillery support the Germans twice attacked half-heartedly and vainly.

Battle Won by Gunners and Miners.

Boasting General Heavily Defeated.

LONDON, June 10.

Reuter's correspondent at headquarters says:—Vimy and Messines have changed the whole aspect of the situation north of Arras. It is reasonably safe to say that these two impregnable positions are ours for all time. A heavy defeat was inflicted on the Fourth German Army under General Sixt Von Arnim, the writer of the famous report on the battle of the Somme, in which he said that where-ever he commanded the Fourth corps it showed sagacious appreciation of British methods and courage. The most amazing feature at Messines was the rapidity with which the decision was gained. The fighting was little more than a minor feature. The men themselves admit that the fight was won by the Gunners and Miners before they went forward. Whole companies reached their objectives without a casualty. The German losses were appalling and quite out of proportion to the average ratio based on the number of prisoners, and probably we shall never learn the number of German guns lost. A large number are known to have been buried.

Airmen's Work Beyond Praise.

A correspondent says that the work of our airmen baffles adjectives and is beyond admiration. One pilot seeing a German staff car dived to within four feet, his Lewis gun buzzing all the time and the vehicle, in its effort to escape, swerved on to a bank and its five occupants were flung out.

Ypres Salient Wiped Out. Military Situation Completely Changed.

LONDON, June 10.

Reuter's correspondent at Headquarters voices the general view that it is rather difficult to digest the fact that yesterday's brilliant 'coup' has changed the conditions which had been permanent for two years and eight months. Nevertheless the fact remains that the Ypres salient has now been practically wiped out by the capture of the Messines Ridge, and the military situation in that area is completely changed. The grave defensive disadvantages hitherto attending the magnificent hold on this little bit of Belgium have been entirely neutralised. The correspondent mentions that even late as the present spring the possibility of a German break through towards Calais was seriously discussed, and such a blow, if undertaken, would have come against the Ypres salient. The era of this possibility terminated yesterday. Describing the immense preliminary pains-taken nowadays, he recounts that while the capture of Vimy Ridge was planned with the aid of a scale model, of which he gave details at the time, the attack on the Messines Ridge was rehearsed upon an open-air model, covering an area equal to four tennis courts which was a perfect replica of the contours and features, including such minutiae as an isolated tree-stump. Weeks before the battle all the units engaged practised the role assigned to them as realistically as possible, and many hours of patient calculation were devoted to organising and synchronising artillery barrages. Some of the mines, which were exploded yesterday, had been prepared over a year. Yesterday's battle was smaller than that on April 9th, being definitely restricted to a push. The advance met with considerably less machine-gun fire than had been anticipated. The situation has not changed much to-day. Infantry fighting has been on a small scale, but artillery has been very active. The Australians occupied another trench, in which a picket of the enemy had succeeded in holding out. A considerable party of the enemy is holding out east of Battle Wood, but we are heavily bombarding the place heavily that so their alternatives seem to be surrender or extermination. The prisoners are likely to total well over seven thousand.

Prisoners Equal British Casualties.

The 'Daily Mail's' correspondent says that the prisoners taken equal in number the British Casualties. ("C. & M. Gazette").

A Noteworthy Silence.

LONDON, June 10.

It is noteworthy that a German communique sent out by wireless this afternoon is silent regarding the counter-attacks mentioned by F. M. Sir Douglas Haig and merely announces that the enemy has been unable to regain any advantage.

Activity on British Front.

Most Successful Raids.

LONDON, June 10.

Reuter's correspondent at headquarters, wiring last evening, said that there has been great aggressive activity on our front. It is safe to say that the Germans have never been so hurried. There were four raids on the front of the First Army last night and they were most successful. The Canadians, south west of Lens, established a new raiding record, bringing back one hundred and fifty prisoners.

Successful British Air Raid.

LONDON, June 10.

The Admiralty says:—Naval aeroplanes yesterday successfully carried out a bomb raid on an aerodrome at St. Denis Westreem. All returned safely.

Incessant Gun-Firing.

British Artillery Superiority.

LONDON, June 10.

The situation yesterday evening was relatively quiet, save for incessant gun-firing, all which we greatly preponderate. The Germans massed repeatedly and attempted a General counter-attack last night, but the smartness with which our artillery supported the infantry is beyond all praise. We had also an incredible number of guns moved up into new positions before dawn. The lesson again emphasised at Messines is that no defences can withstand a sufficient weight of artillery. We now have that weight and a bit to spare.

Valuable Work of Aircraft.

LONDON, June 10.

F. M. Sir Douglas Haig to-night says:—Our new line southward of Ypres has been organised and secured. German counter-attacks south-eastward and north-eastward of Oosttaverne and eastward of Messines have been repulsed with loss by infantry or broken up by artillery. Our prisoners now number 6,400 of whom 132 are officers. Over twenty guns have been collected. Aircraft co-operated valuably with infantry and artillery and also successfully bombed and opened machine gun fire on aerodromes, balloons, trains, billets, depots and troops and prevented enemy aircraft from participating in the battle. We brought down twelve German machines and drove down eight out of control. Fourteen of ours are missing.

Climax of Laborious Preparation.

Aviator's Brilliant Work.

LONDON, June 10.

Correspondents describe the new British advance as the climax to months of most laborious preparation. Hundreds of gunners toiled for almost a year at intricate time-tables, gangs of expert miners lived for a similar period in four narrow shafts beneath the German dug-outs, and an army of railway-men laid a most complete network of lines, while the infantry was well rehearsed by numerous practice advances far from the actual scene. Our airmen were especially brilliant during the preliminary bombardment, destroying twenty-four enemy planes and driving down twenty-three in this area in the first six days of June and losing only ten.

A German Counter-Attack. A Most Costly Failure.

LONDON, June 10.

The latest news of the German counter-attack against our new positions of Messines Ridge shows that it was most costly to the enemy. Our drumfire and machine-guns combined to mow down the Germans, whose losses since the morning of the 7th are estimated at five times the total of the prisoners we have taken. In Thursday's fighting the Third Bavarian Division suffered a record disaster, only shattered remnants withdrawing. Prisoners testify to the terrible ordeal caused by our mines and artillery firing. As an instance of the extraordinary efficiency of our artillery, I am permitted to state that our batteries advanced so smartly after the infantry that a few hours after the battle began we had actually a more intense concentration of fire upon vital sections of the attack than at the opening, when every weapon was in a long-planned position.

It has now been demonstrated that the British Army can take the initiative against the German at any time and place it chooses, with confident assurance of victory.

A Lull in the Battle.

British Consolidating New Positions.

LONDON, June 10.

Reuter's correspondent at Headquarters says:—There has been a comparative lull in the battle of Messines during the night-time. Since his futile counter-attack yesterday, in which our artillery caused havoc among his infantry as it advanced across the open, the enemy has made no further attempt to re-take any of the important positions he has lost. Our prisoners are now considerably over six thousand, and it is certain that many guns and trench-mortars have fallen into our hands, which there has not yet been time to collect and count. Therefore, it seems reasonable to question whether the Hun are in a position, after the terrible hammering they have received, to carry out a big attack against us. Meanwhile we have been very busy consolidating our gain, getting up guns and making every preparation to ensure the retention of the fruits of victory. Pioneers have dug in a most praiseworthy way in the hot June sun, the New Zealand Sappers, stripped to the waist and nearly black with grime, yesterday shovelled communications through the churned-up ground on which almost every trace of German trenches and strong posts had been smashed out of existence. The more I hear about the battle, the clearer it becomes that it has been successful in the fullest and most complete sense of world. Everything seems to have worked precisely as designed, and the victory is no less a tribute to the wonderful efficiency of the staff work which preceded it than to the gallantry of the troops.

FRENCH FRONT

Sharp Artillery Duel.

LONDON, June 10.

Last night's French communique reported a sharp artillery duel southeast of St. Quentin and northwest of Braye-en-Laonnois where an enemy raid was easily repulsed. The day was quiet elsewhere.

Allied Success in France.

ALLAHABAD, June 10.

LONDON, June 9th:—An American correspondent at the French front points out that the fighting in France is now almost wholly for the possession of observatories. He says:—After the battle of the Marne the Germans took up the position Commanding their opponents' lines. These are now being wrested from them. When the French who had already taken the Chemin-des-Dames and Moronvillers with the most valuable outworks northward shall be able in their turn to overlook every German movement the war on the western front will be practically won. This was apparently written before General Plumer's army had added the conquest of Messines Ridge to that of Vimy Ridge, providing another example of how the Germans are being pushed on the lower ground. Prior to our offensive their observation points served them well. An added significance is given to our success by the fact that the enemy were fully prepared for the attack. German newspapers had been pointing out the obvious meaning of the volume of British artillery fire at the point where the German line formed an inviting salient. The 'Daily Mail's' correspondent at the front remarks:—"One might as well try and hide London as to try and hide preparations for a modern attack. The accumulations of batteries and railway lines were unmistakable. Trenches had been crumpled up; raids and practice barrage had swept the whole field of battle. The Germans had replied with equal preparation and had cloaked thousands of guns behind the ridge and had said in almost so many words 'Attack us if you care.' The battle was as open a challenge as ever men fought in the lists". Nevertheless, another correspondent declares that the exact moment of the attack was a surprise. "The enemy had expected it to be delivered on the King's birthday. In one place we found reliefs in progress and took prisoners who only arrived from the eastern front that night". These, were, according to another account, the only prisoners whose morale was unaffected by our long preparation and enormous mine explosion which was the special feature of this attack.

Other prisoners complained that food could not be brought up and sleep was impossible as our shells dropped accurately in the support trenches day and night. "But all this was nothing compared with the mine explosion we saw. No one escaped. There was indescribable confusion. The earth simply opened and our line disappeared. Then the British went through them without appearing to suffer any casualties. The German artillery was silent. Hardly and machine guns spoke from the redoubts undamaged by the mines. It is said that Mr. Lloyd-George had himself awakened at three o'clock in order to listen to the mine explosion which he heard distinctly at Walton Heath."

French writers draw attention to the way our new advance threatens Prince Rupprecht's right and to the possible outflanking of the strong defences between Lille and Cambrai.

TELEGRAMS.

Renewed German Attempts Fail.

LONDON, June 10. This afternoon's French communique says:—Our batteries were very active during the night in the region north of St. Quentin. The Germans renewed their attempts at various points in Chemin-des-Dames from south of Falaun to east of Cernay, where the artillery duel continued violently. Our fire dispersed four successive attacks north east of Cernay, and also two "Coups-De-Main" north of Froidmont farm. The enemy suffered heavily.

Lively Artillery Activity.

LONDON, June 10. Last night French communique reported that on the Chemin-des-Dames artillery activity had been lively. The enemy did not attempt again to attack.

NORWAY

Norwegian Officers' Treachery.

British Information Sold to Germany.

LONDON, June 10. CHRISTIANIA.—Remarkable revelations have been made in a spy case heard here. The public has been astonished and disgusted at the fact that three Norwegian officers of the Bergen-Newcastle Steamship Line were paid so much monthly for giving German information regarding the movements of ships and light signals in a British harbour, details of British ships repairing and building, and the position of British mine-fields. Some newspapers protest against the light sentences, namely a few months' imprisonment, imposed on the accused.

ARMENIA

War in Armenia.

ALLAHABAD, June 10. The "Pioneer's" Cairo correspondent writes:—About our advance in Palestine there is no definite news from our eastern front nor is there much known here of what has been going on there. A communique issued locally by G. H. O. this week states that since our last forward move there has ensued a period of consolidation and preparation during which minor operations have been carried out with uniform success. Our patrols and mounted troops have constantly harassed the enemy taking prisoners practically every day. During April just under 500 prisoners were brought in this manner. Our aircraft is reconnoitering enemy's positions and bombing his troops and communication. Our artillery have effectively bombarded Gaza and the enemy works in its neighbourhood scoring several direct hits on guns and blowing up ammunition dumps. I hope to be in a position next week to give you particulars of the fighting that has gone on in Palestine during the past six weeks.

Indian Telegrams.

[FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.]

[BY WIRE.]

SIMLA

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, June 10. The following telegram dated 8th inst. has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—The British commenced a new offensive round Messines by a gigantic explosion, in which a million pounds of high explosives were used, and after a massed gun-fire of greater intensity than in the previous battles, the Messines-Wytschaete ridge, which for 2½ years had dominated the British position in the Ypres salient, was stormed and the villages Messines, Wytschaete and Onstverne captured, and many strongly-organised woods and defended localities on a front of over 9 miles taken. The enemy counter-attack was broken up by artillery fire. The British captured many guns, trench mortars and machine-guns, and over 5,000 prisoners. There was great air activity during the battle. The British also attacked between Gavrelle and Boeux east of Arras and captured the enemy position on a front of about a mile and gained ground south of the river Souchez.

British naval forces bombarded the naval bases and workshops at Ostend and caused great damage. They also sank one and badly damaged another German destroyer.

Sixteen German aeroplanes raided the Essex Coast and attacked the naval establishments on the Medway, but 10 were brought down by gun-fire and British aeroplanes.

The Germans again attacked French positions at various points on the Craonne plateau. At one point they gained a footing, but elsewhere were thrown back.

The Austrians have been pushing the counter-attack on the new Italian positions south of the Carso with great energy striving to free the Hermada position from the Italian menace. They have recaptured some trenches which the Italians had taken.

The weekly return of submarine losses shows that improvement is continuing. 2,693 ships of all nationalities arrived at and 2,642 sailed from British ports. Fifteen British merchant vessels over and three under 1,600 tons were sunk.

Indian War Loan.

Increased Facilities.

SIMLA, June 10. Facilities have already been provided whereby purchasers of Post Office Cash Certificates can, if they so desire,

deposit them with the Accountant-General of Posts and Telegraphs. The Government of India have now decided to extend these facilities by permitting the deposit of Post Office Cash Certificates in the District Treasuries for safe custody.

CALCUTTA

Latest Figures.

CALCUTTA, June 10.

Applications to the War Loan now amount to Rs. 28,43,77,700 exclusive of Rs. 1,35,05,675 subscribed through the Post Office section of the loan up to the 6th June and Rs. 1,81,12,447 invested in Post Office Cash Certificates up to 15th May. Details are as follows:—

	Rs.
Bengal	8,18,25,800
Bombay	8,15,26,900
The United Provinces	2,50,90,100
The Punjab	1,98,51,800
Burma	1,45,49,200
Central Provinces	58,82,700
Bihar and Orissa	36,62,100
Assam	7,82,600
H. H. the Nizam of Hyderabad	75,00,000
H. H. the Maharaja of Gwalior	64,21,000
Mysore State	47,77,800
H. H. the Nawab of Bhawalpur	40,00,000
H. H. the Gaekwar of Baroda	31,57,800
Minor Administrations	1,22,96,600

Calcutta Syndicate's Contribution.

CALCUTTA, June 10.

The Syndicate of the Calcutta University have decided to invest forty thousand rupees in the War loan.

BOMBAY

Sind Doctors and the I. M. S.

Reply to Assistant Director's Appeal.

KARACHI, June 10.

In response to an appeal made by Colonel S. C. Philson, Assistant Director of Medical Services, at the dinner of the Sind Medical Union, the Union called an urgent meeting to consider the whole question of temporary commissions. The following resolutions were unanimously passed:—That if the members of the Sind Medical Union were given part time work in the Karachi war hospitals or any other local work they would be willing to accept the same in order to relieve men of regular services, it being understood that such medical men would conform to departmental discipline and that the claims of their military duty should be their first consideration, that in the case of senior practitioners volunteering to take up temporary commissions some recognition of seniority be given in rank higher than that of a Lieutenant, that the Union feels sure that a good number of members will accept these temporary commissions if the Government held out definite promise of making them permanent even in due course. If however the Government cannot for the moment hold out such a definite promise the Union would like to know what proportion of such appointments would be made permanent.

Education at Karachi.

KARACHI, June 10.

The Commissioner in Sind, speaking at a prize-giving ceremony at the Karachi Grammar School, pointed out that the school was the only high school for European boys and girls in Sind and he did not think there was any in the neighbouring province, Baluchistan, or in that portion of the Punjab which separates Sind from Lahore by 500 miles. Dilating upon Karachi's great advantages as an educational centre, he said that Karachi had an excellent climate throughout the year and wonderful immunity from the fierce heats which in summer render life in the plains so difficult. He appealed to the Diocesan Society of Lahore, to Masonic and other associations for liberal support of the Grammar School. Referring to enthusiastic reformers who desired to see separate instruction for boys and girls and urged the necessity to separate the curricula, he said there were strong solid arguments behind those views, but it needed much time and money to give effect to them.

BURMA

Prison Administration in Burma.

Annual Report.

RANGOON, June 10.

A resolution is issued by the Local Government to-day on the report of prison administration in Burma for the year. Two prominent features of the jail administration for the year were the abnormally large proportion of the jail population of the province and the excess of the number of prisoners over the accommodation provided. The daily average of prisoners rose from 17,475 to 18,020 which works out at 15 per cent of the total population or higher than any other province in India. The number of prisoners at the close of the year was 17,465 compared with 18,285 at the commencement.

PU-JAE

Storm Attacks A Train.

Whole Train Upset.

LAHORE, June 10.

An usual accident occurred to No. 1 Up mixed train on the Kohat Thal Railway at about 4.15 P. M., on the 6th instant between Doba and Kahi. The train on coming round a bend was struck by a very violent storm which upset the whole train consisting of seven third class coaches, one composite and two brake vans. The engine, however, remained on the rails and as soon as it was possible the engine was cut off and run to Kahi for assistance. Two third class passengers were killed and five injured. No great damage was done to the stock on the permanent way. On news being conveyed to Kohat assistance was at once sent up and

the line cleared by the morning. It was for untate there were not more casualties. The storm was reported to be extremely violent. The driver was trying his best to get into a cutting for protection but the train was blown over before he could reach it. An enquiry is being held on the spot by the Senior Government Inspector and Deputies of the Department. ("J. & M. Gazette cable.")

UNITED PROVINCES

Murder in Train.

ALLAHABAD, June 10.

At the Allahabad High Court Justices Tudball and Rafiq are engaged in hearing the appeal preferred by the Local Government against the order by the Sessions Judge of Cawnpore acquitting Kunji and Nagali of murder of Mussamat Munni. The prosecution alleged that two trunks were found at Jhansi station abandoned in a third class carriage. They were opened by police and in one of them was found the body of a woman whose throat and legs had been cut, and other various articles of clothing and other things. About a month and a half after the Sessions Judge of Jhansi received an anonymous letter which stated that the body which had been found in the box at Jhansi railway station was of the daughter of Pundit Radhi Lal of Cawnpore, and Debi Sahai had murdered the woman and Debi Sahai's wife would tell the whole story of murder. The women when questioned gave a detailed account of the murder of one Mussamat Munni by Kunji and Nagali, the present accused as well as her husband Debi Sahai who was absconding. The murder was alleged to have been committed for the sake of the deceased's jewellery. Their Lordships directed the Civil Surgeon to appear before them and give evidence.

SOUTH INDIA

Sir S. Subrahmanyam Iyer.

On the Threatened Suppression of

Home Rule Propagand

MADRAS, JUNE 10.

We publish with great pleasure the following letter of Sir S. Subrahmanyam Iyer:—

TO MY COUNTRYMEN.

We have all read the speech of H. E. the Governor of Madras to his Legislative Council, in which he foreshadows measures for the suppression of the Home Rule propaganda, and asks for support in the measures taken, of all who have personal or hereditary influence. I answer that appeal, being a responsible public man, having held high judicial office in the State, having been recognised and rewarded by the Crown, and honoured by my University, and being an old man, of trained caution in coming to a decision, and of mature judgment I therefore think it is my duty to the Government to state my position.

Before I was raised to the Bench, I was a Congressman, and to me Self-Government, or Home Rule, is no new thing. I believe and have long believed, that its early establishment is vital for the welfare of the country and the stability of the Empire, and that it is therefore necessary to carry on a constitutional and educative agitation for it, as ordered by the Congress at its last session. Believing thus, I gladly accepted the Honorary Presidency of the Home Rule for India League, Honorary only because my health forbids active and strenuous work. I cannot retrace my steps; I will not resign my office, even if the League be declared unlawful. I am ready to face any penalties which may follow on my decision, for I believe that the time has come when God in whose Hands are all earthly Governments, calls on India to assert that right to Freedom which He has given, and to claim Self-Rule in the words of the Congress in the Reconstruction of the Empire after the war. To defend Home Rule is to me a religious as well as a civic duty, and this duty I will discharge. I call on you, my countrymen, to do the same.

S. SUBRAMANYAM, K. C. L., L. L. D.

Retired Acting Chief Justice of

MADRAS HIGH COURT

Latest Telegrams.

[REUTER.]

LONDON, June 10

Admiralty announces that latest reconnaissance at Ostend shows that all large shipping has been removed. Two destroyers which was reported being towed to Zeebrugge were probably those damaged in bombardment. Harbour appears to be deserted.

British communique says there has been no further counter-attacks southward of Ypres but enemy artillery was active here also in neighbourhood of Fontaines Croisilles We. made a successful raid southward of Souchez river. We brought down six aeroplanes and drove down three others out of control. Three of ours are missing.

It transpires that four officers in German Staff car which ascended yesterday was attacked at close range by an aeroplane were found dead riddled with shot along side overturned automobile.

ROME.—Italians have occupied Janina.

CAIRO.—Japan has recognized Venezuela's Government

THE GREAT WAR

Ulstermen Welcome Convention

7,000 Prisoners Captured at Messines

Slight Italian Reverses

AUSTRIAN DESTROYER SUNK BY ITALIAN SUBMARINE

THE HUNGARIAN CRISIS

AUSTRIAN PEACE DEPUTATION TO RUSSIA

GERMAN ESPIONAGE IN SWEDEN

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN

The Irish Convention.

Unionists to take Part.

LONDON, June 10.

The Ulster Unionist Council have decided to accept the invitation to join the Irish Convention.

The Deciding Factor.

LONDON, June 10.

The resolution of the Ulster Unionist Council to participate in the Irish Convention said that the Council had been influenced by the representations of the Government that an Irish agreement would materially help in the prosecution of the war. Sir Edward Carson presided. Speaking at a luncheon, at which the delegates were present, Sir Edward Carson said that politics must take a back place in the life-and-death struggle for the Empire. Whether the struggle was long or short the brave hearts of Ulstermen would never quake. They were determined with their fellow-citizens of the Empire at all costs and sacrifices to see the matter to a victorious conclusion. After referring to the splendid work of Ulstermen at the front, Sir Edward Carson said that he was exceedingly proud of the part all Irishmen who had gone to the front had played in the war, whether northerners or southerners. They had brought great credit and glory on their country.

The Navy's Work.

Referring to the work of the Navy, Sir Edward Carson said that the submarine menace was giving him daily anxiety. It was grave and serious, but he believed that the genius of British sailors would conquer the enemy. German commerce had been absolutely driven off the seas. Ours was still maintained. The Admiralty never rested. That was the tradition of the service, and thereby they were going to win. Their sailors had all the spirit of Nelson's time, unflinching courage, great dash and daring, and abilities, and were always, longing for prey. There was never a time when they had a greater naval service than to-day.

General Pershing's Declaration.

LONDON, June 10.

General Pershing was accompanied by his entire Headquarter's Staff, numbering one hundred and eighty-six. Speaking at Liverpool, where he was ceremoniously received, General Pershing said that the voyage on the liner "Baltic" had been uneventful. They had been escorted by American destroyers. We are glad, he said, to be the standard-bearers of America in the great war for civilisation, and added that they expected to play a large part on the western front. General Pershing was warmly greeted by Lord Derby, Lord French, and other distinguished persons in London.

Reception by the King.

LONDON, June 10.

H. M. the King to day received General Pershing in audience.

Mr Balfour Returns.

LONDON, June 10.

Mr. Balfour has arrived in London.

Warm Tribute to America.

LONDON, June 10.

Mr. Balfour accompanied by Members of the British Mission was welcomed by Mr. Page and General Pershing at Euston. He stated that the voyage had been without incident and paid a tribute to the warmth of his reception by America and to the patriotism of Americans.

Major William Redmond M. P.

Died of Wounds.

LONDON, June 10.

Major William Redmond M. P., has died of wounds.

Deplored by all Irish Ranks.

LONDON, June 10.

The loss of Major Redmond is deplored by all Irish ranks. He was gallantly leading his men at Messines when he was hit. He was carried off in an Ulster Ambulance.

Awards of V. C.

LONDON, June 10.

The awards of the Victoria Cross announced in the "London Gazette" include eight posthumous awards. The following are among the recipients of the Cross:—

Colonel's Gallant Leadership.

LT. COL. E. DELAVEL HENDERSON, killed, North Strathmore Regiment.

He brought up a battalion under very heavy fire to the front line, incurring very heavy casualties. When the enemy counter-attack had penetrated the firing line and the situation was critical, Henderson, although wounded, jumped on to the parapet and advanced alone for some distance ahead of his battalion under the most intense fire. He was again wounded, but continued to lead his men most gallantly, and finally captured the objective with the bayonet. He was again twice wounded, and was eventually brought in a dying state.

Major's Successful Persistency.

MAJOR F. W. LUMSDEN, who had previously won the Distinguished Service Order, Artillery.

He brought in six enemy guns under the most intense fire. He was personally leading our artillery teams with infantry through the barrage when some of the teams were put out of action, but he traversed the barrage line again with teams and eventually charged the enemy who were endeavouring to rescue the sixth gun, drove them back, and secured the last gun.

Lieutenant's Gallantry and Devotion.

LIEUTENANT DONALD MACINTOSH, (killed), Seaforth Highlanders.

During an advance he was shot through the leg, but continued to lead the men, capturing a trench. He repulsed a determined counter-attack and was again wounded and unable to stand. Nevertheless he continued to control the situation, and then sufficiently recovered to proceed with fifteen survivors against the final objective, getting out of the trench with the greatest difficulty. He encouraged the men forward when he had been mortally wounded. His gallantry and devotion are beyond all praise.

Australian Airman's Gallant Rescue.

LIEUT. F. H. MACHAMARA, Australian Flying Corps.

During an aerial raid upon an hostile train another pilot was forced to land. Machamara descended to his rescue, despite approaching enemy cavalry and heavy rifle fire. Although severely wounded in the thigh he ascended with the stranded pilot when, owing to his wound, his machine overturned. Nevertheless he set his machine on fire, reached the stranded aeroplane, and, despite great loss of blood, flew home to the aerodrome, a distance of seventy miles, completing the rescue.

Australian Lieutenant's Devotion to Duty.

Lieutenant C. Pope, Australians.

Ordered to hold a most important post at all costs, which was heavily attacked by superior forces, he was surrounded, but fought unflinchingly until the ammunition gave out. Then, obeying the order literally, Lieutenant Pope was seen heading a charge into the superior force. His body, together with those of his men, was subsequently found surrounded by eighty enemy dead, sure proof of the most gallant resistance which was made.

Cap. Ball's Record of Valour.

Perhaps the outstanding record for conspicuous and consistent individual valour is the instance of the late Captain Albert Ball, Royal Flying Corps, who had previously won the Distinguished Service Order and the Military Cross. The Victoria Cross had been awarded to him for services between April 25th and May 6th when he took part in twenty-six combats, destroying eleven hostile aeroplanes and driving down many others.

TELEGRAMS.

On one occasion he fought single-handed six aeroplanes, on two occasions he fought five, and once four hostile machines. Each time he brought down at least one machine. Several times his machine was badly damaged. Nevertheless, when returning in this way, he had to be restrained from immediately ascending with another. Altogether Capt. Ball destroyed forty-three aeroplanes and one balloon.

Sailors and Soldiers.

Responsibility for Their Future Welfare.

LONDON, June 10.

In the House of Commons, Major Hunt asked whether, in view of the fact that our soldiers and sailors had been told that they were fighting for the very existence of the Empire and that resolutions had been passed in various parts of the Empire that the Governments of the Empire should accept sole responsibility of the settlement and future welfare of the Empire's sailors and soldiers, together with their near dependents, the Imperial Government were prepared to accept this responsibility.

Sir George Cave, Home Secretary, replied:—"I cannot say more at present than that the Government are carefully considering this subject of the importance of which they are fully aware."

Ministry of Food Control.

Capt. Bathurst Resigns.

LONDON, June 10.

Captain Charles Bathurst has resigned his position as one of the Parliamentary Secretaries to the Ministry of Food Control.

British Captives in Germany.

Misleading Figures.

LAHORE, June 10.

LONDON, June 9th. Mr. Pease explains that the figure 42,831 given as the number of British prisoners in Germany includes the number of prisoners in all enemy countries. The error had given an exaggerated impression of the recent German captures.—("C. & M. Gazette.")

The King's Congratulations.

LONDON, June 10.

H. M. the King has telegraphed to F. M. Sir Douglas Haig:—"I rejoice that, thanks to the thorough preparation and splendid co-operation of all arms, the important Messines Ridge, the scene of many memorable struggles, is again in our hands. Tell General Plumer and the second army how proud we are of the achievement by which in a few hours the enemy was driven out of the strongly entrenched positions he had held for two-and-a-half years."

British Socialists' Visit.

Passports to be Granted.

RUSSIAN GOVERNMENT VIEWS.

LONDON, June 10.

Speaking in the House of Commons, Lord Robert Cecil stated that the War Cabinet, after very careful consideration, had decided that it was desirable to issue passports to Mr. Ramsay MacDonald and Mr. Jowett to go to Petrograd if they applied for them, because the Russian Government had strongly and repeatedly expressed a desire that the representatives of the minority as well as of the majority of working class opinion should be allowed to visit Petrograd and it has expressly mentioned the Independent Labour Party as one of the bodies which it desired should have that opportunity. The War Cabinet were advised by those qualified to express an opinion, including Sir George Buchanan and Mr. Henderson, that a refusal would lead to a very serious misconception among our Russian allies and would cause a great discouragement to those in Russia most anxious to carry on the struggle for freedom with the fullest energy. If the passports were issued they would be issued for Petrograd. They were not intended to enable the holders to attend or participate in any International Conference at Stockholm and still less to communicate directly or indirectly with enemy subjects at Stockholm or elsewhere. And it was only on this express understanding that the passports would be issued. Passports to Petrograd would also be issued to representatives of the great majority of the working class if asked for.

Commander Bellairs suggested that the holders of passports should give a written undertaking not to participate in any Conference at Stockholm or elsewhere. Lord Robert Cecil replied that every reasonable and proper precaution would be taken.

Mr. Ramsay MacDonald asked whether conversations at Stockholm with persons like M. Branting would be precluded. Lord Robert Cecil reiterated that the condition laid down by the War Cabinet was that there must not be communication with enemy subjects. M. Branting was not only a very highly respected Swedish statesman but was by no means hostile to the cause of the Allies.—[Cheers]

Allied Ministers' Protest Published.

LONDON, June 10.

The protest of Messrs. Henderson, Thomas, and Vandervelde against the convoking of an International Socialist Conference before negotiations were concluded is published by the Council of Workmen's and Soldiers' Delegates, who have invited them to meet and discuss the protest.

Obituary.

Mr. William Cotton.

LONDON, June 10.

The death is announced of Mr. William Cotton, M. P. for Dublin County (South).

TELEGRAMS.

German Exchange.

Depreciating Daily.

LONDON, May 10.

Neutral values of the Reichsmark are going down daily. Amsterdam quotes 34 and three-quarter guilders per hundred marks compared with 59 and quarter normally.

FRANCE

The 'No Annexation' Policy.

Rumanian Premier's Views.

LONDON, June 10.

PARIS.—An interview with the Rumanian Premier is published in which the Premier says Rumania adheres to the aim of liberating Rumanians in Hungary and considers that the Russian "No Annexation" formula is consistent with such liberation. Rumania expects the Allies to respect their engagements.

RUSSIA

Peasants' Congress's Decision.

LONDON, June 10.

PETROGRAD.—The Peasants' Congress has passed a resolution urging the army to submit to discipline and defend the country, and favouring peace without humiliating annexations or indemnity with the right of each nation to dispose of itself.

A Forthcoming Congress.

LONDON, June 10.

An All-Russian Congress of Councils of Workmen's and Soldiers' Delegates is being arranged at Petrograd. Fifteen hundred delegates are expected. Only delegates representing not fewer than 25,000 members will have a decisive vote. All members of the Government have been invited to attend.

General Alexieff's Retirement.

LONDON, June 10.

PETROGRAD.—It is announced that General Alexieff was placed on half-pay because the Government did not consider him to possess the energy, enthusiasm, and confidence necessary at the present juncture.

Austrian Peace Deputation.

Arrives in Petrograd.

Under Arrest.

LONDON, June 10.

The Petrograd correspondent of the "Times" says that a deputation from the Austrian Army has arrived there. It consists of two Generals, two Colonels, twenty other Officers, and fifteen soldiers, and they were provided with passes from the Front to enable them to communicate terms of peace to the Russian Government or alternatively to the Council of Workmen's and Soldiers' Delegates.

Another telegram from Petrograd says that the Austrian deputation reached Kishin-off, where it was arrested and orders were given for it to be brought to Petrograd.

Reason For Arrest.

A telegram, despatched from London later than the foregoing, says that Russian Headquarters on the Rumanian front announce the arrest of the alleged Austrian "parliamentaires" including Princes and Staff Officers, on the ground that they were merely inciting to treason Russian soldiers and chiefs.

Enemy Withdrawing Troops.

Reinforcements Sent to Other Fronts

LONDON, June 10.

PETROGRAD.—The continued withdrawal of enemy troops is reported from the Russian front to the British, French, Italian, and Mesopotamian fronts. In some cases all men under thirty years are being transferred.

Stirring Appeal to the Army.

By Workmen's and Soldiers' Delegates.

LONDON, June 10.

PETROGRAD.—The Council of Workmen's and Soldiers' Delegates has issued the following appeal to the Army:—The German commander on the Eastern front has sent a wireless message to our troops proposing a cessation of war without rupture with our allies. He talks in this way, because he knows that we should reject an over-proposal for a separate peace. That is why he invites us to a separate armistice and secret "pourparlers." He declares that a separate armistice does not offer any advantage to Germany. This is untrue, for speaking of the inactivity of the Germans on the Russian front he forgets what Russians do not forget, namely, the Russian defeat on the Sankhed. He has forgotten that Russians know whether German troops have been taken from our front. He has forgotten that Russians hear the noise of the bloody battles of the French and British. He has forgotten that the over-throw of the Allies would mean the overthrow of Russia and the end of her political liberties.

General Gourko's New Post.

LONDON, June 10.

PETROGRAD.—General Gourko, having asked permission to resign in contravention of M. Kerensky's order of May 18th prohibiting officers from resigning, M. Kerensky has relieved General Gurko of his command on the Western Front and appointed him General of a Division.

ITALY

Enemy Strongly Reinforced.

Italians taken at a Disadvantage.

LONDON, June 10.

A correspondent at the Italian Headquarters says that the Italians have momentarily lost their hold on the slopes of Hermada and are back on low ground. They made magnificent attempts to regain the lost ground, but large enemy reinforcements prevented them from gaining a hold on it. The fighting recently has been of the hurricane order, the enemy hitting hard. He has been strongly reinforced from the eastern front with both men and guns. The enemy made twenty vain attempts to recover ground in the Vodice Sector and lost very heavily. Generally speaking, though the Italians have lost ground at one point where the Austrian counter-stroke took them at a disadvantage, their net gain remains most important.

Austrian Recovery of Ground.

An Italian Explanation.

LONDON, June 10.

UDINE.—An Austrian communique claims that ground had been taken from the Italians, but the boasted gain consists merely of a few yards along a front of two miles from south of Jamiano to the Timavo river. It was impossible for the Italians to retain the ground which was wholly marshy, backed by a river and swept by artillery from Hermada.

Huge Forces Employed.

LAHORE, June 10.

LONDON, June 9th.—The Exchange Telegram Company's Rome correspondent says:—It is estimated that 100,000 Austrians took part in the recent counter-offensive which has now worn itself out. ("C. & M. Gazette.")

Enemy attack Driven Back.

LONDON, June 10.

An Italian official communique says we drove back attacks on the Vodice and South of Mont San Marco.

The Stockholm Socialist Conference.

Italian Government's Decision.

LONDON, June 10.

ROME.—The Minister of the Interior announces that no passports will be given to Italian Socialists intending to participate in the Conference at Stockholm which is considered to be a manoeuvre of the Central Powers helped by Russian Extremists.

SOUTH AFRICA

South Africa Favours Representation.

LONDON, June 10.

J HANNESBURG.—Socialist and Labour circles are actively opposed to German militarism and favour representation at the Stockholm Conference in order to voice working-class opinion against the handing back of German colonies. Colonel Creswell, leader of the Labour party, is suggested as delegate.

GREECE

Royalists and Venezelists.

Reconciliation Proposed.

LAHORE, June 10.

LONDON, June 9th.—The "Times" correspondent in Athens says that the Venezelists' paper "Patria" published a statement to the effect that the Zaimists had proposed a scheme for reconciling the Governments at Athens and Salonika. The scheme was to include King Constantine's abandonment of neutrality. A Gounarist paper denied the statement, upon which it was officially announced that the denial was unauthorised. ("C. & M. Gazette.")

AMERICA

Conscription in Canada.

Liberal Opposition.

LONDON, June 10.

OTTAWA.—Owing to Sir Wilfred Laurier's opposition to conscription, negotiations for a Coalition Government have broken down.

Leading Liberal Newspaper's Attitude.

LONDON, June 10.

TORONTO.—The "Globe" the leading Liberal newspaper, has broken with Sir Wilfred Laurier on the conscription issue.

The Liberty Loan.

LONDON, June 10.

NEW YORK.—Messrs. Morgan and Co. have subscribed fifty million dollars to the "Liberty" bonds.

Disastrous Earthquake in South America.

Seven Towns Totally Destroyed.

LONDON, June 10.

Reuter's correspondent in San Juan Dal Sur (Nicaragua) cables that San Salvador, the capital of Salvador with a population of over twenty thousand, has been totally destroyed. No details have been received, but there is no doubt that the disaster is due to an earthquake and volcanic eruption.

(Reuter's correspondent in Tegucigalpa (Honduras) adds that six other towns in Salvador have been destroyed.)

Cause of Disaster.

LONDON, June 10.

SAN JUAN DEL SUR.—LATER—Everything within a radius of thirty miles of San Salvador was destroyed. The disaster was due to the eruption of the volcano San Salvador, at the foot of which the city is situated. The people of the San Salvador are camping in the streets and parks.

Few Casualties.

LONDON, June 10.

NEW YORK.—The President of Nicaragua states that the earthquake destroyed San Salvador, Santatecla, and the neighbouring towns and villages. The casualties were few.

ARGENTINA

Turkish Plots in Argentina.

Destruction of Preserved Meat.

LONDON, June 10.

BUENOS AIRES.—Turkish plotters have destroyed an enormous quantity of preserved meat at Liebig's establishment at Colono. (Argentine)

SPAIN

The Spanish Crisis.

Removal of Wavering Politicians.

LONDON, June 10.

MADRID.—The Spanish Crisis has arisen due to the differences between the Government and the army. It transpires that General Marina sent a letter to the cabinet requesting its immediate approval of the recommendations of the infantry defence council without modification. It is stated that the recommendations are justified by the intolerable abuses, and the military propose cleansing system of administration by the removal of politicians oscillating between despotism and supineness. Other sections are following example of the military. It is believed that Senor Dato will form a Cabinet.

HUNGARY

Hungarian Political Situation.

LONDON, June 10.

Hungarian political crisis has taken a surprising turn. Democratization of the Government through universal secret ballot is progressing. Count Esterhazy, new Hungarian Premier is a moderate statesman.

New Hungarian Premier.

LONDON, June 10.

AMSTERDAM.—A Budapest telegram says that Count Moritz Esterhazy has been entrusted with the formation of the Cabinet.

WAR AT SEA

Entente Naval Questions.

A German Delusion

LAHORE, June 10.

LONDON, June 9th. Captain Persius, writing in the "Berliner Tageblatt," points out the difficulties attending any endeavour by the Entente to destroy the naval ports of Germany by means of their fleets. No such scheme has been mooted outside Germany. It is believed that the recent aerial and naval activity against the Belgian coast combined with German "nerves" has suggested the idea. ("C. and M. Gazette.")

More Submarines Being Sunk.

French Minister's Statement.

LONDON, June 10.

PARIS. In a debate in the Chamber on submarine, the Minister of Marine said that during the war eighteen hundred voyages had been made between France and Algeria and only one steamer, the "Medjerda" had been sunk because the captain chose his own route. The number of submarines sunk had appreciably increased lately owing to improved allied surveillance.

Austrian Destroyer Sunk.

LONDON, June 10.

ROME.—An Italian submarine torpedoed and sank an Austrian Destroyer in the Adriatic on June 4th.

BRITISH FRONT

Enemy Attempts to Regain Positions.

Powerful Counter-attack Defeated.

LONDON, June 10.

P. M. Sir Douglas Haig this afternoon says:—The enemy at seven o'clock yesterday evening, after heavy artillery preparation, launched a powerful counter-attack against nearly the whole of our new front southward of Ypres from St. Yves to northwards of the Ypres-Comines canal, a distance of six miles. A large force composed of fresh divisions delivered the attack with great determination. Under our destructive artillery and machine-gun fire the attack was completely repulsed at all points. Fighting was particularly fierce eastward of Messines, and also in the neighbourhood of Klein Millebeke, northwards of the canal. The enemy's attacks had broken down by midnight with great loss all along the line. We retain possession of the whole of the ground captured since the commencement of the battle.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

(౧)

ఈ సంవత్సరము గుడివాడ కాశ్యపింపబడిన కమ్మ మహాసభ విషయమై ఏమియు తెలియబడలేదనియు, తెలిసిన వారెవరైన తెలుపలేదనియు పలువురు వ్రాయుచున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా భీమవరముతాలాకావల్లూరు గ్రామమునందలి శ్రీ లక్ష్మీవృంధిపా పుస్తకభాండాగారము యొక్క ప్రథమ వార్షికోత్సవము గతమాసము 26వ తేదీన సామయిక అప్పలా చార్యులుగారి ఆధ్వర్యమున జరిగినది. వరిగొండ సత్యనారాయణయ్యగారి, మందపర్తి నూర్వప్రకాశరావుగారు ఈయన సమక్షమున జయప్రదముగ సాగించిన కార్యదర్శివ్రాయుచున్నారు.

గతమాసము 25వ తేదీన కవులవరం గ్రామమున ఆంధ్రలక్ష్మీవిద్యాలయ మందిరమునందు బాబ్బా పద్మవాధ్యుగారి ఆధ్వర్యమున ప్రాత విద్యార్థుల ప్రథమసభ జరిగినది. దైవప్రార్థన జరిగినపెనుక కార్యదర్శి రిపోర్టును చదివిన అనంతరము ఆధ్వర్యం లుపవ్యసించిన పిమ్మట అల్పహారములు సభ్యుల కొసంగబడెను. రాత్రి పీఠాన్ని నారాయణరావు నాటకము ప్రదర్శింపబడెను. పిమ్మట నారాయణరావు, గుమేర్సింగు అనందభాయి వేషధారులు తమ పాత్రల నమ్మకముగ ప్రదర్శించిన కౌతవరమునండి ఒక విలేఖరుడు వ్రాసెను.

ఈనెల 5వ తేదీన నెల్లూరుజిల్లా కోనూరు గ్రామమునందు కృష్ణదేవరాయసమాజము సభ ఓరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్య బి. ఏ. గారి ఆధిపత్యము క్రింద జరిగినది. ఉన్నతలక్ష్మీనారాయణ (బారిష్టరు) గారు గ్రామజనలకు బాగుగా తెలియునట్లు స్వరాజ్యమును గూర్చి యుపన్యసించిరి. ప్రాసెసరు. బి. రామజోగరావుగారు జాతీయ వ్యాయామములను గూర్చి యుపన్యసించి వ్యాయామసంఘము నేర్పరిచిరి. దీనికి రామజోగరావు గారియే సేవ నూచింపబడినది. కృష్ణదేవరాయ సమాజములమున కొప్పవార చేరి స్వరాజ్యము ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రములను గూర్చి బోధింపించినది.

బళ్లారిజిల్లా మాన్యువల్లిలోని పేదవిద్యార్థి నిధి వారును యువజనసాహిత్య సంఘము వారును గతనెల 30-వ తేదీన బళ్లారి హైకోర్టునకు నగరూరు నారాయణరావుగారి ఆధ్వర్యమున క్రింద సంవత్సరాత్సవము జరిపిరి. ప్రార్థన జరిగినపెనుక రెండు సంఘముల రిపోర్టులను చదువబడెను. సాధారణ కార్యక్రమము జరిగినపెనుక ఆధ్వర్యం లుపవ్యసించి విద్యార్థులపై నూతనముగా నుంచబడిన నిర్బంధమును గూర్చి విడివిడి ప్రస్తుత దేశస్థిలో ఇట్టి యుత్తరవు అనందస్వముగిరి. రాత్రి బృహన్నల నాటకము ప్రదర్శింపబడెను. దీనివలనవచ్చిన సొమ్ము పేద విద్యార్థి నిధి కొరంగబడును.

బలమూరుమహాదేవయ్యగారు:—జూన్ 5-వ తేదీన వెంకటగిరియందు కాశీ విశ్వవాధస్వామి రథోత్సవము జరుగుచుండగా, జనలందఱు ఆనందంబున నుండ పూర్వము వెంకటగిరి సంస్థానమునకు దివానుగానుండి సీంధేను తీసికొనిన బలుమూరు మహాదేవయ్యగారు దివి కేగిరి. వీరు 1841 సంవత్సరము నందు వెంకటగిరినే జనన మంది ప్రస్తుతపు వెంకటగిరి పురాధీశుల పితామహులగు, రాజా సర్వజ్ఞ కుమార యాచేంద్ర బహదూర్ వారితో బాల్యము నుండియు ఆ సేతు హిమాచల పర్వతము యాత్రలుచేయుచు, వారివలన, రత్న, గజాశ్వములు గ్రహించి 1881 సంవత్సరము మొదలు 1884 సంవత్సరము వరకు ఈ సంస్థానంలో దివాన్ హోదా మువ్వరు మొదలలో రెండవ మొదలుగానుండి ఆత్మంత సేవతో పనిచేసి 1885 సం॥ సర్వజ్ఞ కుమార యాచేంద్ర బహదూర్ వారి పంపున జట్ ప్రోత్ సంస్థానం దివాన్ పదవినిొంది, ఆ సంస్థానాధీశుల మన్ననలు ౧౯౧౧ 1892 సం॥ వెంకటగిరి జేరి 1895 సం॥ మొదలు వెంకటగిరి సంస్థానమున జమాబందీ అఫీసుగానుండి 1899 నవంబరు 22-వ తేదీన దివాన్ పదవి నొంది సన్మానముల నందిరి. వీరు 17 సంవత్సరములు దివాన్ పని చేసిరి.

నదరక్ డివిజన్ కస్టమ్స్ డిప్యూటీ కమిషనరు ఇ. గ్రహం, బి. సి. ఎస్. గారు కార్యాంతరాంత్ర త్రైతమందు బి. డబ్ల్యూ. బి. టి. నైమింగుగారిని సాంస్థానమున తాత్కాలికముగ డిప్యూటీ కమిషనరుగ నియమించిరి. వీరిస్థానమున సప్రాటముగ సి. ఎఫ్. హెన్రీ (ఇన్ స్పెక్టరు) గారిని అసిస్టాంటు కమిషనరుగ నియమించిరి.

5. వ గుంటూరు నుండల వర్ణాశ్రమ భర్తసభ.

ఈసభారేపల్లెపురమున గతమాసము 29 వ తేదీన యధ్యాపన్న మండు గుంటూరునుండల సభామందిరమునందు సమావేశమయ్యెను. ప్రార్థనాధికములు గడవిన తరువాత ప్రధాన అధినారాయణరావుగారి స్వాగతం పవ్యసమును మోక్షనాధం వేణుగోపాలరావుగారు చేసిరి. పిమ్మట బంధ్యుల గౌరవాధికారి శ్రీ గారధ్వర్యుత వహించి గంభీరపవ్యసము మొనరిరి. తేనాలి సంస్కృతకళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు నోరి సుబ్రహ్మణ్యరావుగారు కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యరావుగారు మున్నగు వారినేకులు సభకువచ్చిరి.

చురసటిదినమున నోరి సుబ్రహ్మణ్యరావుగారు వేదశాస్త్రప్రామాణ్యమును గూర్చియు, పిమ్మట వివాహమును గూర్చియు, వావిలాల శివారధానిగారు వర్ణాశ్రమభర్తములను గూర్చియు, బ్రహ్మసంహితా శ్రీ గారు వితంతు వివాహములను గురించియు, రామసం వేంకటేశ్వరుల వశుల్యకన్యాశుల్కములను గూర్చియు, శేకుడళ్ళ రాజగోపాలరావుగారు (ప్రకృతిశాస్త్ర) ద్వైతములను గూర్చియు మహర్షి సింహిరి. 31వ తేదీన అనేకులు పలుపలు నిషయములను గూర్చి యుపన్యసించిరి. ఒక స్థాయిసంఘ మేల్పాటుప దీర్ఘానింపబడెను. విద్యార్థులవ్యాపారులు, రజస్వలా వివాహములు శాస్త్రవిధ్వంసము లనియు దేశావధానము లనియు, కన్యాశుల్క వశుల్యములు, అన్యత్వ ప్రాయమునకు బోలడిన బాలికల వివాహములు అశాస్త్రీయములనియు, వర్ణాశ్రమభర్తములు మన పురోగృహికి భంగకరములు కావు గాన ఆచారయోగ్యము లనియు; ఆంధ్రదేశమున వర్ణాశ్రమ సభల వెన్నెన చేయలేదనియు; విదేశములకుబోయి చచ్చినవారు భృమ్యులుగా గాన వారిని సంఘమున చేర్చుకొన గూడదనియు, త్రువంధిపతులతోను, గురువులతోను ఈ విషయమున సంప్రదించి ప్రాయశ్చిత్తముతో అభ్యాజ్ఞతో బడయవచ్చుననియు తీర్మానము లుపపాదించబడి ఆమోదితము లయ్యెను.

5వ ఆంధ్రవర్ణాశ్రమ సభ.

ఈనెల 31వ తారీఖులలో నెల్లూరు పురంబున అయిదవ ఆంధ్రవర్ణాశ్రమసభ సమావేశమయినది. బాపట్లలోనుండు శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామి, నెల్లూరులోనుండు శ్రీ నిత్యానందస్వామి, మైసూరునుండి ఎ. గోవిందాచార్యస్వామి, యం. ఆర్. ఎ. యస్. విద్యాధూమణి వేదాంత రత్న గారును, మంధ కోణమునుండి కె. యస్. రామస్వామి శాస్త్రీగారు బి. ఎ. బి. యల్ తంబాపూరునుండి యజ్. కె. రామస్వామయ్య బి. ఎ. బి. యల్ గారు, కాకినాడనుండి కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్య శాస్త్రీగారు, చెన్నపురినుండి వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రీకమపర్తి మార్కండేయ శర్మగారు గుంటూరునుండి కోటిశ్యోరశర్మ శాస్త్రీగారు, కలికివాడునుండి విద్యారణ్య పంచానన దివనాంకులగు విక్కిరాల రామచంద్రాచార్యులుగారు మున్నగు పండితు ల నేకులు వచ్చిరి. 5వ తేదీ ఉదయము లక్ష్మీనరసారాధికారి పురమంధిరమున సభ కూడెను. ప్రతినిధులు నగర సంక్షేమము చేయుచు సభామందిరమునకు వచ్చిరి. సన్మాన సంఘాధ్యక్షులగు కామభేట సీతారామరావుగారు స్వాగతం పవ్యస మొనరిరి. వీరు వర్ణాశ్రమాచారధ్యముల బాగుగ నున్నదనిరి. హైకోర్టునకు టి ఆర్. గారుచంద్రయ్యగారు సభాధ్యక్షుత వహించిరి. వీరు ప్రమాణ సంక్షేమములతో తమ ప్రారంభోపన్యాసమును చదివిరి. మధ్యాహ్నము మూడు గంటలకు సభ తిరిగి సమావేశమయెను. కోటిశ్యోర శర్మ శాస్త్రీగారు శాస్త్రీయ సంస్కారముల గూర్చియు, మహామహాపాధ్యాయ శాతా సుబ్బుగారు శాస్త్రీగారు భృమ్యులగుగూర్చియు, విద్యారణ్య పంచానన రామచంద్రాచార్యులు గారు వేదప్రామాణ్యము గూర్చియు గోవిందాచార్య స్వామిగారు వర్ణాశ్రమ భర్తములగుగూర్చియు వింతలపల్లి వశింహాశాస్త్రీగారు కార్యకర్తలగు గూర్చియు యుపన్యసించిరి. రామస్వామి శాస్త్రీగారు వర్ణాశ్రమముల గురించి ఆంగ్లే యభిప్రాయములనుపన్యసించిరి.

నాల్గవ తారీఖున ఉదయము 7 గంటలకు మరల సభ కూడినది. కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యగారు, మున్నగువారు వర్ణాశ్రమముల గూర్చియు, వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రీగారు ఋతుకుమర తి వివాహముల గూర్చియు శ్రీ బ్రహ్మానంద స్వామిల వారు ఏతత్వఫల యావశ్యకతను గూర్చియు రామస్వామి శాస్త్రీగారు రామాయణము, భగవద్గీతల యొక్క మహత్తును గూర్చియు పురుషసూత్ర వాక్యములతో గంభీరపవ్యసముల నిచ్చిరి. నాలుగైదు తీర్మానములు జరిగినవి. పిమ్మట సభాధ్యక్షులు చక్కని ఆంత్యోపన్యాసము చేసిరి. రామచంద్రయ్యగారి సనాతన భర్త పరామణ్యమునకు మెచ్చుకొను భారత భర్త మహాయందాధ్యక్షులగు శ్రీ దర్భంగ మహారాజుగారు పంపిన సన్మానపత్రము వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రీగారిచే సమర్పింపబడినది. ఆధ్వర్యం కభినందనములతో సభ ముగిసెను. ఈనెల 5వ తారీఖున సామగ్రాలము పురమంధిరములో కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్య శాస్త్రీగారు పురాణేతి హాసరహస్యముల గురించి దీర్ఘోపన్యాస మొనరించిరి.

తిరువూరు పశువద్యురము

ఈనెల 8వ తేదీ యువమున 10-80 గంటలకు పశుమృత ప్రవాససభ ప్రత్యేకాలయము జరిగినది. నాలుగువరి సభకు వచ్చిరి. గవర్నరుగారు రాగనే సభ్యులు స్వీకృత మొనరిరి. కొంతసేపు ఇచ్చి గోష్ఠి జరిగినది. గుర్రములు పశువులు, గొర్రెలు, మేకలు వ్యాధికి యకసాక్షాత్తులగు వస్తువులనిరిగురులు చేయబడినవి. వ్యాధుకర్తల రివేరికమును మాం దిక్షే గారు చదివి తమయభిప్రాయములను తెలిపిరి. వ్యాధుకర్తలు సమర్థులని క్లామించిరి.

పశువులు

పశువులు 18 వర్గముల విభజింపబడెను. చచ్చినపశువుల సంఖ్య స్వల్పము. పట్టకట్టారు పుట్టగరుగారిపశువులు శ్రేష్ఠతములుగ నున్నవి. ఇవి శ్రేష్ఠమైనవిను సాగ నైకలగును గూడ నున్నవి. ఎక్కువపశువులకు చివరికే పశువులు దక్షిణమున నల్ల ప్రత్తిమముల స్థితికి తగినవైనవి గోరుంబుత్తూరునుండు శైతులకు నీటికి చూచుచు గోవులు వాధార మగుటచే వారి కీ పశువులకా గువముక్తములు కావు. ఒంగోలు పశువులు బల్లములగు చందగములగు ముకుకు. ఆజాతి ఇవటి పశువులలో కనబడినది ఇవట కామిగురి కోర్వ గలిగినట్టియు వీర్లు కామిగురి గలిగినట్టియు మరుగుగలిగినట్టియు పశువులు కావలెను. బాగుగాపని చేయగల జాతి పశువులమున్నట్టి యధికమగుటకు వాటికి బహుమతులను మోపుగా ని య్య ద గు న ని వ్యా య క ర్త లు నూ చిం చి రి. ఇ పు ను న్ని త క గు ల లో కొన్నిటిని తగ్గించి మరిన్ని క్రొత్తకగముల చేర్చదగును. చిల్లరనాతులకు బహుమతు లిచ్చుట యువాభావనాదక మైనను మంచిజాతుల ప్రోత్సాహమునకు భంగకరమని వ్యా యక ర్త లు నూ చిం చి రి.

వ్యవసాయ వస్తువులు

గింజలులేని నారింజపండ్లను పండించుచుండుటకు మోగి గారికి రజితపతకము నియ్యదగును. దేవాలయ పట్టుము వాస్తవ్యులగు అశగిరిసామిరెడ్డిగారు మున్నగువారు కొందరు ప్రదర్శించిన రకములు బాగుగ నున్నను మొత్తముమీద రికత ఫలనరత మగు భూసాముగల మండలమున మున్నువనలరెకటిక శీవు అని వ్యాధుక ర్త లనిరి.

పారిశ్రామిక వస్తువులు.

ఇవి ఏమియును భావలేవు. చచ్చినచి చాల స్వల్పము. అవియైన శ్రేష్ఠమైనవి కావు. వీలూ చాలభాగము నిర్మాతల వలన కాక ఇతరులవలన లేబడెను. ఇతరులనుండి నిర్మాతలే ప్రదర్శింపవలెను నియమమునందగును. కొల్లేగారు తాలాకాలోని అంకవృద్ధాములనే యుపయోగించి ఆచట నేనేను బడిన పట్టుబట్టు మూత్రము పేర్కొనదగినదిగా నున్నది. వీరి కొక స్వచ్ఛతకము నీయదలచని వ్యాధుకర్తలనిరి. ఇట్టి విరుద్ధ నము ప్రోత్సాహమునకు గారి విశవమునకు గాదని మాం బట్లే గారనిరి.

ప్రక్కవమును ప్రాంభించవలెనని సుఖోపాధ్యక్షులును ప్రక్కవకాశ్వర్యముగను టి. వి. రామలింగ శాస్త్రి గారు గవర్నరుగారి మొదట కోరిరి. వ్యాధుకర్తల తీర్మానములు తెలుపబడిన వెనుక వారి నిర్ధారణ ప్రకారము బహుమతుల నొసంగుటకు ముద్దు కృష్ణ శాస్త్రి గారు గవర్నరుగారి సోదరువారి పుష్పమూలంకృతుల ను గావించిరి. పిమ్మట స్వచ్ఛతకపతకములగు కొమ్మములగు ప్రశంసాపతకములను నొకతరువారు రిమాపితుల కొసంగిరి.

గవర్నరుగారు.

పలుకుకొట్టా ము పట్టాగరుగారు శ్రేష్ఠులగు సాతిపశువుల యుత్పత్తికి శ్రేష్ఠులగుమలగు ప్రశంసాపత్రముల నున్నారు. ఒక్కరు 25 బహుమతులకు ముగించుచున్నవరకు ము ఇతరులకుగూడ ప్రోత్సాహకము. ఇదటప్రకారము ప్ర పనులకుపయోగించు సామలను మోర్చియలెరి. ఒంగోలుపశువులు వేర్వేర్వక గవర్నరు తాలక వేరీ మున్నుమెచ్చు బాగులను కొనుటకు ౧500 రిచ్చుచున్నాను. పిమ్మట ఈ మున్నును బహుమతులక్రింద రివి మోరవకును ఈ వర్ణమున శ్రేష్ఠతయులగు పశువులు కలుగవలె నని కోరవలెనని చాల శ్రద్ధవహించి యున్నానని మొట్టమొదట ప్రభువుగారు నడిపిరి.

పిమ్మట కలెక్టరుగారు వారువారిని గురించియు ఇది విరి. బహుమతులను బకవేరవారిని యామలను వారివలను ప్రత్యేకస్థలమునకు బోయిరి. ఆచంద గవర్నరుగారు కొన్నిటికి తత్కాలసన్నిధిగా మామములగు స్వామిలను, తిరిగి. పోలిమవారి విగ్నములు క్లామించుచును. గవర్నరుగారు వాటికామకాలమే కోరుచు మోరవకు వేర్వేరి.

అఖిల భారతమహిళా

విశ్వవిద్యాలయము.

శ్రీమతి కృష్ణాబాయి తులసాగారు అమ్మగారు

పాశ్చాత్యులు హిందూదేశమును గూర్చి భిన్నాభిప్రాయములను వ్యక్తపరచుచున్నారు. ఈ దేశపరిస్థితుల జ్ఞాన భూవంతయు లేని వారు హైందవుల నాగరికులని యభిప్రాయపడుచున్నారు. కొందరి దేశసంస్కారలను నిష్పక్షపాతిబుద్ధితో తిలకించి ప్రశంసించిన వాగ్ధాతమును పొందుచున్నారు. హిందూదేశమును ప్రేమించు పాశ్చాత్యులను తిద్దేయుల కార్యోత్సాహమును సాహసాభిరేఖలను గమనింతురు. దేశమునందు విజ్ఞానప్రదయగు మాతృభాషము ప్రారంభమైనపుడు, ఆ దేశముయొక్క అభివృద్ధికి శ్రీతే మిక్కిలి పాటు పడవలెను. జ్ఞానసంపన్నులగు విద్యార్థులును తమ దేశమునకును మానవ ప్రపంచమునకును యువకులు సేవకు జేయగలరని హిందూదేశము గ్రహించినది వ్రాయుట కెంతయు సంతోషముగ నున్నది.

శ్రీ విద్యా విషయమై ఘనప్రయత్నములను చేయుట కీ సమయము మిగుల సుచిది. కొందరు దేశహితైకతత్పరులు శ్రీనివాసరావుగారు అఖిలభారత మహిళా విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించెదనవార్త మిగుల నానందజనకముగ నున్నది. దేశముయొక్క ఆర్థిక వ్యవస్థలు మిగుల నిరుత్సాహకరముగ నున్నను వెనుదీయక యాయుద్యమమును జయప్రథముగ కొనసాగించుటకు శక్తివంతమైన పాటుపడుచున్న మహానభివృద్ధి మైందందేశీయులై యున్న కృతజ్ఞులు.

ఇందలి పరస్పరగ్రంథ నిర్ణయమును గూర్చి యీ విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ఆశయములు: దెలుపు ప్రథమ నివేదికములో విపులముగ నున్నది. పరస్పరగ్రంథ నిర్ణయము చాలకడకు బాగుగ నేర్చున్నది. ఈ విధానములు జయప్రథముగ కొనసాగుట ను బట్టి యే విశ్వవిద్యాలయము యొక్క స్థిర స్వభావమును నిర్ణయింపవలసి యున్నది. ఈ విద్యావిధానములను నిర్ణయించినవారు హిందూదేశమున పాఠశాల్యముగ నొనగబడు విద్యను పరిత్యజించి జాలగని యెల్లరకును తెలియును. ఈవిశ్వవిద్యాలయస్థాపకులకు పురుషవిశ్వవిద్యాలయము ననుసరించి పనిచేయ తలంపులేరని మా అభిప్రాయము. ప్రతివ్యక్తియొక్క మానవస్వభావమున కనుగుణ్యముగ నుండి, మానవుని బుద్ధిని వికసింపజేయుటకు యత్నించుట విశ్వవిద్యాలయమునకు ముఖ్యకర్తవ్యము.

ఈ మాతన విశ్వవిద్యాలయముయొక్క విద్యావిధానములను తిలకించినయెడల కొంచెము ఆకాశంగము కలుగక మానదు. నాలుగువర్షములు చదువవలసిన కళాశాలలోని విద్య మాడునంతవర్షములలోనే కఠినమగు నష్టార్థము చేయబడినది. ఈ మాడువర్షముల కాలములో బుద్ధివికాసము నొనరింపజాల విద్యనుగఱపుట దుస్సాధ్యము. మనమునాలుగువర్షములకు కళాశాలావిద్య నభ్యసించుకట్లు చేసినయెడల, రెండవసంవత్సరాంతమున చదువును మానిజేయవలయు కొనిన మానికి విద్యలో విశేషభాగము చేర్చుకొనుటకు మీ కలుగను. ఆమె ఆర్థిక పరిస్థితులు సందర్భము సన్నయెడల, ఇక రెండుసంవత్సరములు చదివివిద్యను పూర్తిగా నభ్యసించుటకును వలనవచ్చును. ఈరెండుసంవత్సరములలో తన అభిమాన శాస్త్రమును విద్యాధిని చక్కగ నేర్చుకొనవచ్చును.

హిందూదేశమున ప్రస్తుతమున్న విద్యావిధానములు తృప్తికరములుగ లేవు. ప్రతివ్యక్తియొక్క యిష్టానిష్టములను బట్టి విద్య చేర్చుటకు టలేదు. ప్రతి శాస్త్రమును నిష్పాఠ్యపతనీయము. విద్యార్థుల కల్పనాసామర్థ్యమును, స్వేచ్ఛా చింతనమును ఇందుమూలమున వృద్ధి నొందుట లేదు. ఇట్టి అనర్థదాయకమగు విద్యావిధానమును శ్రీ విశ్వవిద్యాలయమున కూడ ప్రవేశపెట్టుట మంచిది కాదు. కాన ముందు దానిని శ్రీ విశ్వవిద్యాలయములో స్వేచ్ఛాపరస్పరవిషయములకును తక్కువగు నుండుట లాభకరము.

యవకులు కళాశాలా తరగతులలో చదువవచ్చునట్లుకీ వీరికి మౌఖిక సాక్షానమును, ఆంగ్లభాషాసాక్షానమును బాగుగ నుండవలెను. దేశభాషలు ఆధునిక విద్యావ్యాపకమున రెండవో కుదుకలెందుకో వనము తెలిసికొనవలెను. మాతృభాషలలో విద్య చేర్చుకొనుట దేశభాషల వృద్ధి కొందున నుట వాస్తవమే గాని వానిలోని లోపము మనకు కావలసిన సామర్థ్యము మన భాషలలో లేదు.

తరువాత ముఖ్యముగ పరస్పరగ్రంథ శాస్త్రము దేశ చరిత్రము. శక్తివంతమగు సంఘముయొక్క మతవిషయక ఆర్థిక రాజకీయ పరిస్థితుల జ్ఞానమే చరిత్ర మనబడును. ఇట్టి శాస్త్రము నభ్యసించుటవలన ప్రపంచజ్ఞానము సులభముగ నలవడును. ఇప్పుడు మన యువకులు ఆంగ్ల మైందవ దేశచరిత్రములనుగూర్చి ముఖ్యముగ పఠింపవలెను.

ఈవిశ్వవిద్యాలయమున పరస్పరగ్రంథ శాస్త్రములలో విజ్ఞాన శాస్త్రము కొంచెము తక్కువస్థాన మాక్రమించి యున్నది. ఆధునిక నాగరికతా వ్యాప్తికిని, మైందవదేశమున ఛాందసమును పోగొట్టుటకును శరీరశాస్త్రము, రసాయనశాస్త్రము, మున్నగునవి అవశ్యపరస్పరీయములు.

ఈ విశ్వ విద్యాలయమున సామూహికములగు కళలను నేర్చుటకు నెట్టియేర్పాటును చేయలేదు. గృహకృత్య నిర్వహణము, లలిత కళలు, సంగీతము, ఆరోగ్యశాస్త్రము మున్నగు కళలను ముఖ్యముగ నేర్పవలెను. శకుపోషణవిధానమును శ్రీలకు నేర్పుట అత్యవసరము.

శారీర మానసికాభివృద్ధికి తగు వసతు లీ విశ్వవిద్యాలయమున నేర్పవలెను. శ్రీలకు వ్యాయూహక్రీడ లవసరము.

తరువాత ఉపాధ్యాయకర్తవ్యమును గూర్చి యోచింపవలెను. మన దేశములో నెట్టి వాడైనను పట్టపరీక్ష యందు కృతార్థులైనతోడనే ఆపదనికి అర్హులుగ పరిగణింపబడుచున్నారు. కాని యీ ఉద్యోగముయొక్క పవిత్రస్వభావము నెవ్వరుగ్రహించినట్లుతోపదు. ఉపాధ్యాయుని బోధనాకాశలము, ఆతని సుగుణజాలములు విద్యార్థుల మానసములపై ప్రతిఫలించి వారిగుణగుణములను మారుకొందించుచున్నవి. ప్రతియూపాధ్యాయుడును మానసిక శాస్త్రమును నేర్చుకొని విద్యార్థుల మనసునుబట్టి వారికి సుగ్రాహ్యులగునట్లు బోధన చేయుచుండ వలెను.

ఇట్టివిధానము లన్నియు నీక్రిందిపట్టికలో వివరింపబడి యున్నవి:—

నిర్వహణపరస్పరీయములు.

- (1) మాతృభాషా సారస్వతము. (2) ఆంగ్లభాషలో వ్యాసరచనము (3) హిందూదేశచరిత్రలో విపులజ్ఞానము (4) విరోహచరిత్ర ముఖ్య విషయజ్ఞానము. (5) సంస్కృతము లేక ఆధునిక విరోహ భాషలలో, నొకటి. (6) శరీరశాస్త్రము (7) ఆరోగ్యశాస్త్రము (8) రసాయనశాస్త్రము (9) గృహకృత్య నిర్వహణము. (10) శరీరవ్యాయామవిద్య.

స్వేచ్ఛాపరస్పరీయములు

- (1) మాతృభాషా సారస్వతచరిత్ర. నాటకములు, పద్యములు, వ్యాసరచన. (2) ఆంగ్లసారస్వతచరిత్ర. ఆంగ్లనాటకములు. ప్రసిద్ధమగు గద్యపద్యకావ్యములు. ఆంగ్లమున వ్యాసరచనము.

- 3. ఇతరభాషలు, సంస్కృతము, లాటిను, జర్మను, ఫ్రెంచి, పర్షియనుభాషలు (4) గణితశాస్త్రము (5) విరోహ ఆసియాఖండ చరిత్రములలో ముఖ్యవిషయ జ్ఞానము.

- ఆంగ్లదేశచరిత్ర, గ్రీకుదేశ చరిత్ర, రోమక దేశ చరిత్ర, ఆమెరికాదేశ చరిత్ర, వీనిలో ముఖ్య విషయజ్ఞానము.

- ఇండియా, ఇంగ్లాండుదేశ చరిత్రలలో విపులజ్ఞానము.

- 6 సంఘశాస్త్రములలో ముఖ్యవిషయజ్ఞానము

- (ఎ) ఆర్థికశాస్త్రములలో ప్రథమ విషయజ్ఞానము.

- (బి) రాజ్యాంగ శాస్త్రములలో ప్రథమ విషయక జ్ఞానము.

- (సి) సంఘశాస్త్రములలో ప్రథమ విషయక జ్ఞానము.

- (7) మానవశాస్త్రము. విద్యాతత్వము. శకుప్రయోగము మానవ శాస్త్రము. (8) వేదాంతము. నీతిశాస్త్రము. (9) వక్రత్వము. (10) విజ్ఞానశాస్త్రములు రసాయనశాస్త్రము పదార్థవిజ్ఞానశాస్త్రము, నక్షత్రశాస్త్రము, భూగర్భశాస్త్రము. జీవశాస్త్రము. (11) విద్యాబోధకశాస్త్రము. (12) కస్తబోధనా పద్ధతి.

సంఘోపయోగములగు కళలు.

- (1) గృహనిర్వహణము (2) ఆహారము రసాయనశాస్త్రము, గంట (3) సారిశుద్ధ్యము (4) ఆరోగ్యము (5) శకుపోషణము (6) కుటుంబని బుధిదానిని ఉన్నపని (7) చిత్రలేఖనము. (8) నేత్రపని (9) సంగీతము (10) వ్యవసాయము. తోటపని (11) దుద్ధాదులను స్వీకరించుట (12) చాకలిపని

ఈవిధముగ విద్యాధినుల యిష్టమునుబట్టి శాస్త్రపఠనమును చేయుటకు మీ కలుగవలెను. సంవత్సరమునకు రెండుసార్లు పరీక్ష జరుగవలెను. వారమునకు 10 గంటలు తరగతిలో పాఠములను నేర్చుకొనుటకును, 14 గంటలు పుస్తకభాండాగారములలో పనిచేయుటకు మీ కలుగునట్లు యేర్పాటుచేయుట మంచిది. దేశభాషలలో విద్యను గఱపినయెడల, నెల్లవారును ఈవిశ్వవిద్యాలయమునకు రాజాలగు గాన ఆంగ్లభాషయే విద్యాభ్యాస మూలకముగ నుండవలెను. మరియు, ఈ విద్యాలయములో అన్ని భాషల శ్రీలను జేర్చుకొనవలెను.

ఒక గొప్పవిశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమునకు వలయుధనము మనకు చేకూరదు. పునః సగరముననున్న విద్యాస్థాపనము మిగుల బాగుగ నున్నది. ధనవంతులందరూ ఈ యుద్యమమునకు తోడ్పడి దేశ శ్రీల స్థితిగతులను బాగుజేసి, దేశమును ఉన్నతస్థితికి తెచ్చెదరు గాక. —మాదవకొర్రు.

కాకినాడ వార్తలు.

(మా స్వకీయ విశేషకుని యొద్దనుండి)

రావణ జయంతి.

కాకినాడ మే 29:—హిందూమతాభిమానులగు కొందరి నడుమ మాపురమున రావణవర్ధంతి జరిగించిరి. వేణుగోపాల స్వామివారి యాలయమునందీ సభ జరిగెను. డాక్టరు పుష్పలూరి గోపాలకృష్ణ గారగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. తెలుగు దేశమందు సుప్రసిద్ధులగు కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రి గారు ముఖ్యోపన్యాసకులు. రావణుని శక్తి ప్రజ్వలను, ఆతని పాండిత్యమును, ఆ లోకకంటకుని యితర సామర్థ్యాతిశయములను శ్రీ శాస్త్రిగారు విపులముగ దెల్పి యున్నారు. ఇంతవఱకు శ్రీరావణజయంతి, కృష్ణజయంతి, శంకరజయంతి, రామమోహన జయంతి, విద్యాసాగర జయంతి, దయానంద జయంతి మొదలగునవి జరుగుచున్నవి. వీనికి తోడు రావణజయంతి, దుర్యోధనజయంతి, హిరణ్యకశిపు జయంతి, తామర్రేణుజయంతి మొదలగునవికూడ జరుగును. ధామసు కార్తయులు వ్రాసినటులు, ఎంతటి నీరుగండ్లైన కొన్ని ఘనలక్షణము లుండి తీరును గాన రావణాదులును మార్గదర్శకులుగ పరిభావింపదగినవారు కాకూడదా?

మ్యూనిసిపలు.

మా చెరు 6౯ గా రుదకమండలమునకు బోయివండున వైకు చెయిరుమక మే|| డిక్రూజుదొరగాగు పురపాలనా భారము వహించిరి. త్వరలో భారీకానయియున్న రివ వార్డు కమిషనరు హోదాకు బాదం అన్నపరాజుగారును, దర్బా వెంకయ్య బి. యే. బి. యల్ గారును దరఖాస్తుచేయుదురు. అన్నపరాజుగారు వక్రతులు. చిరకాలమునుండి కవులై యున్నవారు. వెంకయ్యగారి కాకటి రెండుసార్లు ప్రయత్నించి కృతార్థులు కానివారు. ఇద్దరు పూనికతో జయము కొరకు పాటుపడుదురు.

తాలూకాబోర్డు.

కాకినాడ తాలూకాబోర్డు (వెసి డెంటు గంటి సుబ్బారాయడుగారి హోదా వైసెల 15 తేదీతో సమాప్తమగును. వామతిరిగి, యాహోదాకొరకు ప్రయత్నింపవలసి చెప్పకొనుచున్నారు. ఆయన మెంబరు హోదాకు జిల్లాబోర్డు (వెసి డెంటు గారి రెవరిని నియమించుకో తెలియును. సుబ్బారాయడుగారి నే మరల కొంతకాలము సభ్యత్వ వంగికిరింపుడని కలెక్టరుగారు కోరుదురని యొకపదంతికలరు. (వెసి డెంటు హోదా కావలెనని యపేక్షించుకొందరు తమ కాయవోర్డు మక్కురలేదని యధికారులకు తెలియజేయుడని సుబ్బారాయడుగారిని కోరుచున్నారని విందును. దీనికి సుబ్బారాయడుగారి రంగీకరింపరని తెలియుచున్నది.

రివిన్యూ

మంత్రిప్రగడ వ్యసించాము పంతులుగారు శిరస్తావారు ఛార్జి పుచ్చుకొనిన వెంక వల్లూరి పద్మానాభరాజు పంతులుగారు వెల్లూపురముతాలూకా తహశీలుదారుగ నియమింపబడెదరు. నెన్ననలు అసిష్టంటు డిప్టీ కలెక్టరుగారు, అప్పాయింటు మెంటు చేయించు విషయమై శ్రమపుచ్చుకొన నక్కరలేదనియు ఆలూపతు కాగితములు శిరస్తావారు ద్వారా వచ్చిన చాలానవియు కలెక్టరు బర్కిట్టుగారు అజ్ఞాపించిరట. వెన్ననలు అసిష్టంటు అయ్యంగారు వచ్చినవెంక నితరజిల్లాలవారి నిదటి యుద్దోగములకు వచ్చింద నాచారము మరలలనూపినది.

ఇం డియా దేశపు యుద్ధ ఋణము

ది 15-6-1917 నవిరాంపుచుచున్నది
త్వరపడుడు!

(ఇందునగురించిన వివరము 6-6-'17 వ తేదివరకును యీ పత్రికయందు
ప్రకటింపబడినది

I. 1920-1947 సం॥ యుద్ధఋణము

II. 1920 సం॥ యుద్ధపత్రములు

1922 సం॥ యుద్ధపత్రములు

III. పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్కపు
సర్టిఫికేట్లు

ఈ యుద్ధఋణమునకిచ్చు సొమ్మునకు ఇండియా గవర్నమెంటునారే
హామీగనుందురు

ఇంత నిర్భయముగ సొమ్ముపెట్టుబడిపెట్టదగిన విషయము మఱియొకటియుండదు

జూన్ నెల 15 తేదీ కావలవచ్చెడి దరఖాస్తు
లంగీకరింపబడవు

ఆలస్యమయిన పస్తాయిండుదురు

త్వరపడుడు!

త్వరపడుడు!

దరఖాస్తులు నమూనాలు, అకౌంటెంటు జెనరలువద్దకాని, ఏ బ్యాంకువద్దనో,
ప్రోకరువద్దనో, జిల్లాకలెక్టరువద్దనోకాని దొరకును.

జె. బి. బ్రన్ యేట్,

ఇండియా గవర్నమెంటు సెక్రిటరీ.

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

శల సంతోషమున జరిగిన విశాఖ జ్యోతిర్లింగము సంగ్రహచరిత్రమును, అభ్యాసశీల, వైదిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానబాహుళ్యములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల హటచులును ఇవిరిములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకేతములపై చక్కగ ముద్రింపబడినవి.

కాగితముల కలవునం జేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటువలన కలయువారు వెంటనే ప్రాసక్తిను టుచితము: కల రు 2-0-0
అంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు " " 0-8-0
" అర్ధసంవత్సర " " 0-12-0
అంధ్రవార్షిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు " " 1-0-0
అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.	పండ్లపొడి.	మోహినీ తైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుశెట్టివీధి మద్రాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

శరీరగుర్భిరై రక్తములన బనించువాడ్యములకు కీరీటువంటి వుండు. కురుపులను, చచ్చులకు గండబూలలను పుండ్రున, ప్రాణశోషములను అన్ని విధములవలన గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టెను.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

జనావధిసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యస్థమైనను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. కీరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధమును కారణబంధమును శోషమును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాశోగ్యమును గలగ జేయును. 16 రోజులవరకు టంకుటకు 4 టాన్సుల బుడ్డిలలో అమృతమున.

ప్రాప్తిరురు:— పి. డి. సావంత్. 144. పనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY

అంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యావైపుత్తి. ఏకభాషాలిపి ప్రశంస
ఇది ప్రయుక్త కట్టకుంచి రామలింగారెడ్డి గారికి 40 టన్నులకంటే అపూర్వాయ విరచితము.
కల 0-4-0 పోస్టల్ ప్రశ్నకము. కల 0-4-0 పోస్టల్ అధికము.
అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు

మీ కవనరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని కనులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసములు వంపులు వంపులుగ వంచబడిన కేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుకకమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవాత్తనే సంగతిసందర్భముల సలహా నాలోచించవలసినది. మీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి సంతోష వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరుమోగినవారు.

పిలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ
సోత్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తపాలపెట్టె నెం 553 రు,
389 మదరాసు.

(వైకామోజువ్ గోరెనప్పడు ఈ పత్రికపేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

ఆంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెనుగుభాషలో రచింపబడినది.
గ్రంథకర్త: డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు యం. డి. ఇందు పాఠశాలవద్ద ప్రక్రియలు గలవు. శ్రీ పురుషోత్తము యీ గ్రంథము మాచినచో వారంతట వారే వైద్యము చేసుకొనగలరు: కల రు 1-4-0
మంగళిళావారముల శతకము.
సరస్వతి సమాజులగు పులగర్ల లక్ష్మీవరసమాంబగా రిజే ప్రాయబడిన స్వర్ణములుగల మంగళవారముల శతకము. యీ గ్రంథము ప్రతి శ్రీ చేతులో నుండవలసినది. ప్రతి శుభకార్యమునకు దానిలో పాటలు అవశ్యము. కల రు 0.8-0
ఇవి ప్రతి పుస్తక పాపులోను దొరకును.
పు. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి బి. యె. రుచిహోమ్. కాకినాడ.

నీలమేఘము, అను సుప్రసిద్ధిచరిత్రము.
మొదటిది జ్ఞానమును కల్పించు అర్చిరాది మార్గమును తెలియజేయుచున్నది. రెండవది ఆత్మ ఉజ్జీవింపు ఆచార్య కవ్యక్రమమును తెలియజేయుచున్నది. మొదటిదాని కల అ. 0.8-0; రెండవదాని కల అ. 0-10-0. తపాలాచార్జీ వేరు పరకాలన్ & కో, నెం. 20 కృష్ణగుంటవీధి మద్రాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయ్యగొప్పలు. ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిక ముఖ - బొమ్మలకార్డులు - గారడీ పుస్తకములు ప్రకయించె కము. క్యాటలాగు కాకలేనా? (522)
బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

సీతారామాంజనేయ సంవాదము.

టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ ఇతిహాస సహితము.
తెనుగున ఇది యొక్కటియే వేదాంత గ్రంథ మని వాడుక. దీనికి సరియైన టీకాతాత్పర్యములను బ్రహ్మశ్రీ చింతామణివర్ముల నారాయణ శాస్త్రిలవారితోను శ్రీమాన్ తల్లి దేవరాజు నుగ్గి గారిచేతను వ్రాయించి చక్కని అక్షరములతో మేలైన కాగితములపై నూ ఆనంద ముద్రాలయ మున అచ్చుప్రించి ప్రకటించినారము. మేలయిన క్యాలికో బైండు చేయబడియున్నది. కల 2-8-0.
శ్రీ వెంకటాద్రి స్వామి కీర్తనలు. రాగతాళములతో చేర్చబడియున్నవి. శ్రీ వెంకటాద్రి స్వాముల వారి చరిత్రముకూడ చేర్చబడియున్నది. కాలికో బైండు 0-8-0. తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకం.
ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్డు కో, (288) ఆనంద ముద్రాలయము, మద్రాసు

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అందు కో,

[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.
కాశీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన జరిపట్టు వస్తువులు మీరు బహుచక్రకగ సప్లయచేతురు. ఒక సారి ఆగ్గరుయిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

నేపాళ దేశపు కస్తూరి, మంచిది కులము 1-కి ...	80-0-0
గోగోజనము, మంచిది " ...	7-0-0
కుంకుమ పువ్వు కులము 1-కి ...	2-0-0
పచ్చకర్పూరం " ...	2-0-0
ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను కులం 1-కి ...	8-8-0
రసభస్మము కులము 1-కి రూ	0-10-0
మండుకు మూసె సీసా 1-కి ...	0-6-0

అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మగు మన మార్యములు వంశజులము; " అహింసా పరమోధర్మ " అను నీతి నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా ముగా పోష్టుచార్జీయ మేమేభరించి పంపుచున్నాము. వెంటనేవ్రాయుడు.
219 వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆలంకనిగూ కోనధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.